

TAFJORD

ÅRSRAPPORT 2017

I løpet av året feiret vi at konsernet fylte 100 år med mange flotte arrangementer både eksternt og internt. Vi leverte samtidig et svært bra økonomisk resultat på nærmere 170 mill. kroner etter skatt.

ERIK ESPESET
konsernsjef i TAFJORD

I virksomhetsområdet Vannkraft rehabiliterte vi hele vannveien til kraftstasjonen Tafjord 2, samt at vi gjorde større oppgraderinger på det elektromekaniske utstyret. I kraftstasjon Tafjord 5 ble det også gjennomført en større jobb med vedlikehold. Dam Kolbeinsvatn ble i tillegg bygd på og forsterket for å møte nye og strengere myndighetskrav.

Innen virksomhetsområdet Energigjenvinning hadde vi god og stabil drift med ny rekord i fjernvarmesalg på 95,55 GWh. Vi hadde mange samlinger med politikere og miljøinteresserte for å fortelle at vi driver med en svært kostnadseffektiv og miljøeffektiv avfallsbehandling ved anlegget vårt på Grautneset.

Innen virksomhetsområdet Telekom hadde vi en god utvikling selv om året har vært preget av få store utbyggingsprosjekter. Her har vi satset på fortetting i allerede utbygde områder, samt samarbeid på utbygging av nye fiberområder og fortetting av eksisterende sammen med våre avtalepartnere Nordvestnett og Stranda Energi.

Virksomhetsområdet Strøm viste i 2017 god fremgang med arbeidet vårt mot bedriftsmarkedet. Jeg vil spesielt dra frem Tafjord Energi Arena hvor vi gir råd til bedriftene hvordan de skal spare energi og redusere effekttopper. Privatmarkedet hadde for øvrig en stabil utvikling med gode marginer.

Jeg må også nevne utrulling av AMS som virksomhetsområdet Kraftnett, vår andel av Mørenett, er inne i nå. Arbeidet har pågått for fullt siden sommeren 2017 og ved årsskiftet var hele 30.000 av 65.000 målere byttet. Planen er at alle målere skal være skiftet i løpet av høsten 2018.

Våren 2017 etablerte BKK Enotek avdelingskontor i Volda. Etter avtale mellom BKK Enotek og Mørenett, ble deler av Mørenetts entreprenørvirksomhet fusjonert inn i dette selskapet.

Alle i TAFJORD har også dette året jobbet godt med å redusere kostnadene og øke inntektene. Selv om resultatet i 2017 var bra, så var ca. kr 50 mill. kroner engangseffekter. Vi må fortsatt arbeide målrettet for å bedre inntjeningen frem mot 2020. I perioden 2018 -2020 vil vi intensivere arbeidet med digitalisering, som skal være et viktig verktøy til å forbedre inntjeningen i konsernet.

I 2017 feiret TAFJORD 100 år. Siden selskapet ble stiftet av 12 kommuner på Sunnmøre og i Romsdal den 12. april 1917, har vi vært gjennom en rivende utvikling. I dag er TAFJORD Nord-Vestlandets største energiselskap og vi har en positiv utvikling innen alle våre virksomhetsområder. Vi jobber målrettet for å redusere kostnadene og øke inntektene og vet at kontinuerlig forbedring må til for å sikre god lønnsomhet også i årene som kommer.

Vi eier og drifter åtte kraftverk i Norddal kommune, to i Stranda kommune og ett i Stordal kommune. I tillegg er vi medeier med 12% andel i Grytten Kraftverk i Rauma kommune og 21% i kraftverkene Øyberget og Framruste i Skjåk kommune. Som eier av 34% av Svelgen Kraft Holding er vi også deleier av seks kraftverk i Bremanger kommune. Vi har energigjenvinning av restavfall til fjernvarme og strøm, samt distribusjon av fjernvarme i Ålesund. Fjernvarmenettet strekker seg fra Fremmerholen i øst til Steinvågsundet i vest.

Vi har om lag 40.000 strømkunder i Møre og Romsdal, både bedrifter og private husstander.

Vi leverer fiberbaserte bredbåndstjenester til 19.500 kunder i Møre og Romsdal. Utbygging av fiberinfrastruktur gjennomføres både i egen regi og i samarbeid med andre e-verk. Vi eier 53,7% av Mørenett, som er ett av landets største nettselskaper. Selskapet er eier av sentralnettet (132 kV via Kjelbotn) fra Giskemo til Tresfjord og regionalnettet på søre og nordre Sunnmøre. Mørenett eier, bygger og vedlikeholder i tillegg distribusjonsnettet i 12 kommuner på Sunnmøre og deler av Nordfjord og sørger for lys og varme til 65.000 kunder.

Vår forretningsidé

TAFJORD skal på forretningsmessig grunnlag drive virksomhet innen produksjon og salg av miljøvennlig energi i form av strøm og fjernvarme, samt infrastruktur for energi, telekommunikasjon og avfallsbehandling. TAFJORD kan også engasjere seg i virksomhet med naturlig tilknytning til kjerneaktiviteten hvor man har komparative fortrinn.

- I januar ble den årlige kursingen innen HMS gjennomført.
- Den 23. januar deltok daglig leder i Tafjord Kraftvarme, Irene Vik, i en debatt om avfallshåndtering og behandling av matavfallet i regionen.
- Under Altibox-forum som ble arrangert i begynnelsen av februar, ble TAFJORD tildelt en pris for størst prosentvis økning i TV-penetrasjon i 2016.
- Den 16. februar ble Webdagen 2017 starrangert i Ålesund. TAFJORD var en av arrangørene, sammen med Avento og Ålesund Kunnskapspark.
- I februar ble det gjennomført nedtapping av Fremste Kaldhussætervatn. Dette grunnet revisjon av tappeventil fra Heimste Kaldhussætervatn.
- I mars ble den store jobben med å reparere akkumulatortanken ved Energigjenvinningsanlegget avsluttet. Tanken ble fylt opp igjen med 7 millioner liter vann som ble ladet opp til 100 grader.
- I første kvartal 2017 ble alle ansatte ved hovedkontoret i Holen tildelt nye kontorplasser. Dette etter lang planlegging og med ønsket om å fremme bedre samarbeid på tvers av selskaper og avdelinger – for å bygge ett TAFJORD.
- Den 18. mars inviterte vi alle kunder med på Skidag til Sunnmørsalpane Arena Fjellseter. Et svært vellykket arrangement som ble gjennomført i strålende sol.
- Våren 2017 ble det gjennomført en omfattende revisjon av kraftstasjonen Tafjord 2.
- Den 7. april gikk startskuddet for konsernets 100-års markering. Vi startet internt med en flott påskelunsj der også musikkvideoen «Lyden av TAFJORD» og jubileumsboken «Et kraftfullt vågestykke» ble lansert.
- Den 19. april var ansatte og pensjonister samlet til Historisk kveld i Holen.
- I april ble arbeidet med rehabilitering av kraftstasjonen Tafjord 5 satt i gang.
- TAFJORD-cup gikk av stabelen i april og september. Mer enn 2200 barn deltok i denne fotballcupen.
- Den 23. mai inviterte vi alle kundene våre til å bli med på Stikk UT!-tur til Taustua. Et flott arrangement i nydelige omgivelser.
- Den 10. juni markerte vi TAFJORDs 100-års jubileum i gågata i Ålesund. Fantastisk vær, mange besøkende og stor frivillig innsats bidro til en flott bursdagsfeiring i byen.
- En aktiv velferds-/jubileumstur for alle ansatte ble gjennomført i Valldal og Tafjord 16.-18. juni.
- Sommeren 2017 ble det utført et arbeid for å bringe Dyrkornvatnet tilbake til opprinnelig tilstand. Dette etter at dammen ble fjernet og vannet senket til normal vannstand i 2016.
- Den 13. juli startet utrulling av nye strømmålere – AMS – i Mørenett sitt konsesjonsområde.
- I begynnelsen av august var Svelgen 1-prosjektet, som startet i 2016, ferdig med første kritiske fase. TAFJORD har en eierandel på 34% i Svelgen Kraft.
- Den 12. august var ansatte med følge invitert på jubileumstur til den nyrenoverte Slettdalshytta i Tafjordfjellene. Det ble en flott tur i nydelige omgivelser.
- Den 19. august inviterte vi representanter for eierne våre med på jubileumstur til Tafjord. En aktiv dag som ble avsluttet med jubileumsmiddag i Valldal.
- Den 30. august ble våre bedriftskunder invitert med på Historisk dag i Tafjord. Omvisning og opplevelser stod på programmet.
- Tidlig på høsten lanserte Altibox sin nye TV-plattform, noe som vil gi våre fiberkunder en helt ny TV-opplevelse.
- I september var det 30 år siden fjernvarmenettet mellom Moa og Fylkessykehuset på Åse ble fylt opp – og Energigjenvinningsanlegget ble satt i permanent drift.
- Den 17. september inviterte vi våre kunder med på Stikk UT!-tur til Ruggå i Valldal. Nydelig vær og vakker natur ga en fin ramme for dagen.
- I midten av september oppstod det en kortslutning inne i generatoren ved Dyrkorn kraftstasjon. Dette innebar stans ved kraftstasjonen til etter nyttår.
- Den 21. september var TAFJORD medarrangør av Future Talks NeXT Tech i Ålesund.
- Riksantikvaren kåret Zakariasdam til månedens kulturminne i september.
- Den 22. september var alle medarbeidere i TAFJORD invitert til vår egen interne innovasjonskonferanse. Inspirerte ansatte og gode

foredragsholdere bidro til en flott dag på Øygaardshamn.

- I september ble bedriftskunde nummer 1000 koblet til vårt fibernett.
- Dam Kolbeinsvatn som har blitt oppgradert i løpet av sommermånedene, stod ferdig i september.
- Den 9. og 16. oktober, samt den 4. desember, inviterte Tafjord Kraftvarme politikerne i Ålesund til informasjonsmøter. Dette i forbindelse med avfallsdebatten i regionen.
- Den 17. oktober inviterte vi våre bedriftskunder på strøm til Kraftseminar i Holen. Mye nyttig informasjon ble delt.
- Den 20. oktober var alle ansatte invitert til omvisning på metallgjenvinningsanlegget i Bingsa. Der utvinnes de metall fra bunnasken de får tilkjørt fra Energigjenvinningsanlegget.
- I november ble digitalisering for alvor satt på dagsorden i konsernet. Som en start ble et utvalg av ansatte invitert til å komme med sine ideer og innspill. I etterkant er en digitaliseringsgruppe, med medlemmer på tvers av selskapene, etablert.
- De gamle fiberkablene mellom Giske og Godøya og mellom Vigra og Valderøy ble erstattet med nye i november.
- De 6. desember satte Tafjord Energiarena automatisk styring av effektforbruket på dagsorden. Dette under en samling på NMK.
- Den 18. desember var naboene til Energigjenvinningsanlegget inviterte til pølsefest. Grilling og god prat gjorde dette til en fin avslutning før jul.

Vi ønsker å bli oppfattet som den organisasjonen som virkelig tenker fremover og legger forholdene til rette for videre utvikling i regionen. Vi skal derfor vise engasjement og ha energi når vi utfører jobben vår – til beste for konsernet, eierne, kundene våre og omgivelsene ellers.

VÅRE VERDIER

TAFJORDs grunnverdier utgjør en standard for våre holdninger og handlinger, de er rammer for vår opptreden som konsernets medarbeidere. Grunnverdiene skal omdannes til konkrete handlinger og gjøres levende gjennom handlinger og kommunikasjon i hverdagen. De skal være felles, de skal forplikte og de skal synliggjøres ved å etterleves. Grunnverdiene representerer verdier og normer som skal være en ledetråd for all vår virksomhet.

PÅLITELIG

Vi holder det vi lover og er til å stole på. Vi er forutsigbare og leverer alltid til «riktig» kvalitet og avtalt tid. Vi tar ansvar for miljøet rundt oss, er lojale og jobber hardt for at TAFJORD skal være et attraktivt selskap med god lønnsomhet og verdiskapning.

ENGASJERT

Vi brenner for arbeidsplassen, kunden, kollegaen og det lokalsamfunnet vi er en del av. Vi er svært opptatt av de nye mulighetene teknologien gir oss. Vi står på for å finne de gode løsningene, tar ansvar og bryr oss.

NYSKAPENDE

Vi er modige, ser nye muligheter og skaper verdier for våre kunder og eiere. Vi er nysgjerrige og holder oss oppdaterte på trender og utvikling. Kontinuerlig forbedring er sentralt når vi skal skape nye verdier og gode kundeopplevelser.

VÅRE MÅL

TAFJORDs grunnleggende målsetting er å øke aksjonærverdiene gjennom langsiktig verdiskapning. Med utgangspunkt i dette har konsernet følgende overordnede mål:

- TAFJORD skal være det ledende energi- og kommunikasjonskonsern på Nord-Vestlandet.
- TAFJORD skal være et kundeorientert og markedsrettet konsern som oppfyller kundenes forventninger.
- TAFJORD skal ha motiverte, endringsdyktige medarbeidere med høy kompetanse, som trives og utnytter sine evner til fordel for selskap og konsern. Engasjement, høy etisk standard og opptreden skal skape tillit.
- TAFJORD skal være et miljøbevisst konsern og en naturlig samarbeidspartner i energirelaterte miljøspørsmål.
- TAFJORD skal levere produkter og tjenester av høy kvalitet, og bygge varige konkurransefortrinn gjennom målrettet kvalitetsarbeid i alle deler av virksomheten.

STRØM

TELEKOM

ENERGIGJENVINNING

VANNKRAFT

KRAFTNETT

STRØM

Innen virksomhetsområdet Strøm tilbyr vi strømprodukter til kunder i Møre og Romsdal.

Konserndirektør: Gunnar Hareide

Driftsinntekter:	391 mill. kr	Nøkkeltall 2017:	
EBITDA:	22 mill. kr	Volum:	1 073 GWh
Sysselsatt kapital:	71 mill. kr	Antall kunder:	40 000

TELEKOM

Virksomhetsområdet Telekom omfatter fiberbaserte bredbåndstjenester til kunder i Møre og Romsdal. Utbygging av fiberinfrastruktur gjennomføres både i egen regi og i samarbeid med andre e-verk.

Konserndirektør: Gunnar Hareide.

Driftsinntekter:	186 mill. kr
EBITDA:	77 mill. kr
Sysselsatt kapital:	538 mill. kr
Antall kunder:	19 500

KRAFTNETT

Virksomhetsområdet omfatter distribusjon av strøm til kunder i 12 kommuner på Sunnmøre og deler av Nordfjord. I tillegg kommer tekniske tjenester som leveres til andre interne virksomhetsområder og det eksterne markedet. Virksomhetsområdet er identisk med TAFJORD sin andel av Mørenett AS (53,7%).

Adm. dir.: Rune Kiperberg.

Driftsinntekter:	308 mill. kr
EBITDA:	104 mill. kr
Sysselsatt kapital:	1 000 mill. kr

Konsesjonsområde:
Ålesund, Giske, Sula, Ulstein, Hareid, Herøy, Sande, Vanylven, Ørsta, Volda, Norddal og Hornindal kommuner.

Nøkkeltall Mørenett AS (100%) 2017:

Antall kunder	65 000
Overført energi i D-nett (GWh):	1 855 GWh
Overført energi i R-nett (GWh):	2 514 GWh
Nettkapital NVE:	1 746 mill. kr
KILE	8 mill. kr

VANNKRAFT

Innen virksomhetsområdet Vannkraft har vi produksjon og omsetning av elektrisk energi i engrosmarkedet. Vi eier og drifter åtte kraftverk i Norddal kommune, to i Stranda kommune og ett i Stordal kommune. I tillegg er vi medeier med 12% andel i Grytten Kraftverk i Rauma kommune og 21% i kraftverkene Øyberget og Framruste i Skjåk kommune. Som eier av 34% av Svelgen Kraft Holding er vi også deleier av seks kraftverk i Bremanger kommune.

Konserndirektør: Stig Falling.

Driftsinntekter:	749 mill. kr
EBITDA:	261 mill. kr
Sysselsatt kapital:	1 550 mill. kr

Nøkkeltall 2017:

Kraftproduksjon, inkl. deleide:	1 713 GWh
Kraftpris spot NO3:	27,5 øre/kWh

Normalproduksjon, inkl. andel deleide: 1 593 GWh

Installert effekt inkl. andel deleide: 400 MW

Magasinkapasitet: 1 000 GWh

ENERGIGJENVINNING

Virksomhetsområdet omfatter energigjenvinning av restavfall til fjernvarme og varmekraft, samt distribusjon av fjernvarme.

Konserndirektør: Irene Vik

Driftsinntekter:	138 mill. kr
EBITDA:	70 mill. kr
Sysselsatt kapital:	531 mill. kr

Konsesjonsområde fjernvarme: Ålesund kommune
Kapasitet avfall: 100 000 tonn
Kapasitet varme: 150 GWh
Kapasitet varmekraft: 30 GWh

Nøkkeltall 2017:

Avfall	95 442 tonn
Fjernvarme	96 GWh
Varmekraft	28 GWh
R1-EU (energieffektivitet)	0,93 (93%)
Energiutnyttelse	70%

HOVEDTALL - REGNSKAP OG BALANSE

(alle tall i 1.000 kr.)

	2017	2016	2015	2014	2013
Driftsinntekter	1 423 803	1 442 366	1 131 587	1 195 558	1 086 950
Driftskostnader	1 096 042	1 103 927	975 902	998 164	751 689
EBITDA	532 219	543 035	351 409	381 854	512 512
Avskrivninger og nedskrivninger	204 458	204 596	195 725	184 460	177 251
Driftsresultat	327 761	338 439	155 684	197 394	335 261
Inntekt på investering i TS	17 372	7 817	-729	-66 980	-8 493
Andre finansinntekter	44 462	14 563	15 228	23 560	25 628
Finanskostnader	87 018	89 262	98 680	107 093	85 227
Resultat før skatt	302 578	271 557	71 503	46 881	267 170
Skatter	132 818	124 241	29 651	73 370	140 990
Årsresultat	169 759	147 316	41 852	-26 489	126 180
Utbytte	41 700	36 764	29 000	40 000	88 300
FFO *	356 993	383 386	208 303	173 341	343 136
Investeringer	210 431	217 075	250 607	253 062	226 286
Totalkapital	4 352 696	4 292 360	4 197 922	4 449 803	3 906 430
Egenkapital	1 314 436	1 226 717	1 117 540	1 051 025	1 175 132
Brutto rentebærende gjeld	2 455 478	2 579 827	2 640 910	2 867 894	2 227 796
Herav ansvarlige lån	470 000	470 000	470 000	470 000	470 000
Netto rentebærende gjeld	2 436 124	2 549 738	2 578 153	2 525 922	2 199 962
Sysselsatt kapital	3 750 560	3 776 454	3 695 694	3 576 947	3 375 094
Kraftproduksjon (GWh)	1 462	1 301	1 169	1 190	1 254
Kraftproduksjon Svelgen (GWh) 100% basis	738	779	793	716	647

FINANSIELLE NØKKELTALL

	2017	2016	2015	2014	2013
Totalkapitalrentabilitet (før skatt)	9,0 %	8,5 %	3,9 %	3,7 %	9,1 %
Avkastning på sysselsatt kapital (før skatt)	10,3 %	9,5 %	4,5 %	4,2 %	10,6 %
Avkastning på sysselsatt kapital (etter skatt)	4,6 %	4,0 %	1,2 %	-0,8 %	3,8 %
Egenkapitalrentabilitet (etter skatt)	13,4 %	12,6 %	3,9 %	-2,4 %	11,2 %
Egenkapitalandel (soliditet)	30,2 %	28,6 %	26,6 %	23,6 %	30,1 %
Netto rentebærende gjeld/EBITDA **	4,7	5,2	7,3	6,6	4,3
FFO/Netto rentebærende gjeld *	14,7 %	15,0 %	8,1 %	6,9 %	15,6 %
Rentedekningsgrad	448	404	172	144	413

Nøkkeltall:

EBITDA

FFO

Netto rentebærende gjeld

Sysselsatt kapital

Totalkapitalrentabilitet (før skatt):

Avkastning på sysselsatt kapital (før skatt)

Avkastning på sysselsatt kapital (etter skatt)

Egenkapitalrentabilitet (etter skatt):

Egenkapitalandel (soliditet):

Rentedekningsgrad:

Definisjon:

Driftsresultat + avskrivninger og nedskrivninger

EBITDA - netto finanskostnader - årets betalte skatter +/- andre ikke kontantgenererende poster

Rentebærende gjeld - frie bankinnskudd

Egenkapital + netto rentebærende gjeld

Resultat før skatt + finanskostnader/gjennomsnittlig totalkapital

Resultat før skatt + rentekostnader/gjennomsnittlig sysselsatt kapital

Årsresultat etter skatt/gjennomsnittlig sysselsatt kapital

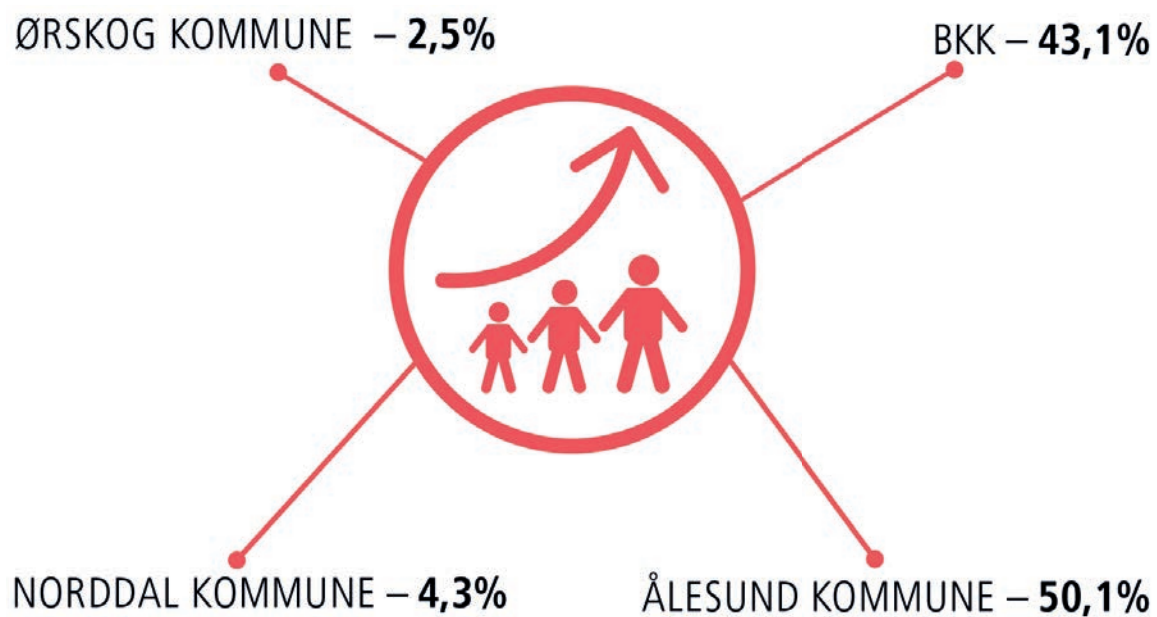
Årsresultat etter skatt/gjennomsnittlig egenkapital

Egenkapital i % av totalkapital

Resultat før skatt + finanskostnader/finanskostnader x 100

*) FFO er korrigert for engangseffekt fisjon og overgang innskuddspensjon i 2017 og harmoniinntekt i 2016.

**) Ved beregning av NRBG/EBITDA, er EBITDA korrigert overgang innskuddspensjon i 2017 og harmoniinntekt i 2016.

TAFJORD er et energi- og kommunikasjonskonsern på Nordvestlandet.

Konsernets virksomhet omfatter vannkraft, energigjenvinning, strøm, telekom og kraftnett.

Konsernet består av morselskapet Tafjord Kraft AS, de heleide datterselskapene Tafjord Kraftproduksjon AS, Tafjord Kraftvarme AS, Tafjord Fibernett AS og Tafjord Marked AS, samt det felleskontrollerte selskapet Mørenett AS (53,7 %) og det tilknyttede selskapet Svelgen Kraft Holding AS (34 %).

TAFJORD har forretningskontor i Ålesund kommune.

SAMMENDRAG

I 2017 var det 100 år siden selskapet ble etablert. Jubileumsåret har vært preget av god drift, positiv utvikling i alle virksomhetsområder og et finansielt resultat som er det beste på nesten 10 år.

Konsernets resultat etter skatt ble på 170 mill. kr., som er 32 mill. kr. bedre enn i 2016. Forbedringen kan tilskrives mer effektiv drift, en ressursituasjon med vanntilslig godt over årsnormalen, noe høyere strømpriser, samt ekstraordinære regnskapsmessige gevinster knyttet til strukturelle transaksjoner og omlegging av pensjonsordningene.

Styret har de siste årene hatt betydelig fokus på konsernets finansielle situasjon med høy gjeldsgrad og tilhørende sårbarhet ved en renteoppgang. Styrets vedtatte strategi for å forbedre konsernets posisjon med økt fokus på effektiv drift, begrensinger i vekstinvesteringer og en konservativ og bærekraftig utbyttepolitikk, begynner å gi effekt. Arbeidet med å bedre konsernets finansielle situasjon vil fortsette.

Selskapets utbyttepolitikk innebærer at 1/3 av resultat etter skatt fratrukket ekstraordinære inntekter skal betales i utbytte. Det foreslås med bakgrunn i dette et utbytte på 41,7 mill. kr. basert på et utbyttegrunnlag på 125 mill. kr.

DRIFT 2017

Vannkraft

Produksjonen i konsernets elleve heleide kraftverk i Norddal, Stranda og Stordal kommuner, samt tre deleide anlegg i Øvre Otta og Grytten, ble i 2017 1.462 GWh mot 1.301 GWh året før. Midlere årsproduksjon er 1.353 GWh. Områdeprisen på kraft i N03 / Midt Norge ble i gjennomsnitt 27,5 øre/kWh, mot 26,6 øre/kWh i 2016. Driften av anleggene har gått som planlagt gjennom hele året.

Driftsresultat i 2017 ble 213 mill. kr, mot 170 mill. kr i 2016.

Produksjonen i de seks kraftverkene i Svelgen Kraft konsernet ble i 2017 på 738 GWh, mot 779 GWh året før. Midlere årsproduksjon er 705 GWh. Konsolidert driftsresultat før avskrivninger og nedskrivninger (EBITDA) i Svelgen Kraft Holding AS ble 141 mill. kr, mot 147 mill. kr i 2016.

Energigjenvinning

Denne virksomheten omfatter energigjenvinning av restavfall til fjernvarme og strøm, samt distribusjon av fjernvarme i Ålesund kommune. Inntektene viser en fin økning i forhold til fjoråret, ikke minst som følge av høyere energipriser. Volumene på avfallsmottak og strømproduksjon er relativt stabile.

Driftsresultatet i 2017 ble 30 mill. kr, mot 22 mill. kr i 2016.

Strøm

Dette virksomhetsområdet tilbyr strømprodukter til kunder i Møre og Romsdal. Driftsinntektene i 2017 ble vesentlig høyere enn i 2016 på grunn av et generelt høyere prisnivå.

Driftsresultatet i 2017 ble 22 mill. kr, som er uendret fra 2016.

Telekom

Telekom tilbyr fiberbaserte bredbåndstjenester til kunder i Møre og Romsdal. Det er investert betydelige midler siste årene i utbygging av fiberinfrastruktur, både i egen regi og i samarbeid med andre nettleverandører. Virksomheten har hatt en betydelig vekst de siste årene, og etterspørselen etter fiberbasert bredbånd er stor.

Driftsresultatet i 2017 ble 28 mill. kr, mot 11 mill. kr i 2016.

Kraftnett

Virksomhetsområdet er identisk med TAFJORD sin andel (53,7 %) i Mørenett AS. Mørenett AS er et av de større nettselskapene i landet, og distribuerer strøm til ca. 65.000 kunder i 12 kommuner på Sunnmøre. Distribusjon av strøm er inntektsregulert av Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE).

TAFJORD sin andel av driftsresultatet ble 48 mill. kr, mot 132 mill. kr i 2016. Korrigert for engangseffekt knyttet til harmoniinntekt, var fjorårets underliggende driftsresultat 83 mill. kr. Nedgangen skyldes at årets inntektsramme er betydelig lavere enn fjorårets.

FoU og innovasjon

FoU-virksomheten i konsernet ivaretas i hovedsak gjennom bidrag til og engasjement gjennom ulike bransjeorganisasjoner som Energi Norge, Norsk Vannkraftsenter, Møreforskning og SINTEF.

ØKONOMI OG FINANS**Regnskap 2017**

Konsernets driftsinntekter for 2017 ble 1.424 mill. kr, mot 1.442 mill. kr året før.

Driftsresultat ble 328 mill. kr, som er 10 mill. kr svakere enn i 2016.

Netto finanskostnader ble 25 mill. kr. Dette er en forbedring på 42 mill. kr. i forhold til året før.

Konsernets resultat før skatt ble 303 mill. kr. Dette er en forbedring på 31 mill. kr. i forhold til fjoråret.

Konsernets årsresultat ble 170 mill. kr, som er en forbedring på 23 mill. kr i forhold til 2016.

Endringen i driftsresultat må sees i sammenheng med betydelige ekstraordinære poster både i 2016 og i 2017. I 2016 ble det inntektsført en engangskompensasjon for fusjonen av nettvirksomhetene til TAFJORD og Tussa i 2014 på 49,4 mill. kr. Årets driftsresultat er på sin side preget av en positiv engangseffekt knyttet til omlegging av pensjonsordningene i konsernet på 22,4 mill. kr. Underliggende driftsresultat viser derfor en økning på 16,4 mill. kr. Høyere produksjon i vannkraftvirksomheten har vært den vesentligste bidragsyteren til dette, men reduserte driftskostnader og styrket inntjening i telekom- og energigjenvinningsvirksomheten har også bidratt svært positivt. Kraftnett på sin side bidrar negativt i forhold til 2016, i all hovedsak som følge av en generelt lavere inntektsramme fra NVE.

Forbedringen i netto finanskostnader skyldes i hovedsak en regnskapsmessig gevinst på 27,8 mill. kr knyttet til utfisjoneringen av entreprenørvirksomheten til BKK Enotek AS. I tillegg er det inntektsført en gevinst fra salg av vindkraftaksjer i Svelgen Kraft Holding på 7,0 mill. kr.

Morselskapets driftsresultat for 2017 ble minus 11 mill. kr, en forbedring på 5 mill. kr fra året før.

Konsernets skattekostnad

Skattekostnaden ble på 133 mill. kr, mot 124 mill. kr i 2016. Av dette utgjør grunnrenteskatten 71 mill. kr, mot 58 mill. kr året før.

Effektiv skattesats ble 44% mot 46% i 2016. For vannkraftvirksomheten isolert var effektiv skattesats 54% mot 58% året før.

Investeringer

TAFJORD har investert 210 mill. kr i egne anlegg i 2017, mot 217 mill. kr året før. Dette er i hovedsak knyttet til nettanlegg for strøm, samt infrastruktur for fiberbasert bredbånd og fjernvarme.

Kontantstrøm, balanse- og kapitalforhold

Samlet netto kontantstrøm fra drift i konsernet var på 358 mill. kr i 2017, mot 273 mill. kr året før. Konsernets investeringsaktiviteter var på - 207 mill. kr, mot - 195 mill. kr i 2016. Finansieringseffekter ga en netto kontantstrøm på - 162 mill. kr, mot - 106 mill. kr året før. Netto endring i likviditetsbeholdning i 2017 ble - 11 mill. kr, mot - 28 mill. kr i 2016.

Konsernets investeringer i 2017 var stort sett egenfinansiert.

Bokført egenkapitalandel utgjør 30,2 %. Inklusiv ansvarlige lån er andelen 41 %. Det ligger betydelige skjulte merverdier i kraftverkene, og reell egenkapital er derfor vesentlig høyere enn bokført.

Netto rentebærende gjeld er på 2.436 mill. kr. ved utgangen av året, mot 2.549 mill. kr. i 2016. Av dette utgjør ansvarlige lån 470 mill. kr. De ansvarlige lånene har en løpetid på 11-16 år, mens øvrige lån forfaller i perioden 2018-2023. Likviditetsreserven består av bankbeholdninger og tilgjengelige trekkrettigheter i bank.

Balanseførte pensjonsforpliktelser utgjør 92 mill. kr. mot 79 mill. kr. i 2016. Nye demografiske forutsetninger, endret reallønnskurve og økt forventet lønnsvekst øker forpliktelsen. Omlegging av pensjonsordningene i konsernet med tilhørende overgang fra ytelsesordning til innskuddsordning for ansatte reduserer forpliktelsene.

Styret mener årsregnskapet gir et rettviseende bilde av Tafjord Kraft AS og konsernets resultat, eiendeler, gjeld og finansielle stilling.

Fortsatt drift

Etter styrets mening viser regnskapet et solid konsern med god underliggende inntjening. Årsregnskapet for 2017 er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at denne forutsetningen er tilstede.

DISPONERING AV RESULTAT - UTBYTTE

Morselskapet Tafjord Kraft AS fikk i 2017 et overskudd etter skatt på kr 173.956.546. Styret foreslår følgende disponering av årsresultatet i Tafjord Kraft AS:

Utbytte	kr 41 700 000
Overført til fond for vurderingsforskjeller	kr 24 642 043
Overført til annen egenkapital	kr 107 614 503
Totalt disponert	kr 173 956 546

Styret vurderer årets utdeling som forsvarlig i forhold til selskapets likviditets- og egenkapitalsituasjon. Vurderingen bygger på styrets forventninger til fremtidig økonomisk utvikling, herunder utvikling i soliditet, resultat, kontantstrømmer og investeringsbehov. Utdelingen er i samsvar med selskapets vedtatte utbyttepolitikk som skal sikre selskapet en robust finansiell plattform med evne til å løfte nødvendige investeringer, samt en kredittrating tilsvarende BBB eller bedre. Inntil selskapet har etablert den målsatte kredittratingen legges følgende prinsipp til grunn:

- Utbyttet skal være resultatavhengig
- Utbyttegrunnlaget skal være konsolidert årsresultat fratrukket ekstraordinære inntekter
- Utdelingsgraden skal være 1/3 av utbyttegrunnlaget

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

TAFJORD vektlegger betydningen av, og har forpliktet seg til en høy standard i konsernets eierstyring og selskapsledelse. Konsernet følger anbefaling gitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

TAFJORD slutter seg til regnskapsloven S 3-3b om redegjørelse om foretaksstyring. Konsernets risiko og internkontrollsystem baserer seg på COSO, et internasjonalt rammeverk for internkontroll.

TAFJORD sitt samfunnsansvar er basert på at vi skal ta både økonomiske, miljømessige og sosiale hensyn når vi treffer våre beslutninger. Vi skal utvise åpenhet og samfunnsengasjement. Vi skal ha fokus på arbeidsmiljøet, etikk, korrupsjon og varsling av kritikkverdige forhold i konsernet.

TAFJORD sin redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse, som inngår i årsrapporten, omtaler konsernets prinsipper og praksis knyttet til rollefordelingen mellom styringsorganene og det ansvar og den myndighet som er tillagt generalforsamling, styret og ledende ansatte. Organiseringen av styrings- og kontrollsystemene i konsernet, samt relasjonene til omverdenen, er også omtalt der.

FINANSIELLE RISIKOFORHOLD

Konsernet har som målsetning å optimalisere den langsiktige verdiskapningen for sine eiere. Finansiell risiko styres for å sikre forutsigbarhet i konsernets samlede resultater, men på en balansert måte slik at dette i minst mulig grad går på bekostning av den langsiktige verdiskapningen

Markedsrisiko

Konsernet er først og fremst eksponert for den volatile kraftprisen i det nordiske kraftmarkedet. Kraftprisen vil til en viss grad være omvendt proporsjonal med produksjonsevnen, slik at resultateffektene normalt dempes. Skatt virker også resultatutjevner, ikke minst på grunn av grunnrentebeskatningen som medfører en marginalskatt på kraftproduksjon på 58,3 %. Resterende kraftpriserisiko styres innenfor fastsatte rammer ved finansiell handel i markedet - fortrinnsvis på kraftbørsen Nasdaq Commodities. Sikringshorisonten er 3 - 4 år.

For å utnytte konsernets kompetanse i kraftmarkedet er det etablert et begrenset mandat for kortsiktig trading med finansielle kraftderivater.

Enkelte kontrakter i strømmarkedet er eksponert for risiko knyttet til kundenes forbruksvolum og uttaksprofil. Disse håndteres spesielt under egen forvaltning, og volumet er begrenset.

Fjernvarmeinntektene påvirkes til en viss grad av endringer i kraftprisene. 37 % av kundemassen på fjernvarme har flerårige fastpriskontrakter.

Prisnivået på avfall bestemmes i stor grad av rammebetingelsene knyttet til alternativ behandling, transportkostnader og eksport. 48 % av avfallsvolumet var ved utgangen av året sikret på kontrakter med minimum fire års varighet.

Valutarisiko

TAFJORD er eksponert for valutarisiko fordi kraften i det nordiske kraftmarkedet omsettes i EUR, mens inntekter og kostnader for øvrig er i NOK. Valutaeksponeringen er både knyttet til salg av produsert kraft og kraftkjøp til strømomsetning. Valutaeksponeringen sammenstilles på konsernnivå, hvor forventet kontantstrøm i EUR sikres finansielt etter en modell med lineært fallende sikringsgrad, og med en tidshorisont på tre år.

Kredittrisiko

Konsernet er eksponert mot kredittrisiko primært ved krafthandel, men også ved plassering av overskuddslikviditet, samt bruk av finansielle kontrakter som rentebytteavtaler og valutaterminer. Det meste av selskapets fysiske og finansielle krafthandel gjøres mot Nord Pool Spot og Nasdaq Commodities. Andre finansielle kontrakter inngås utelukkende med anerkjente og solide nordiske banker og finansinstitusjoner.

Strøm- og telekomvirksomheten er eksponert for kredittrisiko ved at leveranse av strøm og telekom tjenester etterfaktureres. Det samme gjelder delvis energigjenvinningsvirksomheten, selv om de største kundene på både fjernvarme- og avfallssiden er kommuner eller offentlig eide selskaper. Konsernet har gode og innarbeidede rutiner for håndtering av denne risikoen.

Likviditetsrisiko

Konsernet er eksponert for likviditetsrisiko i forhold til løpende å kunne gjøre opp sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, samt å kunne hente ny finansiering etter hvert som gamle lån forfaller. Det er etablert rammer for både likviditetsreserve og finansieringsstruktur.

Likviditetsreserven består av bankinnskudd og trekkrettigheter i solide nordiske banker.

TAFJORD har en konservativ holdning til likviditetsrisiko, men ettersom finansieringskostnadene øker med løpetidene benyttes i hovedsak lån med mellomlange løpetider (3-5 år). Dette balanseres med en distribuert profil på låneforfallene og en balansert bruk av både bank- og obligasjonsmarkedet. Videre skal en robust finansiell plattform sikre at TAFJORD oppleves som en solid låntaker og et attraktivt plasseringsalternativ i det norske kapitalmarkedet. Målsatt kredittratingnivå er BBB eller bedre.

Renterisiko

Med en betydelig gjeldsportefølje er konsernet eksponert for stigende renter. Dette blir delvis utlignet gjennom renteksposering med motsatt fortegn i innteksreguleringsregimet for kraftnettvirksomheten og grunnrenteregimet i vannkraftvirksomheten. Renterisiko styres på konsernnivå etter fastsatte rammer for både kontantstrømsikring og durasjon. Horisonten på kontantstrømsikringen er fire år.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

TAFJORD arbeider kontinuerlig for et trygt arbeidsmiljø. Konsernet driver forebyggende arbeid hvor det fokuseres på nærvær, tilrettelegging for fysisk aktivitet og aktiv oppfølging av langtidssykmeldte. Det er inngått avtale om inkluderende arbeidsliv.

Myndighetenes krav til helse, miljø og sikkerhet er etterkommet. Gjennom ansvarliggjøring av den enkelte og økt kunnskap, har konsernet fokus på tiltak som ivaretar personsikkerheten. Konsernet gjennomfører et systematisk verne- og miljøarbeid for å fremme helse og velferd. Konsernet har avtale om bedriftshelsetjeneste. Arbeidsmiljøet er tilfredsstillende.

Konsernet (eks. Mørenett) hadde i 2017 en hendelse som medførte skade. Antall fraværsskader per million arbeidede timer (H1-verdien, 36 mnd) for 2017 ble 4,3 mot 8,5 foregående år. TAFJORD har en nullvisjon når det gjelder skader, og det må derfor settes større fokus på tiltak som kan forebygge skader.

Sykefraværet (eks. Mørenett) i 2017 ble på 2,5 %, som er en reduksjon på 1,3 % fra 2016. Sett i forhold til konsernets målsetting om 3,5 % sykefravær er situasjonen god. Det totale sykefraværet utgjør 3,3 årsverk.

LIKESTILLING OG DISKRIMINERING

TAFJORD har ved rekruttering og i øvrig personalarbeid, fokus på kravene til likestilling mellom kjønnene og inkludering. Konsernet aksepterer ingen form for forskjellsbehandling gjort med grunnlag i nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion, livssyn, funksjonsevne eller andre lignende forhold.

Av konsernets 121 ansatte (eks. Mørenett) per 31. desember 2017, var 28 kvinner. Det utgjorde en kvinneandel på 23,1 %, en reduksjon på 2,1 prosentpoeng fra året før.

Konsernets styre består av tre kvinner og fire menn. Konsernledergruppen består av syv personer, og av disse er tre kvinner.

YTRE MILJØ

TAFJORD har som mål å være et miljøbevisst konsern. Virksomheten i konsernet kan påvirke det ytre miljø gjennom aktiviteter i forbindelse med kraftutbygging, linjebygging, vannkraftproduksjon og avfallsforbrenning.

Vannkraftproduksjon medfører ikke forurensing, men kan ha uheldige lokale konsekvenser i forbindelse med uregelmessige vannstander/vannføringer eller ved lokale utslipp av olje fra tekniske komponenter. I 2017 er det ikke registrert vassdragsreguleringsmessige problemer eller andre problemer som har påvirket det ytre miljøet. Det er heller ikke registrert avvik ved behandling av avfall.

Bygging og drift av ledningsbundet infrastruktur gir liten eller ingen utslipp av klimamessig betydning. Det er imidlertid et faktum at noen opplever luftledninger som visuelt skjemmende.

Energigjenvinningsanlegget som er miljøsertifisert etter ISO 14001, hadde i 2017 en energiutnyttelse på 70 % og en energieffektivitet (R1 -EU) på 93 %. Utslippsmålinger er utført som foreskrevet i 2017. Målingene viser at alle utslipp ligger innenfor gjeldende krav.

Konsernet har gjennom sin mangeårige utbygging av fjernvarme i Ålesund bidratt til fjerning av et betydelig antall oljefyringsanlegg, og dermed en bedre luftkvalitet i kommunen.

VESENTLIGE FORHOLD ETTER 1. JANUAR 2018

Styret er ikke kjent med at det er inntruffet forhold etter årsskiftet som kan ha vesentlig betydning for det avlagte årsregnskapet.

FREMTIDSUTSIKTER

Vannkraftvirksomheten er det viktigste virksomhetsområdet for konsernet i forhold til inntjening og resultat. Utsiktene i kraftmarkedet er krevende. Bildet har bedret seg noe det siste året, men det knytter seg stor usikkerhet til prisdriverne i markedet.

Gjennomsnittlig spotpris – den såkalte systemprisen - i det nordiske kraftmarkedet i 2017 var ca. 10 % høyere enn året før, og endte på 27,4 øre/kWh. Dette er det høyeste nivået på fire år. Også terminprisene for de nærmeste årene har løftet seg i løpet av året. Godt hjulpet av et noe sterkere marked for kull og CO₂, samt en svakere krone har disse i løpet av året økt med ca. 5 øre/kWh. Den sentrale driveren for kullprisene er den kinesiske kullimporten, som økte med 6 % i 2017. CO₂-prisene reagerer primært på utviklingen i reguleringen av det europeiske kvotemarkedet (ETS). Her arbeides det med flere initiativ for å reformere og vitalisere markedet, blant annet gjennom bruk av den såkalte stabiliseringsmekanismen. Markedet forventer en kraftpris i 2018 på et noe høyere nivå enn 2017, mens kontraktene for de neste fem årene omsettes i gjennomsnitt på et noe lavere nivå.

Både EU og styresmaktene i Norge har vedtatt ambisiøse mål på klimaområdet og tiltak knyttet til utbygging av ny fornybar energi og økt elektrifisering. Energimiksen i Europa er i endring med vekst i uregulerte energikilder. I 2017 ble det produsert 37 TWh vindkraft i det nordiske kraftmarkedet. Dette tilsvarer omtrent 10 % av totalforbruket. Med økt innslag av uregulert kraft forventes det større kortsiktige variasjoner i kraftprisen. TAFJORD har relativt stor produksjonsfleksibilitet og er dermed godt rustet til å utnytte dette potensialet. Samtidig forventer vi at satsingen på bygging av ny fornybar kapasitet og innfasing av ny kjernekraft i Finland, sammen med lave kull og CO₂-priser, vil gi relativt moderate kraftpriser de nærmeste årene. På lengre sikt forventes det etter hvert litt stigende priser, i takt med en stadig sterkere europeisk markedsintegrasjon og et strammere kvotemarkedet for CO₂.

I tillegg til en krevende markedsituasjon er også de regulatoriske rammene rundt vannkraftvirksomheten stadig en utfordring. Dette gjelder ikke minst grunnrenteskatteregimet, som ble ytterligere strammet inn i årets statsbudsjett.

I møtet med et svakere kraftmarked har TAFJORD fokusert på kostnadsreduksjoner og økt effektivitet, samt økt inntjening og lønnsomhet i konsernets øvrige virksomhetsområder. Det er de siste årene realisert betydelige og varige effektiviseringsgevinster, og dette arbeidet vil fortsette i årene som kommer. Styret har i 2017 satt ytterligere fokus på digitalisering, og forventer at dette vil gi effekt på sikt i form av økt intern effektivitet og styrket inntjening gjennom større konkurransekraft i markedet.

Det er i løpet av året også gjort strukturelle tiltak. I mai ble store deler av entreprenørdivisjonen i Mørenett skilt ut og slått sammen med BKK Enotek. Samtidig som dette støtter endringene i Energiloven i 2016, med nye og strengere krav til nøytralitet for nettvirksomheten, får TAFJORD med dette en eierandel på 12 % i en sterk markedsaktør med stort potensiale i et voksende infrastrukturmarked.

Mørenett står etter fisjonen tilbake som en ren monopolregulert nettleverandør, med de effektiviseringsmuligheter dette gir gjennom å rendyrke verdikjedene. Det vil samtidig bidra til å styrke selskapets posisjon som kompetansesenter og konsolidator for nettbransjen på Nordvestlandet. Selskapet har det siste året også hatt fokus på utrulling av smarte strømmålere til abonnentene. Dette arbeidet går etter planene. Omtrent halvparten av kundene har nå fått installert ny måler, og resten blir ferdigstilles innen utgangen av 2018. Selskapet forventes å ha en kostnadsbase i 2018 som blir målt 100 % effektiv i inntektsreguleringsmodellen til NVE.

Markedsutsiktene for energigjenvinningsvirksomheten er på avfallssiden relativt stabile på kort til mellomlang sikt. Her har prisene tradisjonelt vært nært knyttet til kostnader ved brenning av avfall i våre naboland og transportkostnader. Dette vil nok også være en dominerende prisdriver i årene som kommer, men samtidig har det de siste årene utviklet seg et stadig mer integrert europeisk marked for avfall. På europeisk nivå er det i dag et betydelig underskudd på forbrenningskapasitet sett i forhold til de volumene som går til deponi. Samtidig fokuserer samfunnet og markedet stadig mer på avfallsreduksjon, gjenbruk og materialgjenvinning som miljøløsning. Uten at dette forventes å vesentlig svekke markedsfundamentet for energigjenvinningsvirksomheten som sådan, vil virksomheten måtte tilpasse seg en ny markedsdynamikk på sikt. Dette arbeidet er allerede godt i gang. Virksomheten samarbeider i den forbindelse blant annet med Ålesund kommune og Ålesundregionens Interkommunale Miljøseksjon IKS.

Fjernvarmeprisene vil alltid være nært knyttet til utviklingen i kraftprisene. I fjernvarmenettet er en stor del av grunnlagsinvesteringene gjort, og tilkobling av nye bygg vil gi bedre lønnsomhet enn de tilkoblingene som ble gjort i en tidlig utbyggingsfase, der selskapet også måtte dekke kostnadene ved å føre fram hovednettet.

Telekomvirksomheten opplever stor etterspørsel etter sine produkter og tjenester. God og stabil tilgang til internett har etter hvert blitt en nødvendighetsvare både for private og bedrifter, og selskapet opplever en svært liten kundeavgang («churn»). Til tross for en stadig sterkere konkurranse i markedet forventes det relativt stabile priser, men likevel stigende inntjening på grunn av økt salg av andre verdiøkende tjenester og større kundetetthet på den etablerte infrastrukturen.

For strømvirksomheten er situasjonen mer utfordrende. Konkurransen om strømkundene blir stadig hardere. Med innføringen av en ny leverandørsentrisk markedsmodell, Elhub og smarte strømmålere øker både konkurranseintensiteten og kompleksiteten i forretningsmodellene. Større digitaliseringsmuligheter og en stadig økende etterspørsel etter selvforsynte energiløsninger («Prosumers») medfører også inntreden av helt nye aktører i dette markedet. Store strukturelle endringer har materialisert seg siste året, og flere initiativ forventes å komme. TAFJORD er godt posisjonert i forhold til denne utviklingen.

Oppsummert er konsernets fremtidsutsikter etter styrets mening tilfredsstillende. Styret har fokus på selskapets kredittstatus, og strategien styret har fulgt siste årene med kostnadseffektivisering i kombinasjon med en konservativ utbyttepolitikk og begrensede vekstinvesteringer for andre virksomhetsområder enn kraftnett ligger fast. Den finansielle stillingen er god, og forventes å styrkes de kommende årene.

På lengre sikt er styret trygg på at etterspørselen etter ren fornybar energi bare vil øke, og at verdien av konsernets evigvarende vannkraftressurser vil stige i takt med dette. For øvrig er virksomhetsporteføljen i konsernet godt diversifisert, og det enkelte virksomhetsområde godt posisjonert i sine respektive markeder.

Årsresultatet i 2017 er preget av flere ekstraordinære gevinster knyttet til omlegging av pensjonsordningene, fisjon/fusjon med BKK Enotek og salg av vindkraftaksjer. I 2018 forventes det derfor et svakere årsresultat enn i 2017. Samtidig er den underliggende driften god og kraftprisene er svakt økende. Styret presiserer imidlertid at det er usikkerhet knyttet til vurderingen av fremtidige forhold.

Ålesund, 10. april 2018

Anne Breiby
styrets leder

Atle Neteland
styrets nestleder

Rigmor Andersen Eide
styremedlem

Per Arne Bjørge
styremedlem

Jannicke Hilland
styremedlem

Magnus Berføtt Erdal
styremedlem

Per Ove Hjelme
styremedlem

Erik Espeset
daglig leder

TAFJORD konsernet				Tafjord Kraft AS	
2016	2017	(Alle tall i 1000 kroner)	Note	2017	2016
744 950	789 027	Inntekter fra energisalg	2		
342 101	256 523	Inntekter fra kraftoverføring			
130 504	136 889	Inntekter fra energigjenvinning			
161 629	190 878	Inntekter telekom			
63 182	50 485	Annen driftsinntekt		45 554	46 378
1 442 366	1 423 803	Sum inntekter	3 4	45 554	46 378
492 959	528 175	Energikjøp/varekost	2		
18 721	18 941	Overføringskostnader			
184 462	142 718	Lønns- og personalkostnad	5 21	23 368	29 772
204 228	203 455	Avskrivning på varige driftsmidler	7 8	10 101	10 564
369	1 003	Nedskr. av varige driftsmidler	7 8	0	363
34 554	29 663	Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter		108	108
168 634	172 086	Annen driftskostnad	5	22 891	21 561
1 103 927	1 096 042	Sum driftskostnader		56 467	62 368
338 439	327 761	Driftsresultat	3	-10 914	-15 990
7 817	17 372	Resultat fra investering i datterselskap/TS	10 11 12	212 819	202 748
		Renteinntekt fra foretak i samme konsern	16	27 925	24 170
14 563	44 462	Annen finansinntekt		5 563	1 432
1 851	114	Nedskrivning av finansielle anleggsmidler	14	66	1 237
		Rentekostnad til foretak i samme konsern		3 382	2 767
87 410	86 904	Annen finanskostnad	22	70 556	73 239
-66 882	-25 183	Netto finansposter		172 302	151 107
271 557	302 578	Ordinært resultat før skattekostnad		161 389	135 117
124 241	132 818	Skattekostnad på ordinært resultat	6	-12 568	-16 389
147 316	169 759	Ordinært resultat		173 957	151 506
147 316	169 759	Årsresultat		173 957	151 506
147 316	169 759	Majoritetsandel			
0	0	Minoritetsandel			
		Anvendelse av årsresultatet			
		Fond for vurderingsforskjeller	19	24 642	67 447
		Foreslått utbytte	19 20	41 700	36 764
		Annen egenkapital	19	107 615	47 295
		Sum overføringer		173 957	151 506

TAFJORD konsernet			Tafjord Kraft AS		
2016	2017	(Alle tall i 1000 kroner)	Note	2017	2016
		Eiendeler			
		Anleggsmidler			
		Immaterielle eiendeler			
13 865	19 796	Utsatt skattefordel	6	3 407	3 161
9 364	4 176	Goodwill	8		
8 135	6 384	Lisenser og programvare	7,8	66	1 327
31 364	30 356	Sum immaterielle eiendeler		3 472	4 488
		Varige driftsmidler			
17 674	18 561	Tomter	8		
974 743	959 508	Kraftstasjoner og reguleringsanlegg	8		
512 379	482 590	Forbrennings- og fjernvarmeanlegg	8		
166 161	166 055	Bygninger	7,8	90 749	91 973
60 159	72 415	Anlegg under arbeid	7,8	355	414
799 109	848 999	Nettanlegg	8		
653 025	642 218	Telefiber, maskin og øvrig driftsløsøre	7,8	8 834	11 579
3 183 250	3 190 346	Sum varige driftsmidler		99 937	103 966
		Finansielle anleggsmidler			
		Investeringer i datterselskap	1, 9, 10	1 435 020	1 471 001
		Lån til foretak i samme konsern	13, 16	1 230 000	1 230 000
		Investeringer i felleskontrollert selskap	1, 9, 11	416 035	417 017
543 154	560 526	Investeringer i tilknyttet selskap	9, 12	0	0
135 435	135 435	Lån til tilknyttet selskap	13		
7 809	35 707	Investeringer i aksjer og andeler	14	31 535	3 672
8 667	8 786	Andre langsiktige fordringer	13	5 138	5 138
0	292	Pensjonsmidler	21	86	
695 065	740 746	Sum finansielle anleggsmidler		3 117 815	3 126 827
3 909 679	3 961 448	Sum anleggsmidler		3 221 224	3 235 282
		Omløpsmidler			
9 967	9 127	Varer	1, 15	5	13
		Fordringer			
194 500	224 093	Kundefordringer	16	7 798	10 138
123 166	113 800	Andre fordringer	16	205 241	189 638
317 667	337 893	Sum fordringer		213 039	199 776
55 047	44 228	Bankinnskudd, kontanter og lignende	17, 18	7 504	22 718
382 681	391 248	Sum omløpsmidler		220 547	222 507
4 292 360	4 352 696	Sum eiendeler		3 441 772	3 457 789

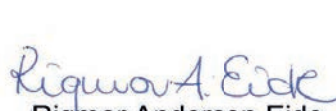

TAFJORD konsernet			Tafjord Kraft AS		
2016	2017	(Alle tall i 1000 kr)	Note	2017	2016
Egenkapital og gjeld					
Egenkapital					
Innskutt egenkapital					
400 000	400 000	Aksjekapital	19 20	400 000	400 000
111 244	111 244	Overkurs	19 20	111 244	111 244
511 244	511 244	Sum innskutt egenkapital		511 244	511 244
Opptjent egenkapital					
		Fond for vurderingsforskjeller	19	551 987	575 495
715 473	803 192	Annen egenkapital (majoritetens andel)	19 20	310 494	195 069
715 473	803 192	Sum opptjent egenkapital		862 480	770 564
1 226 717	1 314 436	Sum egenkapital	1	1 373 724	1 281 808
Gjeld					
Avsetning for forpliktelser					
79 098	92 391	Pensjonsforpliktelser	21	6 115	5 974
62 147	67 558	Utsatt skatt	6		
1 679	1 652	Andre avsetninger for forpliktelser	10 11		
142 923	161 602	Sum avsetning for forpliktelser		6 115	5 974
Annen langsiktig gjeld					
2 009 770	1 890 260	Obligasjonslån/sertifikatlån	22	1 300 000	1 500 000
470 000	470 000	Ansvarlig lånekapital	22	470 000	470 000
100 057	95 218	Øvrig langsiktig gjeld	22		
2 579 827	2 455 478	Sum annen langsiktig gjeld		1 770 000	1 970 000
Kortsiktig gjeld					
83 404	114 575	Leverandørgjeld	16	3 094	2 992
88 125	123 247	Betalbar skatt	6	330	3 427
71 767	64 149	Skyldige offentlige avgifter		1 734	1 669
36 764	41 700	Utbytte/konsernbidrag	19	41 700	36 764
62 833	77 510	Annen kortsiktig gjeld		245 075	155 155
342 893	421 181	Sum kortsiktig gjeld		291 933	200 007
3 065 643	3 038 260	Sum gjeld		2 068 048	2 175 981
4 292 360	4 352 696	Sum egenkapital og gjeld		3 441 772	3 457 789

Ålesund, 10. april 2018
Styret i Tafjord Kraft AS

Anne Breiby
styrets leder

Atle Neteland
styrets nestleder

Rigmor Andersen Eide
styremedlem

Per Arne Bjørge
styremedlem

Jannicke Hilland
styremedlem

Magnus Berføtt Erdal
styremedlem

Per Ove Hjelme
styremedlem

Erik Espeset
daglig leder

TAFJORD konsernet			Tafjord Kraft AS		
2016	2017	(alle tall i 1000 kr)	Note	2017	2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
271 557	302 578	Resultat før skattekostnad		161 389	135 117
-35 940	-87 521	Årets betalte skatt		-3 492	
-1 770	-505	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		-18	-25
	-3 124	Tap/gevinst ved salg av aksjer		-3 124	
204 228	203 455	Ordinære avskrivninger		10 101	10 564
369	1 003	Nedskrivning driftsmidler		0	363
-17 836	6 611	Endring i varel., kundeford. og leverandørgjeld		2 450	6 267
-13 394	-31 609	Forskj. kostn.f pensj. og inn-/utbet. i pensj.ordn.		-8 472	-2 701
-7 817	-17 560	Resultat v/bruk av egenkapital- og bruttometode		-212 819	-204 082
1 851	66	Nedskrivning finansielle anleggsmidler		66	2 571
	-27 799	Poster klassifisert som inv.- eller finansieringsaktiviteter		0	0
-128 245	12 415	Endring i andre tidsavgrensningsposter		121 625	-16 270
273 004	358 010	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		67 707	-68 196
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
-917	-209	Utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler			
4 392	52	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		18	25
-200 092	-209 373	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		-4 810	-1 846
0	3 089	Innbetalinger ved salg av aksjer i andre foretak		3 124	
0	-150	Utbetalinger ved kjøp av aksjer/andeler i andre foretak		-100	
1 523	-275	Endring i andre investeringer/utlån		0	110 000
-195 095	-206 866	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-1 769	108 179
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
1 029 214	480 490	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		400 000	1 000 000
-1 101 000	-600 000	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		-600 000	-1 101 000
-5 363	-5 689	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld (leasing)			
-29 000	-36 764	Utbetalinger av utbytte		-36 764	-29 000
		Innbetalinger av konsernbidrag/utbytte		155 612	70 838
-106 149	-161 963	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-81 152	-59 162
-28 241	-10 819	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		-15 213	-19 179
83 288	55 047	Kontanter og kontantekvivalenter 01.01		22 718	41 896
55 047	44 228	Kontanter og kontantekvivalenter 31.12	1	7 504	22 718

NOTE 1

Regnskapsprinsipp

Årsregnskapet for TAFJORD består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med regnskapslov og god regnskapsskikk gjeldende i Norge pr. 31. desember 2017.

Regnskapsprinsippene utdypes nedenfor. Ved anvendelse av regnskapsprinsipper og presentasjon av transaksjoner og andre forhold, legges det vekt på økonomiske realiteter, ikke bare juridisk form.

Usikkerhet i estimater

Regnskapet er basert på forutsetninger og estimater som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Beste estimater ved tidspunkt for avleggelse av regnskapet legges til grunn når faktiske tall ikke er tilgjengelige.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Eiendeler som knytter seg til varekretsløpet og poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Sertifikatlån og trekk under trekkfasiliteten defineres som langsiktig gjeld innenfor trekkfasilitetens totale ramme.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Anleggsmidler som forringes avskrives. Dersom det finner sted et verdifall som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av anleggsmidlet til virkelig verdi. Vurdering av omløpsmidler skjer til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig og langsiktig lån balanseføres til pålydende beløp.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Inntektsføring

Inntekt for salg av varer resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Salg av tjenester resultatføres i perioden tjenesten utføres. For anleggskontrakter anvendes løpende inntektsføring. Identifiseres tap på prosjekt, foretas avsetning for det estimerte tapet i sin helhet.

Inntekter fra energisalg

Inntekter fra energisalg knytter seg til inntekter fra produksjon og salg av kraft. Inntektsføring av energisalg skjer løpende i henhold til produsert og levert volum til kunder og kraftbørsen. Inntekter fra energisalg består av realiserte inntekter fra fysisk kraftleveranse, finansiell kraft- og valutahandel samt salg av elsertifikat. Resultat fra handelsporteføljer presenteres netto, mens kjøp og salg av fysisk kraft fra kraftbørsen presenteres brutto.

Inntekter fra kraftoverføring

Inntekter fra kraftoverføring er underlagt inntektsrammeregulering fra Norges vassdrag og energidirektorat (NVE). NVE fastsetter hvert år maksimal inntektsramme for hver netteier. Inntektsrammen skal gi dekning for netteier sine faktiske kostnader, og en rimelig avkastning på investert kapital. Forskjellen mellom inntektsrammen og inntektsførte tariffinntekter utgjør mer- eller mindreinntekt. Akkumulert mer-/ mindreinntekt renteberegnes iht. rentesats og prinsipper fastsatt av NVE, og regnskapsføres som gjeld/fordring mot nettkundene.

Inntekter fra energigjenvinning

Inntekter fra energigjenvinning består i hovedsak av inntekter fra avfallsbehandling, fjernvarmesalg til næringskunder og privatkunder samt el-salg til Ålesund kommune. Avfallsbehandling, fjernvarmesalg til næringskunder og el-salg faktureres månedlig. Fjernvarmesalg til privatkunder faktureres kvartalsvis. Inntekter fra energigjenvinning periodiseres per måned i henhold til leveransen til kunden.

Inntekter fra telekom

Inntekter fra telekom gjelder salg av telekomprodukt til privat - og bedriftsmarkedet. Produktene blir forskuddsfakturert per måned, - kvartal og halvår. Inntektene periodiseres lineært per måned i henhold til leveransen til kunden.

Energikjøp/Varekost

TAFJORD dekker sine fysiske leveringsforpliktelser gjennom kjøp av kraft i det nordiske spotmarkedet. Deler av volumet er prissikret gjennom finansielle kraftkontrakter.

Regnskapsføring av realisert gevinst eller tap knyttet til kraftkontrakter som sikrer kjøp blir i resultatregnskapet klassifisert som kraftkjøp eller kraftkjøpsreduksjon.

Kostnadsføringstidspunkt/sammenstilling

Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Erstatninger/konsesjonskraft

Det ytes ulempeerstatninger og vederlag for bruksrett til vannfall og grunn i form av engangserstatninger, årlige erstatninger og konsesjonskraft. Engangserstatninger aktiveres på anlegg og avskrives over anleggets levetid. Årlige erstatninger kostnadsføres som annen driftskostnad i resultatregnskapet, mens uttak av tilkjent konsesjonskraft inngår i inntekter fra energisalg.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter de selskap hvor morselskapet og datterselskap direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Konsernregnskapet viser selskapenes økonomiske stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer som en samlet økonomisk enhet. Det er anvendt enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskap som inngår i konsernet. Alle vesentlige transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert.

Oppkjøp

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger. Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører. Anskaffelseskost som overstiger andel av selskapets bokførte egenkapital regnskapsføres som merverdi. Merverdier henføres til de av selskapets eiendeler og forpliktelser som har ande verdier enn de balanseførte, og avskrives i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid.

Investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Datterselskap er selskap hvor Tafjord Kraft AS har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse oppnås normalt ved eierskap eller kontroll over mer enn 50 % av de stemmeberettigede aksjene. Tilknyttede selskap er selskap hvor Tafjord Kraft AS, direkte eller indirekte, har en eierandel på mellom 20 % og 50 %.

Investeringer i datterselskap og tilknyttede selskaper innarbeides i henhold til egenkapitalmetoden i morselskapet. Morselskapets inntekt fra investering i datterselskap og tilknyttede selskap er basert på resultat etter skatt, med tillegg av inntektsføring av utsatt inntekt og avskrivning på merverdier.

Felles kontrollert selskap og virksomheter under felles kontroll

Med felleskontrollert selskap og virksomheter under felles kontroll menes virksomhet der TAFJORD, direkte eller indirekte, sammen med ett eller flere andre selskaper, i fellesskap kontrollerer virksomheten.

Felleskontrollert selskap regnskapsføres i morselskapet etter egenkapitalmetoden. I konsernregnskapet konsolideres andel av eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader brutto.

Virksomheter under felles kontroll konsolideres brutto både i morselskapets regnskap og konsernregnskapet. For andeler i kraftproduserende selskap, er andel av produsert kraft som etter samarbeidsavtale tas ut fra felleskontrollert virksomhet og videreselges av selskapet, inkludert som del av inntekter fra energisalg.

Immaterielle eiendeler

Det felleskontrollerte selskapet Mørenett AS har langsiktige konsesjoner i nærområdet på nettdrift og derved salg av nett-tjenester. Verdien av konsesjonene er klassifisert som en immateriell eiendel som skal avskrives lineært over 20 år. I konsernregnskapet elimineres konsesjoner i samsvar med eierandel i Mørenett AS.

Konsernet har balanseført goodwill tilknyttet ulike oppkjøp de siste årene. Merverdier tilknyttet strømkunder blir i konsernregnskapet klassifisert som goodwill med avskrivning over 10 år, mens merverdier tilknyttet bredbåndskunder avskrives over 5 år.

Utgifter forbundet med forskning og utvikling kostnadsføres normalt løpende.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, skrives driftsmidlet ned til virkelig verdi.

Kostpris for kjøpte driftsmidler er anskaffelseskost. Kostpris for egentilvirkede varer er direkte materialer, direkte lønn samt andel av indirekte tilvirkningskostnader. Renter som knytter seg til anlegg under oppføring blir aktivert som en del av kostprisen.

Leieavtaler

Det skilles mellom finansiell og operasjonell leieavtale.

Leieavtaler knyttet til eiendeler som leies på betingelser hvor TAFJORD i all hovedsak innehar økonomisk risiko og kontroll til eierskapet blir klassifisert som finansiell leieavtale. Driftsmidler finansiert ved finansiell leieavtale er regnskapsmessig klassifisert under varige driftsmidler. Forpliktelse knyttet til leieavtalen er oppført som langsiktig gjeld. Leibeløp fordeles mellom rentekostnad og avdrag på gjelden. Mindre endringer i leibeløp etter avtaleinngåelse, som følge av endret omfang eller pris, kostnadsføres løpende som driftskostnad.

Leieavtaler hvor risiko og avkastning knyttet til eierskapet fortsatt ligger hos utleier klassifiseres som operasjonell leieavtale. Operasjonell leie kostnadsføres som driftskostnad basert på fakturert leibeløp.

Vedlikehold

Periodisk vedlikehold aktiveres og avskrives over perioden fram til neste tilsvarende vedlikehold forventes gjennomført.

Utgifter forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført. Påkostninger som øker driftsmiddelets framtidige inntjening, aktiveres og avskrives over forventet levetid. Driftsmidler som erstattes, kostnadsføres.

Avskrivninger

Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Tilsvarende prinsipper legges til grunn for immaterielle eiendeler. Avskrivningene er klassifisert som ordinære driftskostnader.

Varelager

Varelageret er oppført til kostpris, redusert for ukurans. Også beholdning av usolgte elsertifikat utstedt på egne kraftverk er klassifisert som varelager. Beholdningen er verdsatt til markedspris pr 31.12

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Konsernkontoavtale

Det foreligger konsernkontoavtale mellom hovedbankforbindelsen på den ene siden og selskaper i TAFJORD på den andre siden. Morselskapet Tafjord Kraft AS er konsernkonto innehaver, mens datterselskapene er underkonto innehavere i konsernkontosystemet. Tafjord Kraft AS presenterer mellomværende mot bank som bankinnskudd. Mellomværende innad i konsernkontosystemet presenteres som mellomværende mellom konsernselskap. Konsernkonto innehaver og underkonto innehavere er solidarisk ansvarlig for mellomværende mot hovedbankforbindelsen, inntil 75 mill. kr.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under andre finansposter.

Egenkapital

Konsernets egenkapital består av aksjekapital, overkurs og annen egenkapital. Egenkapitalen i morselskapet Tafjord Kraft AS består i tillegg av fond for vurderingsforskjeller.

Fond for vurderingsforskjeller

Positiv differanse mellom balanseført verdi på investeringer i datterselskap, felleskontrollert selskap og tilknyttet selskap vurdert etter egenkapitalmetoden og tilsvarende verdi etter historisk kost, tillegges fond for vurderingsforskjeller. Fondet er bundet egenkapital.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad

Selskapet og konsernet har en ytelsesbasert pensjonsordning for sine ansatte. Ytelsesordningen reguleres i henhold til regelverket for offentlig pensjon. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen ble lukket fra 1. januar 2017, og det ble etablert en innskuddsordning for nyansatte. Ansatte som hadde ytelsespensjon stod fritt til å velge om de ville gå over på innskuddspensjon. Ordningen tredde i kraft 1. juli 2017. Konsernet har også en innskuddsordning gjennom et felleskontrollert selskap som konsolideres i henhold til bruttometoden. Innskuddsordningen blir håndtert i samsvar med lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelse

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes sluttlønn. Ansatte som ikke har full opptjening vil få sin pensjon redusert forholdsmessig. Full opptjeningstid i den offentlige ytelsesordningen er 30 år.

Årets netto pensjonskostnader i ytelsesordningen inngår i posten lønns- og personalkostnad i resultatregnskapet, og består av summen av årets pensjonsopptjening og nettorente på pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse. Netto forpliktelse er beregnet med utgangspunkt i nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser (utover Folketrygdens ytelser) som den ansatte har opptjent pr. 31.12, fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger er balanseført som pensjonsforpliktelser, mens eventuelle netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger er balanseført som pensjonsmidler dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Pensjonsforpliktelsene er beregnet med utgangspunkt i anbefalinger fra Norsk Regnskapsstiftelse og tilfredsstillende kravene i IAS 19 blant annet når det gjelder diskonteringsrente, forventet avkastning, forventet lønnsvekst og G-regulering. Det benyttes ikke korridorløsning, alle estimatavvik, både i forhold til forpliktelser og midler, amortiseres umiddelbart og føres mot egenkapitalen. Endringer i pensjonsforpliktelser som skyldes endring i pensjonsplaner, resultatføres umiddelbart. Beregningene er utført av kvalifisert aktuar, og er basert på lineær opptjeningsmodell. Spesifikasjon av pensjonskostnad og forpliktelser er vist i note 21.

Innskudd

Innskudd er en pensjonsordning hvor selskapet betaler faste bidrag til en separat juridisk enhet. Selskapet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag i tilfelle enheten ikke har nok midler til å betale alle ansattes ytelser knyttet til opptjening i inneværende og tidligere perioder. Bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen kostnadsføres som lønn når de påløper.

Utsatt skatt og skattekostnad

TAFJORD er underlagt fire forskjellige skattetyper. Det er alminnelig skatt på overskudd, naturressursskatt, grunnrenteskatt og eiendomsskatt.

Overskuddsskatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Ved beregningen benyttes nominell skattesats. Positive og negative forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fordel vil kunne utbyttes. Årets skattekostnad består av endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel, sammen med betalbar skatt for inntektsåret.

Naturressursskatt

Vannkraftverk med merkeytelse over 10.000 kVA er pålagt naturressursskatt med 1,1 øre pr. kWh til kommunen og 0,2 øre til fylkeskommunen, totalt 1,3 øre pr. kWh. Grunnlaget for naturressursskatten er gjennomsnittlig kraftproduksjon de siste 7 år. Naturressursskatten blir samordnet med overskuddsskatten, hvor naturressursskatt som overstiger overskuddsskatt er en forskuddsbetalt skatt som framføres med rentegodtgjørelse.

Grunnrenteskatt

Grunnrente er et eget skattefundament, og skatt på grunnrente skal i utgangspunktet beregnes og behandles for hvert enkelt vannkraftverk med merkeytelse over 10.000 kVA. Denne skatten kommer i tillegg til alminnelig skatt på overskudd.

Grunnrenteskatten utgjør 34,3 % av netto grunnrenteinntekt ved det enkelte kraftverk. Negativ grunnrenteinntekt i et kraftverk kan samordnes mot positiv grunnrenteinntekt i andre eide kraftverk.

Negativ grunnrenteinntekt fra før 2007 kan framføres mot senere positiv grunnrenteinntekt med renter i samme kraftverk. Ikke samordnet grunnrenteinntekt inngår i grunnlaget for beregning av utsatt skattefordel i grunnrentebeskatningen, sammen med utsatt skatt/-fordel knyttet til midlertidige forskjeller vedrørende driftsmidler og pensjonsforpliktelse i kraftproduksjonen. Utsatt skattefordel knyttet til negativ grunnrenteinntekter og grunnrenteskatt på midlertidige forskjeller blir aktivert for kraftverk som er i skatteposisjon eller vil komme i skatteposisjon innen 10 år. Ved beregningen benyttes nominell skattesats.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er en overskuddsuavhengig skatt. For vannkraftverk blir grunnlaget for eiendomsskatten fastsatt i forbindelse med skatteligningen. Øvrige eiendommer og anlegg blir verdsatt gjennom eiendomsskattetakst. Eiendomsskatten utgjør inntil 0,7% av grunnlaget. Eiendomsskatten presenteres som en driftskostnad.

Elsertifikater

Konsernet har en forpliktelse til å levere elsertifikater ved strømsalg til sluttbruker. Forpliktelsen gjøres opp ved levering av elsertifikater 1. april i påfølgende år. Kostnad for levert elsertifikatpliktig volum inngår i kraftkjøp og periodiseres i samme periode som tilhørende kraftsalg. Elsertifikatforpliktelsen for regnskapsåret beregnes med elsertifikatpris i henhold til kostpris for beholdning av elsertifikater og inngåtte forward-kontrakter. Ved et eventuelt udekket volum benyttes markedsverdi per 31.12 som kostpris. Beregnet beholdning og forpliktelse presenteres fra og med inneværende år brutto i balansen under varelager og annen kortsiktig gjeld. For 2016 ble beregnet beholdning og forpliktelse presenteres netto i balansen under annen kortsiktig gjeld. Kjøp av sertifikater utover behov vurderes til laveste verdis prinsipp.

Terminkontrakter på kjøp av elsertifikater for å sikre kommende års forventede forpliktelser, vurderes løpende. Dersom det er aktuelt gjøres avsetning for tapsbringende kontrakter.

Sikring

Finansiell handel i kraft- og valutakontrakter

Finansielle kraftkontrakter i produksjonsporteføljen og valutakontrakter behandles regnskapsmessig som kontantstrømsikring. Dette innebærer at gevinster eller tap knyttet til de finansielle kontraktene resultatføres samtidig med underliggende kraftsalg. Urealiserte verdiendringer knyttet til fremtidige kraftleveranser regnskapsføres ikke.

Tradingporteføljen regnskapsføres i henhold til porteføljeprinsippet til laveste verdis prinsipp.

Se for øvrig omtale av de ulike porteføljene i note 2 Krafthandel.

Rentebytteavtaler

Selskapet har inngått rentebytteavtaler. Disse behandles regnskapsmessig som sikring. Urealiserte verdiendringer regnskapsføres ikke.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

NOTE 2

Regnskapsmessig behandling av kontrakter

TAFJORD har gjennom Tafjord Kraftproduksjon AS bygget opp to kontraktporteføljer – produksjon og trading. Målet for produksjonsporteføljen er å avdempe virkningen av prissvingninger i kraftmarkedet, samt å oppnå høyest mulig avkastning ved ønsket risiko. For trading-porteføljen er målet høyest mulig avkastning innenfor definerte risikorammer.

Krafthandelen består av kjøp og salg i spot-markedet i kombinasjon med sikring gjennom finansielle kontrakter. I den finansielle handelen benyttes i all hovedsak standardiserte terminkontrakter med den nordiske kraftbørsen Nasdaq som motpart.

Produksjonsporteføljen er en ren sikringsportefølje og har 3-4 års horisont. Verdsetting av denne er utfra porteføljeprinsippet hvor kontraktsmassen vurderes mot produksjonskost. I den grad det samlet fremkommer urealisert tap kostnadsføres disse.

Tradingporteføljen vurderes mot markedspriser og verdsettes samlet etter laveste verdis prinsipp på balansetidspunktet. Aktiviteten i denne porteføljen har inneværende år vært svært begrenset, og konsernet har ingen åpne posisjoner pr 31.12

Pr. 31.12.2017 har selskapet følgende kontrakter i produksjonsporteføljen for de kommende 5 år, hvor kontraktvolum for perioden 2022-2023 kun omfatter konsesjonskraft:

Kontraktvolum i GWh	2018-2021	2022-2023
Salg	1 239	191
Kjøp	81	0
Netto salg	1 158	191

Etter vurdering av konsernets kjøps- og salgskontrakter, samt egen produksjon, har en ikke funnet det nødvendig å foreta noen tapsavsetninger. I overnevnte vurdering er selvkost (konsesjonskraftpris for år 2018) for egenproduksjon lagt til grunn. Kontraktpriser og Nasdaq's noterte markedspriser pr. 31.12.2017 er lagt til grunn for kontrakter og usolgt overskuddsvolum.

Spesielle kraftleveringsforpliktelser

Konsernet har forpliktelse til å levere 88 GWh konsesjonskraft årlig til kommuner knyttet til kraftutbygging i Tafjord-vassdraget. Videre har konsernet som deleier i Øvre Otta – vassdraget, årlige konsesjonskraftforpliktelser på i størrelsesorden 6,6 GWh til Skjåk kommune. Levering skjer til gjeldende konsesjonskraftpris. Konsernet har evigvarende fallrettigheter.

Magasinbeholdninger

Det foretas ingen balanseføring av magasinbeholdninger. Vannbeholdningen ved årets slutt vil imidlertid ha betydning for fremtidig produksjonsevne og dermed for fremtidige salgsinntekter eller kraftkjøpskostnader.

TAFJORD sin magasinbeholdning viser følgende utvikling:

	2017	2016	2015	2014	2013
Vannbeholdning i GWh pr. 31.12	501	466	530	489	515
Magasinfylling i prosent	60%	56%	60%	55%	58%
Årets produksjon i GWh	1462	1 301	1 169	1 191	1 254

Regnskapsmessig behandling av sluttbrukeromsetningen

Sluttbrukeromsetningen innen strømsalg er delt inn i porteføljer og risikogrupper.

Risiko knyttet til de ulike porteføljer vurderes fortløpende, og det gjøres avsetninger for evt. tap pr. portefølje og risikogruppe.

NOTE 3

Segmentinformasjon

Konsernets virksomhet (TAFJORD) er organisert i ulike datterselskaper, samt felleskontrollerte virksomheter som egne økonomiske enheter. For nevnte selskaper foreligger det adskilt finansiell informasjon om forretningsvirksomheten, og som ledelsen følger opp.

Inndeling av konsernet i driftssegmenter omfatter i hovedsak følgende segment:

1. Vannkraft dekker all energiproduksjon og krafthandel knyttet til vannkraft.
2. Energigjenvinning omfatter gjenvinning av restavfall til fjernvarme og varmekraft, samt distribusjon av fjernvarme.
3. Strøm omfatter markedsføring og salg av strøm til kunder i Møre og Romsdal.
4. Telekom omfatter fiberinfrastruktur, samt markedsføring og salg av bredbåndstjenester til kunder i Møre og Romsdal.
5. Kraftnett omfatter distribusjon av strøm til kunder i 12 kommuner på Sunnmøre og deler av Nordfjord. Fram til mai 2017 inkluderer denne også tekniske tjenester som leveres til andre interne virksomhetsområder og det eksterne markedet.
6. Støttefunksjoner omfatter konsernledelse og felles stabstjenester til datterselskap og det felleskontrollerte selskapet Mørenett.
7. Eliminering angir interne transaksjoner mellom segmentene.

Året 2017

(alle tall i hele 1 000 kr)	TAFJORD	Vannkraft	Energi gjenvinning	Strøm	Telekom	Kraftnett	Støtte funksjoner	Eliminering
Driftsinntekter	1 373 319	743 498	136 889	371 404	177 630	280 748	0	-336 851
Andre driftsinntekter	50 485	5 235	1 067	19 053	8 307	26 722	45 554	-55 453
Totale driftsinntekter	1 423 803	748 733	137 956	390 457	185 937	307 470	45 554	-392 304
EBITDA	532 219	260 825	69 534	22 014	77 044	103 616	-813	0
Av-/nedskrivninger	204 458	48 102	39 464	264	49 195	55 928	10 101	1 405
Driftsresultat	327 761	212 723	30 070	21 750	27 849	47 688	-10 914	-1 405
Grunnrenteskatt	70 797	70 797						
24% nominell skatt	79 000	51 054	7 217	5 220	6 684	11 445	-2 619	
Skattejustert driftsresultat	177 965	90 873	22 853	16 530	21 165	36 243	-8 294	-1 405
Investeringer*	210 431	27 221	16 484	209	30 182	131 526	4 810	0
Sysselsatt kapital	3 750 560	1 550 348	530 566	71 065	537 513	999 805	3 136 220	-3 074 957

*) Ekskl. investeringer i aksjer og andeler i andre foretak / TS

Året 2016

(alle tall i hele 1 000 kr)	TAFJORD	Vannkraft	Energi gjenvinning	Strøm	Telekom	Kraftnett og tekniske tjenester	Støtte funksjoner	Eliminering
Driftsinntekter	1 379 185	702 171	130 504	344 315	162 311	360 552	0	-320 669
Andre driftsinntekter	63 182	5 530	135	22 611	10 818	44 147	46 378	-66 438
Totale driftsinntekter	1 442 366	707 701	130 639	366 926	173 129	404 699	46 378	-387 107
EBITDA	543 036	218 709	61 551	21 736	57 283	188 821	-5 063	0
Av-/nedskrivninger	204 597	48 948	39 697	181	46 368	56 825	10 927	1 652
Driftsresultat	338 439	169 761	21 853	21 555	10 915	131 996	-15 990	-1 652
Grunnrenteskatt	58 024	58 024						
24% nominell skatt	85 023	42 440	5 463	5 389	2 729	32 999	-3 997	
Skattejustert driftsresultat	195 392	69 296	16 390	16 166	8 186	98 997	-11 992	-1 652
Investeringer*	217 075	2 353	26 558	0	54 330	131 988	1 846	0
Sysselsatt kapital	3 776 454	1 551 290	526 766	61 718	593 943	922 879	3 229 854	-3 109 996

*) Ekskl. investeringer i aksjer og andeler i andre foretak / TS

NOTE 4

Nærstående parter - morselskap og konsern

Som eneeier av de fire datterselskapene Tafjord Kraftproduksjon AS, Tafjord Fibernet AS, Tafjord Kraftvarme AS og Tafjord Marked AS yter morselskapet Tafjord Kraft AS stabstjenester til datterselskapene. Det felleskontrollerte selskapet Mørenett AS (53,66 % eierandel) kjøper også diverse stabstjenester av Tafjord Kraft AS. Morselskapet kjøper videre enkelte varer/tjenester fra sine datterselskap og felleskontrollerte selskap, jf. oversikten nedenfor. Alle transaksjoner med nærstående parter er inngått til markedsmessige vilkår.

Morselskap:	Konsernselskap	Felleskontrollert
Salg av tjenester	31 355	8 068
Kjøp av varer	1 323	0
Kjøp av tjenester	5 903	0

Som nærstående part anses også eierne Ålesund kommune og BKK AS.

TAFJORD leverte i 2017 strøm til Ålesund kommune gjennom avtale inngått med Innkjøpssamarbeidet på Sunnmøre. BKK AS og TAFJORD kjøper/selger relativt lite varer/tjenester seg imellom, men i den grad det skjer slikt salg mellom partene benyttes alltid markedspris.

NOTE 5

Lønns- og personalkostnad

	Note	Konsern		Morselskap	
		2017	2016	2017	2016
(alle tall i hele 1 000 kr)					
Lønninger		148 851	164 718	21 862	21 180
Arbeidsgiveravgift		23 696	26 495	3 643	3 642
Pensjonskostnader	21	-5 740	18 588	-4 384	3 152
Aktiverte personalkostnader		-30 737	-32 376		
Andre lønns- og personalkostnader		6 648	7 037	2 247	1 798
Lønns- og personalkostnad		142 718	184 462	23 368	29 772
Gjennomsnittlig antall årsverk (inkl. andel Mørenett AS)		197	241	26	27

Ytelser til ledende ansatte	Lønn	Bonus	Årlig kostnad pensjon	Annen godtgj.
Erik Espeset - konsernsjef og daglig leder Tafjord Kraft AS	2 125	0	494	7
Stig Falling - daglig leder Tafjord Kraftproduksjon AS	1 432	41	176	11
Irene Vik - daglig leder Tafjord Kraftvarme AS (fra 01.09)	1 167	0	297	10
Gunnar Hareide - daglig leder Tafjord Marked AS	1 317	39	392	13
Terje Søvikhagen - økonomi- og finansdirektør Tafjord Kraft AS	1 317	0	190	10
Kari Løken - kommunikasjonssjef Tafjord Kraft AS	977	0	194	10
MayBrit Tømmervik - organisasjonssjef Tafjord Kraft AS	936	0	183	10

Konsernsjefen er ansatt på fastlønn og har ingen bonus- eller opsjonsordning. Ansettelsesavtalen med konsernsjef inneholder bestemmelser som innebærer mulighet for fratredelse ved fylte 62 år. Ved fratredelse vil pensjonsbestemmelser som gir kompensasjon for 66 % av lønn gjelde frem til fylte 67 år, fra hvilket tidspunkt vedtektene i selskapets kollektive pensjonsordning gjøres gjeldende. Den kollektive pensjonsordningen gir en pensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget - sistnevnte begrenset oppad til 14 G for konsernsjef, samtidig som pensjonen avkortes for eventuell manglende full opptjeningstid fra fylte 67 år.

Daglige ledere i Tafjord Kraftproduksjon AS og Tafjord Marked AS kan også velge å ta ut førtidspensjon. Kompensasjonen ved eventuelt uttak av førtidspensjon er satt til 66 % av lønn. I motsetning til konsernsjef og øvrige ledende ansatte har daglige ledere en prestasjonsbasert bonusordning på inntil 6 % av grunnlønn.

Ingen ledende ansatte har lån i TAFJORD konsernet.

Øvrige ansatte har lån som beløper seg til 0,25 mill. kr. Lånemassen er knyttet til ansattes boligbygging i Tafjord og er rente og avdragsfritt. Alle lånene er sikret ved pant i fast eiendom.

Ytelser til styremedlemmer	Honorar	Annen godtgj.
Anne Breiby - styrets leder	184	30
Atle Neteland - styrets nestleder	107	0
Jannicke Hilland - styremedlem	107	0
Rigmor Andersen Eide - styremedlem	107	0
Per Arne Bjørge - styremedlem	107	0
Per Kåre Skudal - styremedlem ansattvalgt til 30.05	53	0
Magnus Berføtt Erdal - styremedlem ansattvalgt fra 30.05	62	0
Per Ove Hjelme - styremedlem ansattvalgt	107	0
Honorar til styremedlemmer som representerer eier BKK, tilfaller arbeidsgiver.		

Revisor	Konsern		Morselskap	
	2017	2016	2017	2016
Lovpålagt revisjon	892	897	219	208
Andre attestasjonstjenester	71	77	5	4
Skatterådgivning	43	95	0	0
Andre tjenester utenfor revisjon	33	10	0	10
SUM	1 038	1 080	224	223

NOTE 6

Skatt - Morselskap og konsern

(alle tall i hele 1 000 kr)	Konsern		Morselskap	
	2017	2016	2017	2016
Betalbar skatt fremkommer slik:				
Ordinært resultat før skattekostnad			161 389	135 117
Permanente forskjeller			-1 470	1 354
Pensjon ført mot egenkapital			-8 527	4 823
Resultatandel vedr. investering i datterselskap og tilknytt selskap			-212 819	-202 748
Underskudd til fremføring			0	-8 489
Mottatt konsernbidrag			61 160	90 100
Endring midlertidige forskjeller			1 642	-6 450
Grunnlag betalbar skatt			1 375	13 707
Betalbar skatt på årets resultat			330	3 427
Årets skattekostnad fremkommer slik:				
Betalbar skatt på årets resultat	58 709	48 393	330	3 427
Herav avregnet mot naturressursskatt	-15 865	-26 734		
Betalbar naturressursskatt	15 865	15 261		
Balanseføring av naturressursskatt	0	11 473		
Betalbar grunnrenteskatt	63 868	56 627		
Brutto endring utsatt skatt	-7 392	18 754	-246	3 866
Skatt på mottatt konsernbidrag			-14 678	-22 525
Endring utsatt skatt grunnrenteskatt	6 928	1 397		
Endring utsatt skatt vedr. poster ført mot egenkapital	10 639	-920	1 961	-1 158
Diverse korreksjoner tidligere år	65	-9	65	0
Årets totale skattekostnad	132 818	124 241	-12 568	-16 389
Betalbar skatt i balansen fremkommer slik:	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Betalbar skatt på årets resultat	42 844	16 237	330	3 427
Betalbar naturressursskatt	15 865	15 261		
Betalbar grunnrenteskatt	63 868	56 627		
Skyldig skatt tidligere år	670	0		
Sum betalbar skatt	123 247	88 125	330	3 427
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt:				
Varige driftsmidler	243 177	231 476	-7 831	-6 131
Fordringer	-6 581	-5 429		
Varelager	-7	0	-106	-115
Gevinst- og tapskonto	-395	-486	-759	-949
Andre midlertidige forskjeller	-7 577	15 033		
Underskudd til fremføring	0	0	0	0
Pensjonsforpliktelser	-92 086	-78 720	-6 115	-5 974
Sum	136 531	161 874	-14 812	-13 169
Netto utsatt skatt (+)/ -fordel (-) (23%/24%)	31 402	38 850	-3 407	-3 161
Spesifikasjon av grunnlag utsatt skatt grunnrente:				
Varige driftsmidler	90 684	75 678		
Pensjonsforpliktelser	-22 261	-17 202		
Fremførbar negativ grunnrente	-22 598	-30 979		
Sum	45 826	27 497		
Utsatt skatt grunnrente (35,7%/34,3%)	16 360	9 432		
Herav presentert i regnskapet som:				
Utsatt skatt	67 558	62 147		
Utsatt skattefordel	-19 796	-13 865		

Sammenheng mellom skattekostnad og skatt beregnet av resultat før skatt:	2017	2016	2017	2016
23/24% av resultat før skatt eks. innt. på inv. i DS	73 505	69 146	-12 343	-16 908
Effekt av permanente forskjeller	-9 944	-1 136	-353	339
Effekt av endring skattesats til 23/24 % på utsatt skatt	-1 280	-1 357	132	281
Effekt av forskjell mellom sats årets skatt og utsatt skatt	-325	-247	-69	-101
Effekt av kostnad grunnrenteskatt	70 797	58 024		
Diverse korreksjoner tidligere år	65	-9	65	
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	132 818	124 421	-12 568	-16 389
Effektiv skattesats	44%	46%		

Beløp presentert som utsatt skattefordel i regnskapet er andel av utsatt skattefordel i Mørenett AS.

Total utsatt skattegjeld knyttet til grunnrente er pr. 31.12 balanseført med 16,4 mill. kr. Av dette utgjør utsatt skattefordel knyttet til negativ grunnrenteinntekt 8,1 mill. kr i Tafjord 1.

Ved vurdering av balanseføring av utsatt skattefordel knyttet til fremførbar negativ grunnrenteinntekt legges simulering av forventet fremtidig skattemessig grunnrenteoverskudd innenfor en tidshorison på 10 år til grunn. Simuleringen bygger på forventninger til fremtidig pris og produksjon. Per 31.12.2017 viser simuleringen at det er grunnlag for balanseføring av all utsatt skattefordel knyttet til fremførbar negativ grunnrenteinntekt.

NOTE 7

Varige driftsmidler - Morselskap

					31.12.2017	31.12.2016
(alle tall i hele 1 000 kr)	Lisenser og programvare	Bygninger	Transport- middel	Maskiner/ inventar	Sum	Sum
Anskaffelseskost 01.01	7 853	143 846	903	57 861	210 463	208 693
Tilgang kjøpte driftsmidler	0	3 627		1 242	4 869	1 884
Avgang			-67		-67	-115
Anskaffelseskost 31.12	7 853	147 473	836	59 104	215 265	210 463
Akk. av-/nedskrivninger pr. 01.01	6 526	51 872	48	47 137	105 583	94 771
Akkumulerte avskrivninger årets avgang			-67		-67	-115
Akkumulerte avskrivninger 31.12	7 424	56 724	116	50 989	115 254	105 220
Akkumulerte nedskrivninger 31.12	363	0	0	0	363	363
Balansført verdi pr. 31.12	66	90 749	720	8 114	99 648	104 879
I tillegg kommer anlegg under arbeid pr. 31.12.2017 for morselskapet på 0,355 mill. kr.						
Årets avskrivninger	1 261	4 852	135	3 852	10 101	10 564
Årets nedskrivninger					0	363
Økonomisk levetid	Inntil 5 år	Inntil 50 år	Inntil 8 år	Inntil 8 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

NOTE 8

Varige driftsmidler - Konsern

(alle tall i hele 1 000 kr)									31.12.2017	31.12.2016
	Tomter	Bygninger	Telefiber/ maskiner/ øvrige	Kraftverk/ reg. anlegg	Fjernvarme- og forbr. anlegg	Nettanlegg	Lisenser og programvare	Goodwill	Sum	Sum
Anskaffelseskost 01.01	17 674	247 924	1 109 672	1 738 887	941 539	1 469 536	26 179	69 074	5 620 486	5 390 356
Tilgang kjøpte driftsmidler	886	7 251	40 247	31 304	1 270	93 200	815	0	174 974	180 311
Tilgang leasede driftsmidler	0	0	850	0	0	0	0	0	850	16 066
Reklassifisering og prinsippendring			-419	0	0	-336	419		-336	
Tilgang egentilvirkede driftsmidler	0	0	14 727	0	7 764	0	0	0	22 491	48 512
Avgang			-11 790	-1 494	-5 514	-4 383	0	0	-23 181	-14 758
Anskaffelseskost 31.12	18 561	255 175	1 153 287	1 768 697	945 059	1 558 017	27 412	69 074	5 795 283	5 620 486
Årets akt. lånekostnader på egentilvirkede driftsmidler			58						58	285
Akk. avskrivninger pr. 01.01		77 707	452 542	764 069	429 161	670 426	16 452	60 940	2 471 297	2 279 198
Akk. nedskrivninger pr. 01.01		4 056	4 106	75	0	0	363	0	8 600	8 230
Akkumulerte avskrivninger årets avgang			-6 554	-1 494	-5 514	-4 000	0	0	-17 563	-12 128
Akkumulerte avskrivninger 31.12		85 064	505 961	809 114	462 470	709 017	20 666	64 898	2 657 190	2 471 297
Akkumulerte nedskrivninger 31.12		4 056	5 109	75	0	0	363	0	9 603	8 600
Balansført verdi pr. 31.12	18 561	166 055	642 218	959 508	482 590	848 999	6 384	4 176	3 128 491	3 140 590
Årets avskrivninger		7 357	59 974	46 539	38 823	42 590	4 213	3 958	203 455	204 228
Årets nedskrivninger			1 003		0	0			1 003	369
Økonomisk levetid	Inntil 50 år	Inntil 20 år	Inntil 75 år	Inntil 50 år	Inntil 35 år	Inntil 5 år	Inntil 10 år			
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

I tillegg kommer anlegg under arbeid og programvare under arbeid med kr 72,41 mill. kr.

I oppstillingen over inngår finansielt leide driftsmidler med 87,8 mill. kr pr. 31.12.2017. Årets avskrivning er 6,8 mill. kr.

NOTE 9

Aksjer og andre plasseringer - morselskap og konsern

Klassifisert som anleggsmidler (alle beløp i hele 1 000 kr)

Aksjer i datterselskaper	Eierandel	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende (NOK)	Bokført verdi
Tafjord Kraftproduksjon AS	100,00%	417 100	41 710	10 000	686 973
Tafjord Fibernet AS	100,00%	188 314	38 400	4 904	407 676
Tafjord Kraftvarme AS	100,00%	90 000	9 000	10 000	165 509
Tafjord Marked AS	100,00%	30 000	300	100 000	174 862
Sum aksjer datterselskaper hos mor					1 435 020

Aksjer i felleskontrollerte selskaper	Eierandel	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende (NOK)	Bokført verdi
Mørenett AS	53,66%	400 000	5 366	40 000	416 035
Sum aksjer i felleskontrollerte selskap hos mor					416 035

Aksjer i tilknyttede selskaper	Eierandel	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende (NOK)	Bokført verdi
Svelgen Kraft Holding AS	34,00%	179 166	609 166	100	558 754
Elsikkerhet Møre AS	35,77%	600	2 998	200	1 772
Sum TS-aksjer hos konsernet					560 526

NOTE 10

Datterselskap

Selskap	Tafjord Kraftproduksjon AS	Tafjord Fibernett AS	Tafjord Kraftvarme AS	Tafjord Marked AS
Formelle opplysninger				
Anskaffelsestidspunkt	01.07.1997	01.07.1997	01.07.1997	01.10.2000/ 19.12.2007
Forretningskontor	Ålesund	Ålesund	Ålesund	Ålesund
Eierandel	100%	100%	100%	100%
Stemmeandel	100%	100%	100%	100%

Opplysninger relatert til årets tall (alle tall i hele 1 000 kr)	Samlet for DS				
Utgående balanse 31.12.2016	687 532	453 150	161 709	168 609	1 471 001
+/- Andel årets resultat	101 213	22 780	15 276	15 580	154 849
+/- Avgitt utbytte	-68 200	-60 000			-128 200
+/- Avgitt/mottatt konsernbidrag etter skatt	-22 800	-8 254	-7 638	-7 790	-46 482
+/- Endring i EK	-10 773		-3 838	-1 537	-16 148
Utgående balanse 31.12.	686 973	407 676	165 509	174 862	1 435 020

Tafjord Kraftproduksjon AS stiftet selskapene Nørdalsjuva Kraftverk AS, Røelva Kraft AS og Stavåna Kraft AS i 2012 med en aksjekapital på kr 100.000 hver. Eierandel i selskapene er 100 % Selskapene fører inntekt på investering i datterselskap etter egenkapitalmetoden.

NOTE 11

Felleskontrollert selskap og virksomheter under felles kontroll

Mørenett AS eies av Tafjord Kraft AS og Tussa Kraft AS med henholdsvis 53,66 % og 46,34 %. Gjennom vedtekter og aksjonærvtale har Tafjord Kraft AS frasagt seg sin majoritetskontroll i selskapet, gjennom at alle viktige beslutninger i selskapet, både i styre og generalforsamling, krever enighet mellom Partene. Selskapet anses derfor å være et felleskontrollert selskap.

Aksjonærvtalen regulerer for øvrig en stabil og forutsigbar utbyttepolitikk, som til en hver tid er tilpasset selskapets kapital- og investeringsbehov, og som ikke bringer egenkapitalandelen lavere enn 30 %.

Nedenfor følger en oppstilling (tall i hele 1.000 kr) over finansiell informasjon knyttet til TAFJORD sin 53,66 % andel i Mørenett AS. Tallene er hentet fra selskapets offisielle regnskap og presentert i henhold til selskapets regnskapsprinsipper. TAFJORD innarbeider sin andel etter bruttometoden. Regnskapspostene knyttet til resultat og balanse innarbeides på linjenivå, samtidig som internt aksjeeie, transaksjoner og fordringer/gjeld elimineres forholdsmessig (proposjonal konsolidering).

Felleskontrollert selskap

Selskap	Mørenett AS
Formelle opplysninger	
Anskaffelsestidspunkt	02.10.2013
Forretningskontor	Ørsta
Eierandel	53,66%
Stemmeandel	50,00%
Avvikende regnskapsår	Nei

Opplysninger relatert til årets tall	Mørenett AS
Utgående balanse 31.12.16	417 017
+/- Kapitalnedsettelse	-12 727
Fisjon/fusjon BKK Enotek	-21 158
+/- Andel årets resultat	55 727
+/- Interngevinster/-tap fra nedstrømssalg	2 951
+/- Resultatført utsatt skatt på utsatt inntekt	-708
-/+ Avgitt/mottatt utbytte	-13 495
+/- Endring i EK	-11 572
Utgående balanse 31.12 for morselskap	416 035

53,66 % andel	Mørenett AS	
	2017	2016
Resultat:		
Driftsinntekter	307 470	404 699
Sum driftskostnader	259 782	272 703
Driftsresultat	47 688	131 996
Netto finansposter	18 600	-8 212
Ordinært resultat før skattekostnad	66 288	123 784
Skattekostnad på ordinært resultat	10 561	31 562
Årsresultat	55 728	92 222
Balanse:		
Immaterielle eiendeler	27 257	25 238
Varige driftsmidler	1 002 736	928 513
Finansielle anleggsmidler	2 806	3 097
Sum anleggsmidler	1 032 799	956 848
Varer	7 766	9 621
Fordringer	91 979	117 607
Bankinnskudd	8 903	9 548
Eiendeler	1 141 447	1 093 625
Innskutt egenkapital	291 029	303 756
Fond for vurderingsforskjeller	1 300	1 548
Opptjent egenkapital	123 645	113 925
Sum egenkapital	415 973	419 228
Avsetning for forpliktelser	25 965	17 590
Langsiktig gjeld	590 260	509 770
Kortsiktig gjeld	109 248	147 037
Gjeld og egenkapital	1 141 447	1 093 625

Virksomheter under felles kontroll

Tafjord Kraftproduksjon AS har en eierandel på 21,12 % i Øvre Otta DA. Som følge av at Skjåk kommune har rett og plikt til å ta ut 7 % av kraften i Øvre Otta DA blir TKPs reelle rettigheter på 19,64 %. Disse rettighetene gir rett til å ta ut tilsvarende andel av kraftproduksjonen i Øvre Otta DA. Det betales ikke vederlag for kraften som tas ut, men Tafjord Kraftproduksjon dekker den andel av driftskostnadene som etter avtale faller på Tafjord Kraftproduksjon sine reelle rettigheter. Fysisk kraftsalg fra felleskontrollert virksomhet inngår som del av ordinært kraftsalg og behandles på linje med kraft produsert ved egne verk. Avskrivninger på driftsmidler beregnes av Tafjord Kraftproduksjon.

Tafjord Kraftproduksjon har også en eierandel på 12 % i Grytten Kraftverk og dette blir behandlet tilsvarende som i Øvre Otta DA.

Nedenfor følger en oppstilling fordelt på hovedposter i resultat og balanse, og som er innkonsolidert etter bruttometoden.

Resultatandel:	Øvre Otta DA		Grytten Kraftverk	
	2017	2016	2017	2016
Energi salg	42 040	40 408	17 820	19 910
Andre driftsinntekter	258	127		
Energi kjøp	3 127	2 312	754	422
Overføringskostnader	2 043	2 208	1 100	2 914
Annen driftskostnad	7 933	7 809	3 535	3 534
Netto finansposter	35	43		
Balanseandel:				
Tomter	119	119		
Kraftstasjon og reguleringsanlegg	182 674	190 035	38 698	40 682
Bygninger	3 645	3 741	157	169
Fordringer og omløpsmidler	1 254	1 313		
Bankinnskudd	1 192	848		
Avsetning for forpliktelser	1 652	1 679		
Leverandørgjeld	1 093	799		

NOTE 12

Tilknyttede selskaper

Selskap	Svelgen Kraft Holding AS	Elsikkerhet Møre AS
Formelle opplysninger		
Anskaffelsestidspunkt	28.09.2009	19.05.2009
Forretningskontor	Gloppen	Ørskog
Eierandel i prosent	34,0 %	35,8 %
Stemmeandel	34,0 %	35,8 %
Eier er:	Tafjord Kraftproduksjon AS	Mørenett AS
Avvikende regnskapsår	Nei	Nei

Opplysninger relatert til årets tall	Svelgen Kraft Holding AS	Elsikkerhet Møre AS	Samlet for TS
Utgående balanse 01.01.2016	541 135	2 019	543 154
'+/- Endring fjorårets resultat/utbytte		-93	-93
+/- Andel årets resultat	17 619	204	17 823
-/+ Avgitt/mottatt utbytte		-357	-357
Utgående balanse 31.12. for mor			0
Utgående balanse 31.12. for konsern	558 754	1 772	560 526
Uavskrevet merverdi 31.12.	0	0	0

Tilknyttet selskap Naturgass Møre AS (28,2% eierandel) ble solgt inneværende år. Verdien av selskapet var nedskrevet pr 31.12.2016, og gevinst ved salg er inntektsført med 2,9 mill. kr.

Svelgen Kraft Holding AS har som vedtektsfestet formål: "Eie og forvalte aksjene i Svelgen Kraft AS og Vestavind Kraft AS". Selskapet er eneeier i Svelgen Kraft AS. Svelgen Kraft AS har som vedtektsfestede formål: "Eie, drive og utvikle vasskraftanlegg i ytre Nordfjord/Sunnfjord". Svelgen Kraft AS eier og driver 6 kraftverk i Bremanger kommune med en middelproduksjon på omlag 705 GWh. 20% eierandel i Falck Renawables Vind AS (tidl. Vestavind Kraft AS) har to vindkraftkonsesjoner, men har per dags dato ingen anlegg i drift.

Tafjord Kraftproduksjon AS har negativ kontroll i Svelgen Kraft Holding AS. I tillegg har selskapet utvidet eierkontroll gjennom aksjonærvtale som regulerer:

Styrerepresentasjon; Styrene har syv medlemmer, hvor eierne har rett til å foreslå og få valgt medlemmer etter fordelingen Sogn og Fjordane Energi (4), Tafjord Kraftproduksjon (2) og Sognekraft (1).

Vesentlige transaksjoner; vesentlige investeringer i Svelgen Kraft Holding AS og Svelgen Kraft AS, samt framtidige kapitaltilførsler til Falck Renawables AS (tidl. Vestavind Kraft AS) skal behandles både i styret og generalforsamling i Svelgen Kraft Holding AS. Førstnevnte krever flertall som for vedtektsendringer, mens sistnevnte krever enstemmighet. Grenseverdien for vesentlige transaksjoner er 40 mill kr. (indeks 2009).

Utbyttepolitikk, hvor selskapene ikke skal opparbeide større likviditet og egenkapital enn nødvendig for å finansiere løpende drift- og rehabiliteringsoppgaver.

Nedenfor følger en oppstilling (tall i hele 1.000 kr) over finansiell informasjon knyttet til Tafjord Kraftproduksjons investering i Svelgen Kraft Holding AS på 100 prosent-basis. Tallene er hentet fra selskapets offisielle konsernregnskap, og er presentert i henhold til selskapets regnskapsprinsipper.

	Svelgen Kraft konsern	
	2017	2016
Resultat:		
Driftsinntekter	202 223	202 639
Driftskostnader	61 012	55 609
Avskrivninger	27 008	26 958
Nedskrivninger	-3 010	0
EBITDA	141 210	147 030
Driftsresultat	117 212	120 072
Resultat før skatt	114 719	95 002
Årets resultat	51 821	25 768
Balanse:		
Anleggsmiddel	2 070 065	2 032 960
Omløpsmiddel	123 131	142 330
Eiendeler	2 193 197	2 175 290
Egenkapital	1 643 952	1 593 471
Langsiktig gjeld og forpliktelser	455 074	457 444
Kortsiktig gjeld	94 171	124 374
Gjeld og egenkapital	2 193 197	2 175 290

Langsiktig rentebærende gjeld i Svelgen Kraft konsern er utelukkende lån fra eierne. Lånet ble ytt i 2010 og nedbetales over 20 år. Tafjord Kraftproduksjon AS sin andel av gjenværende saldo utgjorde ved årsslutt 135,4 mill. kr.

NOTE 13

Fordringer med løpetid over ett år

(alle tall i hele 1 000 kr)	Tafjord Kraft	Tafjord Kraft-produksjon	Tafjord Marked	Mørenett	Eliminering	Konsern
Lån til foretak i samme konsern	1 230 000				-1 230 000	0
Lån til ansatt		250				250
Lån til Tafjord Kraft velforening	5 138					5 138
Lån til Ålesund og Sunnmøre Turistforening		604				604
Lån til Svelgen Kraft Holding AS		135 435				135 435
NASDAQ Default Fund		2 019	548			2 566
Andel EK-tilskudd KLP		209		18		227
Sum fordringer	1 235 138	138 517	548	18	-1 230 000	144 221

Andre utlån:

Tafjord Kraft AS har gitt et lån på 5,1 mill. kr til Tafjord Kraft Velforening i forbindelse med at de ansatte sin velforening i mars 2007 kjøpte en leilighet på Gran Canaria. Det beregnes rente på lånet. Renten tilsvarer statens løpende normalrentesats for lån i arbeidsforhold.

NOTE 14

Investeringer i aksjer og andeler

Andre aksjeposter	Eierandel	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende (NOK)	Bokført verdi
BKK Enotek AS	12,34%	1 268	156 436	1	27 830
Ålesund Storhall AS	12,06%	16 590	2 000	1 000	1 456
Ålesund Kunnskapspark AS	2,40%	8 350	200	1 000	203
Blue Ocean Innovation Arena AS	0,96%	1 040	104	10 000	100
Ålesund Stadion AS	4,15%				234
Ålesund Stadion KS *	3,89%				1 481
Ålesund Fotball AS	2,49%				113
Hareid Fastlandssamband	3,30%				98
Div. mindre aksjeposter					20
Sum aksjer hos morselskapet					31 535
Vestavind Offshore AS	15,00%	1 000	7 500	20	2 770
Div. mindre poster i datterselskap					1 402
Sum aksjer konsern					35 707

* Kun 2/3-deler av K/S kapitalen er innkrevd pr. 31.12.2017.

NOTE 15

Varelager

(alle tall i hele 1 000 kr)	31.12.2017	31.12.2016
Varelager Tafjord Kraft AS	5	13
Varelager Mørenett AS	7 766	9 621
Varelager Tafjord Marked AS	1 136	36
Elsertifikater i Tafjord Kraftproduksjon AS	221	296
Sum varelager	9 127	9 967

NOTE 16

Morselskapets mellomværende med selskap i samme konsern m.v.

(alle tall i hele 1 000 kr)	Konsern - fordringer	
	31.12.2017	31.12.2016
Kundefordringer	6 333	8 122
Kundefordringer Mørenett AS	921	1 627
Konsernbidrag/utbytte	202 855	136 211
Fordring døtre konsernkontoordning	0	31 901
Langsiktige lån til datterselskaper	1 230 000	1 230 000
Sum konsern - fordringer	1 440 109	1 407 861

(alle tall i hele 1 000 kr)	Konsern - gjeld	
	31.12.2017	31.12.2016
Leverandørgjeld	358	192
Gjeld døtre konsernkontoordning	234 998	144 428
	235 356	144 620

Renten på konserninterne langsiktige lån mellom konsernselskapene er markedsbasert, mens avdragsprofilen er tilpasset selskapenes inntjeningssevne.

NOTE 17

Kontanter med mer - morselskap og konsern

TAFJORD sine selskaper har etablert skattetrekksgaranti på totalt 7,5 mill. kroner med sin hovedbankforbindelse, og har derfor ikke egne skattetrekkskontoer. Det felleskontrollerte selskapet Mørenett AS har egen skattetrekkskonto, hvor TAFJORD sin andel pr 31.12 utgjør 2,5 mill. kroner.

Konsernet (Tafjord Kraftproduksjon AS) har for øvrig bundne midler hos hovedbankforbindelsen på 22,4 mill. kroner. Dette gjelder deponi i forbindelse med krafthandel mot el-børsen Nord Pool Spot, Nasdaq Commodities og regulerkrafthandel mot eSett.

Andel av bankinnskudd i Øvre Otta DA utgjør 1,19 mill. kr.

NOTE 18

Pantstillelser og garantiansvar - morselskap og konsern

Det er etablert en konsernkontoavtale mellom hovedbankforbindelsen på den ene siden og selskapene i TAFJORD på den andre siden. Morselskapet Tafjord Kraft AS er konsernkonto innehaver, mens datterselskapene er underkonto-innehavere i konsernkontosystemet.

Pr. 31.12.2017 hadde konsernkontoen samlet en positiv saldo på 7,6 mill. kr. Konsernkonto innehaver og underkonto innehaver er solidarisk ansvarlig for mellomværende mot hovedbankforbindelsen, inntil 75 mill. kr.

Tafjord Kraft AS pantsetter ikke eiendeler da alle låneavtaler inneholder negativ pantsettelses klausul. Dette innbefatter også morselskapets døtre.

NOTE 19

Egenkapital for Tafjord Kraft AS (morselskap)

(alle tall i hele 1 000 kr)	Aksjekapital	Overkurs	Fond for vurd.	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.2016	400 000	111 244	575 495	195 069	1 281 808
Årets endring i egenkapital:					
Årets estimatavvik vedrørende pensjoner			-27 719	-6 566	-34 285
Salg Naturgass Møre			11 241	-11 241	0
Fisjon BKK Enotek AS (estimatavvik pensjon)			-33 885	27 830	-6 055
Årsresultat			24 642	149 315	173 957
Korrigerings av fjorårets disponering			2 213	-2 213	
Avsatt utbytte				-41 700	-41 700
Egenkapital 31.12.2017	400 000	111 244	551 987	310 494	1 373 724

Aksjekapitalen i Tafjord Kraft AS pr. 31.12 består av følgende aksjer:

(alle tall i hele 1 000 kr)	Antall	Pålydende (NOK)	Balanseført
A-aksjer	13 333	10 000	133 330
B-aksjer	26 667	10 000	266 670
Sum	40 000	10 000	400 000

Eierstruktur:

Aksjonærene i Tafjord Kraft AS pr. 31.12 var

(alle tall i hele 1 000 kr)	A-aksjer	B-aksjer	Eierandel
Ålesund kommune	7 691	12 343	50,1 %
BKK AS	4 736	12 512	43,1 %
Norddal kommune	570	1 140	4,3 %
Ørskog kommune	336	672	2,5 %
Totalt antall aksjer	13 333	26 667	100,0 %

NOTE 20

Egenkapital konsern

(alle tall i hele 1 000 kr)	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.2016	400 000	111 244	715 473	1 226 717
Årets endring i egenkapital:				
Årets estimatavvik vedrørende pensjoner			-34 285	-34 285
Estimatavvik pensjon ufisjonert virksomhet			-6 055	-6 055
Årsresultat			169 759	169 759
Avsatt utbytte			-41 700	-41 700
Egenkapital 31.12.2017	400 000	111 244	803 192	1 314 436

NOTE 21

Pensjon

Pensjonskostnader - midler og forpliktelser

Tafjord Kraft AS, datterselskapene samt det felleskontrollerte selskapet Mørenett AS har innskuddsordning og en kollektiv ytelsespensjonsordning. Mørenett AS har sin innskuddsordning i DNB, mens øvrige ordninger er i BKK Pensjonskasse. Ordningene omfatter alders-, uføre-, etterlatte- og barnepensjon.

Innskuddsordning

Tafjord Kraft AS og datterselskap lukket gjeldende ytelsesordning for nye medlemmer fra 1. januar 2017, samtidig som det ble etablert innskuddsordning for nyansatte. Ansatte som hadde ytelsesordning ble stilt fritt til å gå over på innskuddsordning fra 1. juli 2017.

74 ansatte valgte å gå over til innskuddsordning. Disse viderefører sine opptjente rettigheter i ytelsesordningen gjennom en oppsatt rett.

Innskuddspensjon gir de ansatte en fast månedlig bidrag som administreres av en separat juridisk enhet. Innskuddssatsene er 6% av lønn opp til 7,1 G og 18% av lønn mellom 7,1 G og 12 G. Selskapet har ingen juridisk eller annen forpliktelse ut over bidragene.

Mørenett sin innskuddsordning gjaldt ansatte som 01.01.2014 kom fra Tussa Nett AS, og utgjør 4,8 % for lønn mellom 0 og 7,1 G og 18,1 % for lønn mellom 7,1 og 12 G. Ytelsesordningen gjaldt i hovedsak tidligere ansatte i Tafjord Kraftnett AS, og denne ordningen ble lukket for nye medlemmer fra 01. januar 2017 med med frivillig overgang til eksisterende innskuddsordning. 15 ansatte valgte å gå over til innskuddsordning.

Ytelsesplan i sikret ordning

Kollektiv pensjonsordning gir de ansatte en bestemt fremtidig pensjonsytelse basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Alderspensjonen utgjør ved full opptjening 66 % av pensjonsgrunnlaget for lønn opp til 12G. Alle født i 1943 eller senere vil få pensjonen sin levealdersjustert, noe som kan føre til en pensjonsutbetaling som er mindre enn 66 % av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen er en bruttoordning og reguleres i henhold til regelverket for offentlig pensjon. Ordningen finansieres ved at medlemmene innbetaler 2 % av pensjonsgrunnlaget. Øvrig pensjonspremie dekkes av arbeidsgiver.

Ytelsesplan i usikrede ordninger

De usikrede ordningene består av AFP og direktørpensjoner. Disse er vist samlet under betegnelsen usikrede ordninger. Fra 01.01.2016 finansieres alle AFP-uttak 100 % av arbeidsgiver.

Estimatavvik

Det benyttes ikke korridorløsning for estimatavvik. Alle estimatavvik, både i forhold til forpliktelser og midler, amortiseres umiddelbart og føres mot egenkapitalen.

Planendringer

Effekten av overgang til innskuddspensjon er behandlet som planendring i 2017. Planendringer blir resultatført.

Økonomiske forutsetninger

TAFJORD har vurdert at markedet for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) tilfredsstillende kravene i IAS 19.83 til foretaksobligasjoner med høy kvalitet og dypt marked.

Demografiske forutsetninger

TAFJORD har i pensjonsberegningene i en rekke år brukt Gablers dynamiske dødelighetsgrunnlag GAP07. Fra 2017 er FNH 2013 lagt til grunn. Effekten av endringen inngår i årets estimatavvik.

Kurvet reallønnsvekst

Forventet lønnsvekst lagt til grunn i TAFJORD sine pensjonsberegninger bygger på Gablers regresjonsmodell. Modellen bruker alder som en forklaringsvariabel for reallønnsutvikling til arbeidstakere. Sammenhengen mellom alder og reallønnsutvikling kan forklare blant annet med at de unge gjør flere lønnsopp enn de eldre arbeidstakerne. Basert på historiske bestandsdata i pensjonskassen er det utledet en tilpasset lønnskurve som viser at den gjennomsnittlige reallønnsveksten for ansatte i TAFJORD er fallende med alder. Denne kurven legges til grunn for aktuarielle beregninger.

Gablers regresjonsmodell er revidert i 2017. Dette har medført økning i framtidige forpliktelser, men beregninger viser at kurvet lønnsvekst fortsatt gir noe lavere pensjonsforpliktelse enn lineær lønnskurve.

Risikovurdering av ytelsesbaserte ordninger

Gjennom ytelsesbaserte ordninger er konsernet påvirket av en rekke risikoer som følge av usikkerhet i forutsetninger og fremtidig utvikling. De mest sentrale risikoene er beskrevet under:

Forventet levetid:

Konsernet har påtatt seg en forpliktelse til å utbetale pensjon for de ansatte livet ut. Økning i forventet levealder blant medlemssmassen medfører en økt forpliktelse for konsernet.

Avkastningsrisiko:

Konsernet blir påvirket ved en endring i faktisk avkastning på pensjonsmidlene som vil medføre endring i netto forpliktelse.

Inflasjons- og lønnsvekstrisiko:

Konsernets pensjonsforpliktelse har risiko knyttet til både inflasjon og lønnsutvikling, selv om lønnsutviklingen er nært knyttet til inflasjonen. Høyere inflasjon og lønnsutvikling enn hva som er lagt til grunn i pensjonsberegningene, medfører økt forpliktelse for konsernet.

Renterisiko:

Ved neddiskontering av pensjonsutbetalinger brukes markedsrenter. Generelt lavt eller fallende rentenivå øker brutto pensjonsforpliktelse for konsernet, mens økende rentenivå reduserer forpliktelsene.

I den tallmessige delen av pensjonsnoten under finnes en oversikt over antall aktive medlemmer og pensjonister for hhv den sikrede og usikrede ytelsesordningen, samt innskuddsordningen.

De aktuariemessige beregningene bygger på følgende forutsetninger:	2017	2016
1. Diskonteringsrente	2,35%	2,3 %
2. Forventet avkastning	2,35%	2,3 %
3. Forventet lønnsvekst	2,50%	2,25%
4. Forventet G-regulering	2,25%	2,00%
5. Forventet regulering av pensjoner under utbetaling	1,50%	1,25%
6. Uttakstilbøyelighet AFP	25%	25%
7. Uttakstilbøyelighet direktørpensjon v/62 år	25%	25%
8. Demografiske forutsetninger	FNH2013/K63	Gap07/K63

I pkt. 8, betyr betegnelsen FNH2013 dynamiske dødlighetstabeller fra 2013, mens K63 er uføretabeller.

(alle tall i hele 1 000 kr) Dato for regnskapsavslutning	Tafjord Kraft AS total		Tafjord Kraft AS sikret		Tafjord Kraft AS usikret	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
A. Periodens pensjonskostnad						
Årets pensjonsopptjening (Service Cost)	1 933	2 849	1 460	2 375	473	475
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	273	402	206	335	67	67
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	1 893	2 049	1 712	1 787	181	263
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-1 818	-1 772	-1 818	-1 772	0	0
Resultatført planendring	-6 896	0	-4 823	0	-2 073	0
Medlemsinnskudd	-231	-376	-231	-376	0	0
Resultatført pensjonskostnad	-4 846	3 152	-3 494	2 348	-1 353	804
Resultatført pensjonskostnad innskuddsordning	462					
Sum resultatført pensjonskostnad	-4 384					
B. Balanseført pensjonsforpliktelse						
DBO ved periodens slutt	92 417	83 997	86 109	75 713	6 308	8 284
Midler ved periodens slutt	86 302	78 023	86 302	78 023	0	0
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl arb.g.avgift	6 115	5 974	-193	-2 310	6 308	8 284
C. Avstemming pensjonsforpliktelse						
Pensjonsforpliktelse i inngående balanse	5 974	13 498	-2 310	2 445	8 284	11 054
Resultatført pensjonskostnad	-4 846	3 152	-3 494	2 348	-1 353	804
Aktuarielt tap (gevinst) ført mot egenkapital	8 526	-4 823	8 838	-2 210	-311	-2 613
Innbetalinger inkl arb.g.avg.	-3 266	-5 011	-3 228	-4 892	-39	-119
Utbet. pensjon over drift ekskl. arb.g.avgift	-273	-842	0	0	-273	-842
Balanseført pensjonsforpl. ved periodens slutt	6 115	5 974	-193	-2 310	6 308	8 284
D. Medlemsstatistikk						
Antall aktive medlemmer			10	27	10	27
Antall aktive medlemmer innskuddsordning	17					
Antall pensjonister			27	25	2	2

(alle tall i hele 1 000 kr) Dato for regnskapsavslutning	Tafjord Konsern AS total		Tafjord Konsern AS sikret		Tafjord Konsern AS usikret	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
A. Periodens pensjonskostnad						
Årets pensjonsopptjening (Service Cost)	10 707	14 807	8 745	12 508	1 962	2 299
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	1 510	2 088	1 233	1 764	277	324
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	10 366	10 958	9 231	9 585	1 135	1 374
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-8 843	-8 989	-8 843	-8 989	0	0
Resultatført planendring	0	0	0	0	0	0
Resultatført nettoforpliktelse ved oppgjør	-22 443	0	-13 999	0	-8 444	0
Medlemsinnskudd	-965	-2 266	-965	-2 266	0	0
Resultatført pensjonskostnad ytelsesordning	-9 669	16 597	-4 600	12 600	-5 070	3 997
Resultatført pensjonskostnad innskuddsordning inkludert privat AFP	3 930	1 991				
Resultatført pensjonskostnad begge ordninger	-5 740	18 588				
B. Balanseført pensjonsforpliktelse						
DBO ved periodens slutt	498 966	456 001	450 925	404 883	48 042	51 118
Midler ved periodens slutt	406 862	377 281	406 862	377 281	0	0
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl arb.g.avgift	92 104	78 720	44 063	27 602	48 042	51 118
C. Avstemming pensjonsforpliktelse						
Pensjonsforpliktelse i inngående balanse	78 720	90 089	27 602	33 920	51 118	56 169
Resultatført pensjonskostnad	-9 669	16 597	-4 600	12 600	-5 070	3 997
Aktuarielt tap (gevinst) ført mot egenkapital	44 724	1 810	40 999	6 861	3 725	-5 052
Innbetalinger inkl arb.g.avg.	-20 153	-26 273	-19 939	-25 779	-214	-494
Utbet. pensjon over drift ekskl. arb.g.avgift	-1 517	-3 503	0	0	-1 517	-3 503
Balanseført pensjonsforpl. ved periodens slutt	92 104	78 720	44 063	27 602	48 042	51 118
Balanseført pensjonskompensasjon	287	378				
Sum pensjonsforpliktelse ved periodens slutt	92 391	79 098				

TAFJORD har en eierandel på 53,66 % i det felleskontrollerte selskapet Mørenett AS. Dette selskapet har både en ytelsesordning og en innskuddsordning for sine ansatte og TAFJORD konsernets andel i begge ordningene er innarbeidet i tabellen ovenfor.

Sum pensjonsforpliktelse ved periodens slutt, jfr. nærmeste tabell over, inkluderer også langsiktig pensjonskompensasjon knyttet til tidligere ansatte i TAFJORD etter en virksomhetsoverdragelse 1. november 2013.

Premiefond og innskuddsfond er ført opp som pensjonsmidler i balansen med 0,292 mill. kr i konsern og 0,086 mill. kr i morselskap.

D. Medlemsstatistikk (innbefatter andeler ansatte fra Mørenett)	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
	sikret ordning		usikret ordning	
Antall aktive medlemmer ytelsesordning (BKK PK)	84	188	84	188
Antall pensjonister	175	165	9	9
Antall aktive medlemmer innskuddsordning	80			
Antall aktive medlemmer innskuddsordning (Mørenett)	58	58		

NOTE 22

Langsiktig gjeld - morselskap og konsern

(alle tall i hele 1 000 kr)	Opprinnelig pålydende	Forfall lån	Rente	Rente-regulering	Gjeld pr. 31.12.2016
Obligasjonslån:					
NO0010740400	300 000	15.06.2020	1,43%	FRN	300 000
NO0010752991	400 000	30.11.2018	2,40%	FRN	400 000
NO0010799588	300 000	30.06.2023	3,05%	FRN	300 000
					1 000 000
Trekkfasilitet:					
	Ramme				
Trekkfasilitet DNB Bank ASA	900 000	30.08.2019		FRN	300 000
Sum ekstern gjeld morselskap					1 300 000
Andel trekkrettigheter Mørenett:					
	Ramme				
Trekkfasilitet 2016	348 790	21.12.2021		FRN	268 300
Trekkfasilitet B	321 960	12.12.2018		FRN	321 960
					590 260
Sum ekstern gjeld konsern					1 890 260
Ansvarlige lån:					
Ansvarlig lån	200 000	01.09.2028	2,90%	FRN	170 000
Ansvarlig konvertibelt lån	300 000	01.09.2033	2,90%	FRN	300 000
Sum ansvarlige lån for morselskap/konsern					470 000

Ansvarlig lån forrentes med en rentesats p.a som skal utgjøre summen av NIBOR 6 mnd pluss en margin på 2,0 %

For ansvarlig konvertibelt lån på 300 mill. kr har eierne konverteringsrett. Tegningskurs er kr. 99 049 pr. aksje, m.a.o. kr 89 049,- pr. aksje i overkurs. Fristen for å kreve konvertering utløper 21.10.2018

Morselskapet har etablert en kommitert trekkfasilitet hos DNB Bank ASA, som benyttes til driftsfinansiering og / eller som back-stop for sertifikatlån og obligasjonslån. Avtalen har en total ramme på 900 mill. kr. og løper til august 2019 med opsjon til august 2020. Per 31.12.2017 var 600 mill. kr av rammen uttrukket. Utrukne trekkrettigheter i Mørenett AS utgjorde på samme tid 150 mill. kr (på 100% basis).

Avtalen med DNB Bank ASA stiller betingelser i form av krav til finansielle nøkkeltall på konsolidert basis;

- Rentedekningsgrad målt ved EBITDA/Netto finanskostnader minimum 1,5
- Soliditet målt ved bokført egenkapital inklusive ansvarlig lån / totalkapitalen minimum 30 %

Selskapet er ikke i brudd med disse betingelsene pr. 31.12.2017

For obligasjons- og sertifikatlån blir det ikke knyttet spesielle betingelser, utover at det blir avgitt negativ pantsettelseserklæring og forpliktelse til likestilling ("pari passu"). Alle låneavtaler blir inngått med Nordic Trustee ASA som motpart.

Forpliktelser/gjeld knyttet til finansielle avtaler

Konsernet (Tafjord Fibernet AS) leier fiberanlegg på langsiktige avtaler på inntil 20 år. Disse er klassifisert som finansielle leieavtaler og aktiveres og avskrives over leieperioden. Forpliktelser knyttet til disse leieavtaler er oppført som langsiktig gjeld i balansen, og utgjør 95,2 mill. kr pr. 31.12.2017. Det betales et avtalt årlig beløp i leieperioden.

Leiebetaling til forfall (1 000 kr)	2018	2019-2022	2023 - *	Sum
Nominelt beløp	9 775	38 778	75 618	124 171
Nåverdi beløp	8 303	31 673	55 242	95 218

*) Gjeld som forfaller mer enn fem år etter regnskapsårets slutt.

Rentebytteavtaler

For å oppnå ønsket eksponering i forhold til renteendringer benytter morselskapet rentebytteavtaler for å regulere rentebindingen (durasjonen) i låneporteføljen. Selskapet har inngått følgende rentebytteavtaler:

Beløp	Fremtidig start	Forfall	Betaler	Mottar
300 000		18.10.2024	Fast 2,93 %	NIBOR 3M
300 000		30.12.2020	Fast 3,94 %	NIBOR 3M
300 000	31.12.2020	31.12.2027	Fast 2,20 %	NIBOR 3M

Det er ikke inngått rentebytteavtaler i Mørenett AS

NOTE 23

Finansiell og markedsmessig risiko

TAFJORD er eksponert for ulike risikoer. Følgende områder er etter styrets vurdering av betydning for å bedømme risiko knyttet til konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og fremtidige resultater.

Markedsrisiko

TAFJORD er først og fremst eksponert for den volatile kraftprisen i det nordiske kraftmarkedet. Svingninger i kraftprisen på ikke kontraktsfestet produksjonsvolum kan være betydelig. Kraftprisen vil til en viss grad være omvendt proporsjonal med produksjonsevnen, slik at resultateffektene dempes. Skatt virker også resultatutjevne, ikke minst på grunn av grunnrentebeskatningen som medfører en marginskatt på kraftproduksjon på 58,3 %. Resterende kraftpriserisiko styres innenfor fastsatte rammer ved finansiell handel med terminkontrakter i markedet, fortrinnsvis på kraftbørsen Nasdaq. Formålet med sikringshandelen er å skape stabile og forutsigbare resultater for konsernet, dog slik at dette i minst mulig grad svekker den langsiktige verdiskapningen. I forhold til netto produksjonsverdi etter skatt anslår vi utfallsrommet til å ligge innenfor en ramme på +/- 30 mill. kr.

Aktuelle finansielle instrumenter som inngår i sikringsrelasjonene for krafthandel er 1) sikringsobjektet som utgjør pris på solgt kraft samt 2) sikringsinstrumentet som er forwards/futures. Resultatet fra sikringsbokføringen i 2017 utgjorde et tap på 5,5 mill. kr. Sikringshorisonten er 3 til 4 år. Resultatet som følge av verdiendringer på kraftkontrakter, og som ikke er resultatført i 2017, utgjorde minus 10,3 mill. kr, og en akkumulert posisjon på minus 26,3 mill. kr pr 31.12.2017

TAFJORD har vedtatte rammer for sin kraft-/valutahandel som definerer risikoeksponeringen i markedet. For å utnytte produksjonsselskapets kompetanse i kraftmarkedet er det etablert et begrenset mandat for kortsiktig trading. Mandatet er gitt ved en Value at Risk-ramme på kr 3 mill. kr (akkumulert, 95 %, 1 dg.).

Enkelte kontrakter i sluttbrukermarkedet for strøm er eksponert for risiko knyttet til kundenes forbruksvolum og uttaksprofil. Disse håndteres spesielt under egen forvaltning, og volumet er begrenset.

Fjernvarmeinntektene påvirkes til en viss grad av endringer i kraftprisene. Anslagsvis 37 % av totalt fjernvarmevolum er solgt på flerårs kontrakter.

Prisnivået på avfall bestemmes i stor grad av rammebetingelsene knyttet til alternativ behandling, transportkostnader og eksport. Flerårskontrakter dekker 57 % av anleggets kapasitet kommende år.

Valutarisiko

TAFJORD er eksponert for valutarisiko fordi kraften i det nordiske kraftmarkedet omsettes i EUR, mens inntekter og kostnader for øvrig er i NOK. Valutaeksponeringen er både knyttet til salg av produsert kraft og kraftkjøp til strømomsetning. Valutaeksponeringen sammenstilles på konsernnivå, hvor forventet kontantstrøm i EUR sikres etter en modell med lineært fallende sikringsgrad, og med en tidshorisont på tre år.

Ved inngangen til hver leveringsmåned er 53 % av forventet kontantstrøm i EUR sikret. Kontantstrømmen i valuta (sikringsobjektet) sikres gjennom terminkontrakter (sikringsinstrument). Resultatet fra sikringsbokføringen på valuta i 2017 ga et tap på 7,6 mill. kr. Resultatet som følge av verdiendringer på valutakontrakter, og som ikke er resultatført i 2017, utgjorde minus 13,3 mill. kr, og akkumulert er der en negativ verdi på 13,7 mill. kr per 31.12.2017.

Kredittrisiko

TAFJORD er eksponert for kredittrisiko primært ved handel i kraftmarkedet, men også ved plassering av overskuddslikviditet, samt bruk av finansielle kontrakter som rentebytteavtaler og valutaterminer. Det alt vesentligste av kraftkontraktene gjøres med den nordiske kraftbørsen som motpart (direkte eller via clearing), noe som betyr minimal motpartsrisiko. Andre finansielle kontrakter gjøres utelukkende mot anerkjente og solide nordiske banker og finansinstitusjoner.

Strøm- og telekomvirksomheten er eksponert for kredittrisiko ved at leveranse av strøm og telekom tjenester etterfaktureres. Det samme gjelder delvis virksomheten knyttet til energigjenvinning, selv om de største kundene på både fjernvarme- og avfallssiden er kommuner eller offentlig eide selskaper. Konsernet har gode og innarbeidede rutiner for håndtering av denne risikoen.

Likviditets- og refinansieringsrisiko

Konsernet er eksponert for likviditetsrisiko i forhold til kortsiktige svingninger i kontantstrømmene og behovet for løpende å kunne gjøre opp sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, samt mer langsiktig i forhold til å kunne få ny finansiering etter hvert som gamle lån forfaller -

eventuelt ikke måtte utstede slike nye lån til ekstraordinært høye kostnader. Det er etablert rammer for både likviditetsreserve og finansieringsstruktur.

Likviditetsreserven består av bankinnskudd og utrukne trekkfasiliteter i solide nordiske banker.

TAFJORD har en konservativ holdning til refinansieringsrisiko, men ettersom finansieringskostnadene øker med løpetidene benyttes i hovedsak lån med mellomlange løpetider – typisk 3-5 år. Dette balanseres gjennom en distribuert profil på låneforfallene og en balansert bruk av både bank- og obligasjonsmarkedet. Videre skal til enhver tid en robust finansiell plattform sikre at TAFJORD oppleves som en solid låntaker og et attraktivt plasseringsalternativ i det norske kapitalmarkedet. Målsatt kredittrating er minimum BBB.

Renterisiko

TAFJORD er foruten den direkte renterisikoen i gjeldsporteføljen indirekte eksponert for renterisiko gjennom inntektsreguleringsregimet for kraftnettvirksomheten og grunnrenteregimet i vannkraftvirksomheten. Renterisiko styres på konsernnivå etter fastsatte rammer for både kontantstrømsikring og durasjon. Av en total gjeldsportefølje på 2.360 mill. kr. er 900 mill. kr bundet gjennom fastrentekontrakter på mellom 5 og 10 års varighet. Av dette er 600 mill. kr sikret ved bruk av derivater i form av rentebytteavtaler. Rentebytteavtaler sikringsbokføres, og resultatet av denne sikringsbokføringen ga i 2017 et tap på 16,5 mill. kr. Markedsverdien av rentebytteavtalene er per 31.12.2017 negativ med 51,4 mill. kr. Som følge av sikringsbokføring er dette ikke hensyntatt i regnskapet.

Vi anslår at den totale effekten av en renteøkning på 1 %-poeng ved inngangen til året vil være en resultatforverring for konsernet etter skatt på ca. 5 mill. kr.

Erklæring om årsregnskapet og årsberetningen for 2017

Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent årsberetning og årsregnskap for Tafjord Kraft AS, konsern og morselskap, per 31.12.2017.

Konsernregnskapet og årsregnskapet for Tafjord Kraft AS er avlagt i samsvar med regnskapsloven og norsk god regnskapsskikk per 31.12.2017. Årsberetningen for konsern og mor er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskapsstandard 16 per 31.12.2017.

Etter vår beste overbevisning:

- er årsregnskapet 2017 for morselskapet og konsernet utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder
- gir opplysninger i regnskapet et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2017
- gir årsberetningen for konsernet og morselskapet en rettviseende oversikt over
  - utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og morselskapet
  - de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor

Ålesund, 10. april 2018

Anne Breiby
styrets leder

Atle Neteland
styrets nestleder

Rigmor Andersen Eide
styremedlem

Per Arne Bjørge
styremedlem

Jannicke Hilland
styremedlem

Magnus Erdal
styremedlem

Per Ove Hjelme
styremedlem

Erik Espeset
daglig leder

Deloitte.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Tafjord Kraft AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tafjord Kraft AS' årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 173.957.000 og et overskudd i konsernregnskapet på kr 169.759.000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Tafjord Kraft AS per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Tafjord Kraft AS per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

© Deloitte AS

Registrert i Foretaksregisteret;
Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

Deloitte.

side 2

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilberlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Deloitte.

side 3

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 10. april 2018
Deloitte AS

Gry Kjersti Berget
statsautorisert revisor

Verdiskapning (Beløp i 1 000 kr)	2017	2016
Driftsinntekter	1 423 803	1 442 366
+ verditap av konsesjonskraft	15 060	14 255
- forbruk av innkjøpte varer og tjenester	691 852	655 983
Verdiskapning brutto	747 011	800 638
- kapitalslit (avskrivninger)	204 458	204 597
Verdiskapning netto	542 553	596 041
+ resultatandel tilknyttet virksomhet	17 372	7 817
+ finansinntekter	44 462	14 563
- nedskrivning finansielle anleggsmidler	-114	-1 851
Skapte verdier til fordeling	604 273	616 570
+ Merverdiavgift, netto	164 695	165 073
+ Forbruksavgift	119 744	121 170
+ Energiavgift	8 930	8 541
+ Avfallsavgift	491	351
Verdier innkrevd for offentlig myndighet	293 860	295 135
Disponerte verdier til fordeling	898 133	911 704

Fordeling av verdiskapning til:	2017	2016
Ansatte		
Brutto lønn og sosiale ytelser (inkl pensjon)	166 228	207 342
Skatt fra de ansatte	-46 294	-51 736
Arbeidsgiveravgift	-23 696	-26 495
Netto fordelt ansatte	96 238 10,7 %	129 111 14,2 %
Kapitalinnskytere		
Renter mv. til långivere	86 904	87 410
Utbytte til aksjonærer	41 700	36 764
Netto fordelt kapitalinnskytere	128 604 14,3 %	124 174 13,6 %
Stat og kommune		
Alminnelig skatt	62 022	66 217
Grunnrenteskatt	70 796 *)	58 024 *)
Eiendomsskatt	21 308	26 201
Skatt fra ansatte	46 294	51 736
Merverdi konsesjonskraft	15 060	14 255
Konsesjonsavgift	8 370	8 366
Merverdiavgift, netto	164 695	165 073
Forbruksavgift	119 744	121 170
Energiavgift	8 930	8 541
Avfallsavgift	491	351
Arbeidsgiveravgift	23 696	26 495
Andre offentlige avgifter	3 826	1 438
Netto fordelt offentlig	545 231 60,7 %	547 867 60,1 %
Tilbakeholdt i konsernet	128 059 14,3 %	110 552 12,1 %
Verdier fordelt totalt	898 133 100,0 %	911 705 100,0 %

Samfunnsregnskapet viser hvilke verdier som er skapt i konsernet og blir innkrevd for off. myndighet utover verdien av innkjøpte varer og tjenester og verdiforringelsen av produksjonsmidlene. Videre er det vist hvordan verdiene er fordelt mellom ulike samfunnsaktører.

*) Selskapets grunnrentekostnad i 2017 var 70,8 mill. kr (58 mill. kr, i 2016) . Selskapets betalbare grunnrenteskatt var derimot på 63,9 mill. kr i 2017 (56,6 mill. kr i 2016).

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

TAFJORD vektlegger betydningen av og har forpliktet seg til en høy standard i konsernets eierstyring og selskapsledelse. I denne redegjørelsen gis en beskrivende oppsummering av prinsipper og praksis i konsernets eierstyring og selskapsledelse.

Styret gjennomførte egenevaluering i møte 1. mars 2018 med tilhørende oppdatering av denne redegjørelsen. Egenevalueringen er gjennomført med utgangspunkt i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 30. oktober 2014 fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

TAFJORD oppfatter eierstyring og selskapsledelse som et sett prinsipper og praksis vesentlig knyttet til rollefordelingen mellom styringsorganene i konsernet og det ansvar og den myndighet som er tillagt generalforsamling, styre og ledende ansatte. Organiseringen av styrings- og kontrollsystemene i konsernet samt relasjonene til omverdenen, er også omfattet av begrepet.

TAFJORD har utformet retningslinjer for samfunnsansvar, etiske retningslinjer for medarbeidere og etiske retningslinjer for leverandører.

Konsernets prinsipper og praksis avviker fra anbefalingen på følgende punkter:

- Likebehandling av aksjeeiere
- Aksjenes omsettelighet
- Styrets arbeid

Avvikene som i hovedsak skyldes selskapets begrensede antall aksjeeiere, er nærmere beskrevet under det enkelte punkt.

TAFJORD slutter seg til regnskapsloven (rl) § 3-3b 'Redegjørelse om foretaksstyring', og har innarbeidet en beskrivende oppsummering av konsernets prinsipper og praksis i denne redegjørelsen på følgende måte:

- Hovedelementene i konsernets systemer for risikostyring og internkontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen, fremgår av pkt. 10
- En beskrivelse av vedtektsbestemmelser knyttet til oppnevning og utskifting av styremedlemmer, fremgår av pkt. 8
- En beskrivelse av vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis, fremgår av pkt. 3

TAFJORD følger Oslo Børs' IR-anbefaling så langt den er aktuell i forhold til konsernets interesser.

2. Virksomhet

Konsernets virksomhetsområder er organisert som egne datterselskaper eid av morselskapet Tafjord Kraft AS.

Konsernets virksomhet fremgår slik av vedtektene.

- Å utøve eierskap i selskaper som driver med virksomhet innen produksjon og salg av ledningsbundet energi, energitransport, avfallsbehandling og utvikling og drift av infrastruktur for bredbånd
- Å utøve eierskap og drive annen virksomhet, herunder rådgivning, konsulentvirksomhet og tjenesteyting, som har en naturlig tilknytning til nevnte formål
- Virksomheten kan også drives i samarbeid med eller ved deltakelse i andre foretak i inn og utland

Konsernets grunnverdier er vedtatt av styret og fremgår av årsrapporten.

Strategiplanen har en horisont på fem år og rulleres regelmessig. Konsernets mål og hovedstrategier er omtalt i årsrapporten.

3. Selskapskapital og utbytte

Utbyttepolitikk og egenkapital tilpasset konsernets mål, strategi og risikoprofil klargjøres i strategiplanen. TAFJORD skal være en solid låntaker med en kredittrating tilsvarende BBB eller bedre.

Følgende prinsipper ligger til grunn for utbyttepolitikken:

- Utbyttet er resultatavhengig
- Utbyttegrunnlaget er konsolidert årsresultat fratrukket ekstraordinære inntekter
- Utdelingsgraden er 1/3 av utbyttegrunnlaget.

Styret foretar en løpende vurdering av kapital situasjonen.

TAFJORD har ikke vedtektsbestemmelser eller fullmakter som gir styret adgang til å dele ut utbytte, foreta kapitalforhøyelser og til å kjøpe tilbake egne aksjer. Konsernet vil tilstrebe en inkluderende og smidig benyttelse av generalforsamlingen i aktuelle saker.

4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

TAFJORD vektlegger sterkt de alminnelige aksjerettslige grunnsetninger om likebehandling av aksjeeiere. Herunder prinsippet om at styret skal fremme konsernets og aksjeeiernes felles interesser slik det også kommer til uttrykk i de bestemmelser som gir uttrykk for aksjelovens generalklausul, jf §§ 5-21 og 6-28.

TAFJORD har to aksjeklasser. På grunn av industrikonsesjonslovens bestemmelser med ulike regler for offentlige og private eiere, er to aksjeklasser nødvendig for å sikre kontroll med at endringer i eierforhold ikke utløser konsesjonsbehandling / offentlig hjemfall (utløses når mindre enn 2/3 av aksjene er i offentlig eie). 2/3 av aksjene er derfor B-aksjer som kun kan eies av Den norske Stat, norske kommuner eller norske fylkeskommuner og av norske offentlige selskap som av konsesjonsgivende myndighet kan godkjennes som eier. For øvrig er aksjer i de to aksjeklassene likestilte. Hver aksje gir rett til en stemme på generalforsamlingen. Vedtektsfestede stemmerettsbegrensninger er ikke etablert.

TAFJORD er bevisst håndteringen av transaksjoner når det foreligger et direkte eller indirekte interessefellesskap mellom konsernet og andre parter. Det er et basiskrav at partene handler «på armlengdes avstand» og at transaksjonen og rettsforholdet er forretningsmessig i sitt innhold.

Egne bestemmelser i styreinstruksen omhandler vesentlige transaksjoner mellom selskapet og aksjeeiere, styremedlem, ledende ansatte eller nærstående av disse, samt transaksjoner mellom konsernselskaper med minoritetsaksjonærer. Styrets vedtak skal i slike tilfeller være enstemmig for å være gyldig. Det skal orienteres om slike transaksjoner i årsberetningen og/eller årsregnskapet. Ved ekstraordinære transaksjoner med hensyn til beløpets størrelse skal styret sørge for at det foreligger en verdivurdering fra en uavhengig tredjepart.

Styreinstruksen fastlegger at styremedlemmer skal melde fra til styret «hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av selskapet». Tilsvarende angir konsernets etiske retningslinjer for medarbeidere en plikt for hver enkelt til å informere nærmeste overordnede dersom muligheten for inhabilitet oppstår.

5. Aksjenes omsettelighet

TAFJORD har et begrenset antall aksjeeiere som er kjent med hverandre og som forutsetningsvis vil sitte med aksjer over tid. Aksjene er ikke børsnotert.

Selskapet har vedtektsfestet omsetningsbegrensninger, hvorved aksjeeierne har forkjøpsrett og erverv av aksjer er betinget av styrets samtykke.

6. Generalforsamling

TAFJORD tilrettelegger for at generalforsamlingen blir en effektiv møteplass for aksjeeiere og styret. Generalforsamlingene er åpne og ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned.

Vedtektene fastsetter en frist på to uker for innkalling til generalforsamling. Praxis er imidlertid at innkalling sendes aksjeeiere, styret og revisor senest 21 dager før generalforsamling. Ved vedtektsendring praktiseres så langt mulig en frist på to måneder. Innkalling og saksfremlegg er utførlige nok til at aksjeeierne kan ta stilling til sakene som skal behandles, og gjøres tilgjengelig på konsernets nettside.

Det opereres ikke med påmeldingsfrister for deltagelse på generalforsamling. Aksjeeierne informeres skriftlig om fremgangsmåten for å møte med fullmektig. Med selskapets begrensede aksjonærkrets anses en ordning med oppnevning av en person som kan stemme for aksjeeierne som fullmektig som lite tjenlig. Det samme gjelder for utarbeidelse av fullmaktsskjema.

Styreleder åpner generalforsamlingen, deretter velges møteleder.

TAFJORD har vedtektsfestet et strengere flertallskrav for vedtektsendringer enn aksjelovens alminnelige krav. Vedtektsendringer gjøres med minst ¾ flertall av de avgitte stemmene.

Aksjonærene har gjennom beslutninger i generalforsamling ikke gitt styret fullmakter av noe slag.

7. Valgkomité

TAFJORD har en valgkomité med 3 medlemmer som velges av generalforsamlingen.

Medlemmene velges for en periode på to år.

Valgkomitéen skal avgi en begrunnet innstilling til generalforsamlingen om valg av, og godtgjørelse til, medlemmer av selskapets styre og valgkomité.

Generalforsamlingen har vedtatt en instruks for valgkomitéens arbeid.

Medlemmene av valgkomiteen er oppgitt på tafjord.no.

8. Styret - sammensetning og uavhengighet

TAFJORD har ikke bedriftsforsamling.

Styret har 5 aksjonærvalgte medlemmer og 2 medlemmer valgt av og blant de ansatte i konsernet.

Styret skal ivareta aksjonærfellesskapets interesser og selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold, samt fungere godt som et kollegialt organ.

Vedtektene har en bestemmelse om at aksjeeiere eller grupper av aksjeeiere som representerer eierandeler på minst 20 prosent, har rett til å være representert i styret. Det er inngått avtale med de ansattes organisasjoner som regulerer de ansattes representasjon i konsernselskapenes styre.

Det er vedtektsfestet at styreleder og nestleder velges av generalforsamlingen.

NUES anbefaling om to års valgperiode / tjenestetid er inntatt i selskapets vedtekter.

De aksjonærvalgte medlemmene i styret er uavhengige av selskapets ledende ansatte og vesentlige forretningsforbindelser. De aksjonærvalgte styremedlemmene Anne Breiby (styreleder) og Per Arne Bjørge anses som uavhengig av konsernets hovedaksjeeiere. Representanter fra ledende ansatte er ikke medlemmer av styret.

Det var i siste regnskapsår ingen tilfeller hvor et styremedlem måtte fratrukke seg fra behandlingen av en sak på grunn av inhabilitet.

I konsernets årsrapport er det opplyst om styremedlemmenes deltagelse på styremøtene og om forhold som kan belyse styremedlemmenes kompetanse.

På grunn av konsesjonsrettslige og vedtektsbestemte forhold er det ikke aktuelt å oppfordre styremedlemmer til å eie aksjer i selskapet.

9. Styrets arbeid

TAFJORD har en styreinstruks som regulerer styrets arbeidsform og som inneholder et rammeverk for konsernsjefs arbeidsoppgaver og plikter overfor styret. Instruks for konsernsjef beskriver hovedprinsippene for hvordan konsernsjef skal utøve den daglige ledelse av konsernets samlende virksomhet, og hvor det også er nedfelt beløpsatte fullmaktsrammer.

Det utarbeides hvert år en møte- og arbeidsplan for styret som omfatter blant annet strategi, rapportering og kontrollarbeid.

Bruk av revisjonsutvalg som saksforberedende organ vurderes ikke som tjenlig for TAFJORD. Begrunnelsen er at styret har nødvendig kompetanse og kapasitet, samtidig som samtlige styremedlemmer anses som uavhengige i forhold til ledende ansatte samt at konsernsjef ikke er medlem av styret.

Et kompensasjonsutvalg bestående av styrets leder og nestleder er etablert for å sikre en grundig og uavhengig behandling av styrets saker som gjelder godtgjørelse til konsernsjef

Styret gjennomfører en årlig egenevaluering av sin virksomhet. I ordinær generalforsamling informeres aksjeeierne om de overordnede konklusjonene fra evalueringen.

10. Risikostyring og intern kontroll

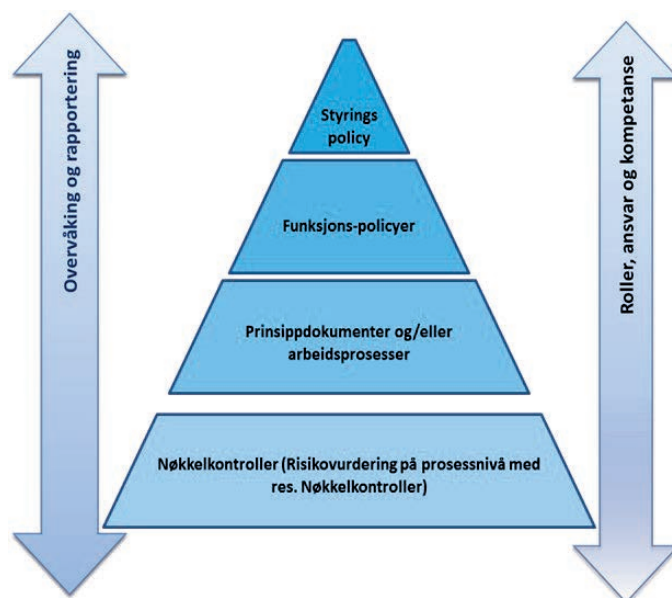
Styring, ledelse og kontroll i TAFJORD er tilrettelagt for å ivareta styrets ansvar på grunnlag av aksjelovgivningens forvaltnings- og tilsynsansvar (aksjeloven §§ 6-12 og 6-13), og at styret skal representere, beskytte og utvikle aksjonærfellesskapets verdier og interesser. Konsernets styringssystem gir oppdatert informasjon om status i forhold til mål og strategier, samt gjennomføring og kontroll av vesentlige og kritiske aktiviteter.

Prinsipper og rammer for styring av konsernets vesentlige risikoforhold er etablert. Det vises til ytterligere omtale av de finansielle risikoforholdene, markedsrisiko, valutarisiko, kreditrisiko og likviditets- og renterisiko i årsberetningen.

TAFJORDs styringssystem baserer seg på COSO-rammeverket, og består av følgende elementer:

- Styringspolicyer fastsatt av styre
- Funksjonspolicyer fastsatt av konsernsjef

- Prinsippdokumenter og/eller arbeidsprosesser (aktiviteter og kontroller) fastsatt av funksjonsansvarlig eller prosesseier
- Nøkkeltroller etablert av funksjonsansvarlig ut fra en risikovurdering

Styringssystemet er innpasset i konsernet kvalitetssystem. Styringspolicier, funksjonspolicier, prinsippdokumenter og arbeidsprosesser klargjør roller, ansvar og beslutningskompetanse i hele konsernorganisasjonen. Basert på risikovurderinger på virksomhets- og prosessnivå etableres det kontrolltiltak inn mot de vesentligste risikofaktorene knyttet til finansiell rapportering. Fokuset er på risiko for feilrapportering og misligheter. Ledelsene gjennomfører på årlig basis en gjennomgang av internkontrollen. Basert på en rullerende plan evalueres organisasjonen på bred basis med hensyn på samsvar mot lovkrav og interne styringsdokumenter. Resultatet presenteres for styret.

Det er etablert rutiner for varsling som tilrettelegger for at ansatte i konsernet kan kommunisere forhold knyttet til ulovlig og uetisk atferd.

TAFJORD har ikke etablert egen internrevisjon / internrevisor. Styret gjennomfører imidlertid kvalitetsrevisjon på utvalgte områder for å overvåke, bekrefte og om mulig forbedre konsernets risikostyring og internkontroll. Det gjennomføres minimum én kvalitetsrevisjon årlig, og til dette arbeidet benyttes i stor grad eksterne ressurser med spisskompetanse på det reviderte området.

Styret foretar årlig en gjennomgang av konsernets viktigste risikoområder.

11. Godtgjørelse til styret

Godtgjørelsen til styret, som fastsettes av generalforsamlingen, omfatter ikke resultatavhengige elementer eller bonusordninger. Utover den godtgjørelse som fastsettes av generalforsamlingen, mottar ikke styrets medlemmer noen former for godtgjørelse og har ingen forretningsmessige avtaler med konsernet.

Det er etablert en felles godtgjørelsesmodell for fastsettelse av honorar til styremedlemmene i konsernet. Faktisk utbetalt godtgjørelse til styrets medlemmer fremgår av årsregnskapet.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef fastsettes av et samlet konsernstyre i møte etter innstilling fra Kompensasjonsutvalget. Konsernsjef har ikke bonusavtale. Generalforsamlingen er ikke involvert. Styret har vedtatt retningslinjer som konsernsjef skal følge ved fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i TAFJORD. Opplysningene om faktisk utbetalt godtgjørelse til konsernsjef og ledende ansatte fremgår av årsregnskapet.

13. Informasjon og kommunikasjon

Det er etablert egne retningslinjer for konsernet sin kommunikasjon med aksjeeierne. I tillegg til generalforsamling avholdes det minimum to eiermøter per år.

Selskapets informasjon og kommunikasjon med obligasjonsinvestorene (Nordic ABM) er underlagt krav i Børsforskriften. Den informasjonen som er tilgjengelig på tafjord.no, herunder årsrapporten, evalueres jevnlig mot børsens IR-anbefaling.

Gjennom rapportering av finansiell og forretningsmessig informasjon, blir konsernets interessenter holdt løpende orientert om finansielle status og utvikling.

Finanskalender, årsrapporter, halvårsrapporter, låneavtaler (obligasjonslån) samt øvrige børsmeldinger publiseres på børsens meldingssystem og tafjord.no i samsvar med obligasjonsreglene for Nordic ABM.

14. Selskapsovertakelse

Anbefalingene om overtakelsestilbud anses ikke relevant for TAFJORD. Referansene er knyttet til situasjoner innrettet med tilbud om kjøp av et selskaps aksjer hvor selskapet er børsnotert og situasjonen i vesentlig grad er regulert av verdipapirhandelloven.

Anbefalingene om overtakelsestilbud anses ikke relevant for TAFJORD. Referansene er knyttet til situasjoner innrettet med tilbud om kjøp av et selskaps aksjer hvor selskapet er børsnotert og situasjonen i vesentlig grad er regulert av verdipapirhandelloven.

I den forstand at anbefalingen på generelt grunnlag trekker opp en normativ rolleatferd i situasjoner i nevnte kapittel, har styret erklært seg enig i utsagnene.

15. Revisor

TAFJORD benytter samme revisjonsfirma i alle konsernselskaper.

I tillegg til lovpålagt revisjon av årsoppgjøret, foretar revisor en forenklet revisjonskontroll av halvårsregnskapet. Hovedtrekkene i revisors plan for utføring av det årlige revisjonsarbeidet forelegges styret.

TAFJORD benytter ikke sin valgte eksterne revisor som rådgiver på en slik måte at det kan reises rimelig tvil når det gjelder revisors uavhengighet og objektivitet. Revisor skal følgelig ikke benyttes til andre tjenester enn lovpålagt revisjon, skatterådgivning av moderat omfang og eventuelle attestasjonstjenester, med mindre dette er forhåndsgodkjent av styret. Slik godkjenning kan kun gis innenfor en streng tolkning av lov og beste praksis.

I sak om revisors godtgjørelse, som styret årlig legger frem for selskapets generalforsamling til godkjenning, er godtgjørelsen fordelt på lovpålagt revisjon, attestasjonstjenester, skatterådgivning og andre tjenester utenfor revisjon.

Revisor deltar på styrets behandling av årsregnskap og årsberetning og på generalforsamling.

En gang per år legger revisor frem for styret en rapport som inneholder revisors syn på selskapets internkontroll, regnskapsprinsipper, risikostyring og andre forhold som revisor vil påpeke, og med forslag til forbedringer av identifiserte svakheter.

Styret og revisor har minst ett møte i året uten at konsernsjef eller andre fra administrasjonen er til stede.

Styret i Tafjord Kraft AS består av syv medlemmer. Fem av medlemmene er valgt av aksjonærene og to er valgt av og blant de ansatte.

STYRELEDER ANNE BREIBY (F. 1956)

Medlem av styret og styrets leder siden 2016. Utdannet cand. scient. Tidligere politisk rådgiver i Fiskeridepartementet og statssekretær i Næringsdepartementet. Har de siste 16 årene drevet egen virksomhet med styrearbeid som vesentligste arbeidsområde.

NESTLEDER ATLE NETELAND (F. 1951)

Medlem av styret siden 1999. Styrets nestleder fra 2000. Utdannet sivilingeniør. Konsernsjef i BKK 1992-2015. Styreleder i Sognekraft. Styreleder i Voss Energi.

PER ARNE BJØRGE (F. 1950)

Medlem av styret siden 2016. Bachelor i økonomi og administrasjon, samt revisoreksamen. Daglig leder i rådgivingselskapet PAB Consulting. Styremedlem i blant annet Gjensidige Forsikring og Gjensidigestiftelsen.

RIGMOR ANDERSEN EIDE (F. 1954)

Medlem av styret siden 2016. Medlem av Ålesund bystyre 1995-2007, samt fra 2015. Medlem av Møre og Romsdal fylkesting 2003-2011. Som Stortingsrepresentant i 2009 - 2017 var hun medlem av Næringskomiteen og Energi- og miljøkomiteen.

JANNICKE HILLAND (F. 1967)

Medlem av styret siden 2016. Konsernsjef i BKK siden 2015. Utdannet sivilingeniør fra University of Manchester, dr. scient fra Universitetet i Bergen og har delfag i strategisk ledelse fra Norges Handelshøyskole.

MAGNUS ERDAL (F. 1981)

Medlem av styret siden 2017. Ansatt i konsernet siden 2005, p.t servicetekniker i Tafjord Marked AS. Leder for NITO i TAFJORD.

PER OVE HJELME (F. 1979)

Medlem av styret siden 2015. Ansatt i konsernet siden 2001, p.t energimontør i Tafjord Kraftproduksjon. Leder for EL&IT i TAFJORD.

Konsernledelsen i TAFJORD består av konsernsjef, stabssjefer og konserndirektører.

KONSERNSJEF ERIK ESPESET (F. 1966)

Konsernsjef i TAFJORD siden 1. januar 2013. Tidligere konsernsjef i Hexagon Composites ASA og manager i Enron Nordic Energy. Sivilingeniør og MBA. Styreleder i miljøstiftelsen Zero. Styreleder i Mørenett.

ØKONOMI- OG FINANSDIREKTØR TERJE SØVIKHAGEN (F. 1967)

Ansatt i Tafjord Kraft som økonomikonsulent/controller i 1999, finanssjef fra 2003 og økonomi- og finansdirektør fra 2013. Diplomøkonom, Autorisert Finansanalytiker (AFA) og MBA i finans. Styremedlem i Svelgen Kraft Holding og Mørenett.

KOMMUNIKASJONSSJEF KARI LØKEN (F. 1958)

Kommunikasjonssjef i Tafjord Kraft siden 2006. Tidligere daglig leder i kommunikasjonsbyrå. Bedriftsøkonom, Markedskandidat, Høyskolekandidat informasjon og Master of Management med spesialisering kommunikasjon. Styremedlem i Stiftinga Kraft- og Skredsenter i Tafjord.

ORGANISASJONSSJEF MAY BRIT TØMMERVIK (F. 1960)

Organisasjonssjef i Tafjord Kraft siden 2008. Tidligere ulike lederstillinger i helsevesenet. Bachelor i sykepleie med spesialisering i psykiatri. Bachelor i ledelse. Master of Management. Styremedlem i Mørenett.

DIREKTØR VANNKRAFT STIG FALLING (F. 1958)

Direktør i Tafjord Kraftproduksjon siden 1. januar 2014. Begynte i konsernet i 1981 og har hatt ulike stillinger i Tafjord Kraftproduksjon, både administrative og tekniske. Kraftverksjef fra 2007. Sivilingeniør i elektroteknikk. Master of Management.

DIREKTØR ENERGIGJENVINNING IRENE VIK (F. 1968)

Direktør i Tafjord Kraftvarme siden 2015. Tidligere engineering manager i Ulstein Power & Control, daglig leder i IT-selskapet OCS PreMaster, prosjektleder og plansjef i Telenor Mobil. Sivilingeniør i teknisk fysikk. Master of Management.

DIREKTØR MARKED GUNNAR HAREIDE (F. 1958)

Direktør i Tafjord Marked siden 2010. Tidligere dir. i Vesta og Stokke, samt adm. dir. i FactoNor og Fora Form. Cand. mag. i tekniske og økonomiske fag. Styreleder i blant annet ÅKP og ÅKP Blue Innovation Arena.

Vårt eget Tafjordband bidro med musikk og skapte flott stemning.

Tafjord Kraftselskap ble etablert av 12 kommuner på Sunnmøre og i Romsdal den 12. april 1917. Hundreårsjubileet ble markert med mange små og store arrangement gjennom hele året. Vi startet internt, med en litt annerledes påskelunsj.

Både ansatte, eiere, kunder og omgivelsene ellers bidro til at jubileumsåret ble en stor opplevelse. Dette året har vi fått frem vår fantastiske historie – og vi har fokusert på fremtiden. Markeringen startet vi den 7. april, siste arbeidsdagen før påske, med å samle alle ansatte til jubileumsåpning. De aller fleste var til stede i kantinen i Holen, men markering var det også ved lokalene våre i Tafjord. Alle kunne imidlertid følge med på jubileumsåpningen som ble streamet.

Forventingene til jubileumsåret var mange og store, og planleggingen av jubileet hadde foregått over lang tid. Åpningen i Holen var godt planlagt og alle ansatte som kunne, hadde møtt opp.

Til denne anledningen hadde vi fått med oss Ingrid Myrstad fra Historikarverksemda, som det siste året hadde samlet historien vår og formidlet denne både digitalt og i boken «Et kraftfullt vågestykke». Hun kunne fortelle mange morsomme episoder fra våre 100 år, som de fleste ikke kjente til fra før. Myrstad fortalte også om alle rekordene vi hadde satt oppgjennom årene. Blant annet var det TAFJORD som etablerte den første jernbanen i Norge med internasjonal sporvidde, og vi var også det kraftselskapet i verden som hadde høyest vanntrykk i råsprenget trykksjakt både da kraftstasjonen Tafjord 3 og kraftstasjonen Tafjord 4 stod ferdige. Zakariasdam var ellers den høyeste buedammen i Nord-Europa da den var bygd, og med etableringen av Tafjord 6 fikk vi Norges høyest liggende kraftverk. Med etableringen av Dyrkorn kraftverk, var vi først ute med coandainntak i Norden. Joda, vi kunne med rette være stolte av historien vår.

Basert på konsernets historie hadde vi før jubileumsåpningen fått utformet en tidslinje som viser de større hendelsene i vår historie. Den starter allerede i 1883, da strømmen kom til Sunnmøre, og viser de endrede rammebetingelsene vi har forholdt oss til de årene vi har eksistert. Tidslinjen som følger horisonten i Tafjordfjellene, var før åpningen hengt opp på alle lokasjonene våre. Under jubileumsåpningen fikk Myrstad æren av å avduke denne.

Med oss på dette arrangementet var også Håvard Sveås og Lars Nikolai Riksheim som hadde filmet og tatt lydopptak fra vår virksomhet. De hadde besøkt alle lokasjonene og anleggene våre, og de hadde vært med ansatte til fjells. Lydene ble så satt inn i en komposisjon av Sveås, som sammen med filmen til Riksheim ble til vår egen flotte musikkvideo, «Lyden av TAFJORD». Denne ble vist og tatt svært godt imot. Stoltheten var til å ta og føle på.

Vårt eget Tafjordband hadde premiere denne dagen. De hadde øvd inn flere melodier og optrådte til stor glede for alle oss andre. Frank Iversen og Eli Årland fremførte i tillegg egne tonesatte tekster, som ble svært godt mottatt av kollegaene.

Jubileumsåpningen var en flott intern begivenhet, og med en god påskelunsj som avslutning, var jubileet i gang.

Historiker Ingrid Myrstad.

«Lyden av TAFJORD» ble lansert under jubileumsåpningen. Her forteller Anne-Berit Salen om prosjektet og gir honnør til Håvard Sevås som har komponert musikken og til Lars Nikolai Riksheim som har laget filmen til produksjonen.

Tidslinjen ble lansert – og vakte stor oppmerksomhet.

Andre jubileumsarrangement i 2017

Jubileumsåpning: Den 7. april startet vi jubileumsfeiringen med å invitere alle ansatte til en litt annerledes påskelunsj.

Historisk kveld: Den 19. april samlet vi pensjonister og ansatte til Historisk kveld i Holen.

Stikk UT! til Taustua: Den 23. mai inviterte vi alle som ville på Stikk UT!-tur til Taustua i Sula. Se egen omtale.

Jubileumsfest i gågata: Den 10. juni arrangerte vi jubileumsfest i gågata i Ålesund. Se egen omtale.

80-tallskonsert: Den 16. juni inviterte vi alle som hadde lyst til en real 80-tallskonsert i Tafjord.

Velferdstur: Den 17.-18. juni samlet vi alle våre ansatte til aktive dager i Valldal og Tafjord.

Jubileumstur til Slettdalshytta: Den 12. august var ansatte med følge invitert på tur til Slettdalshytta for å markere 100-års jubileet.

Jubileumstur til Tafjord: Den 19. august inviterte vi med oss tidligere direktører, styreledere og representanter for eierne våre med på jubileumstur til Tafjord. Se egen omtale.

Historisk reise: Den 30. august inviterte vi våre viktigste bedriftskunder på strøm, fiber og fjernvarme på en historisk reise til Tafjord.

Stikk UT! til Ruggå: Den 17. september inviterte vi alle som ville til Stikk UT!-tur til Ruggå i Norddal kommune. Se egen omtale.

Intern Innovasjonskonferanse: Den 22. september var alle ansatte invitert til vår egen innovasjonskonferanse med mange dyktige foredragsholdere. Se egen omtale.

Konkurranser og omvisninger: Gjennom året har vi invitert de som følger oss på Facebook med på tre omvisninger i Tafjord 4 og tre omvisninger ved Energigjenvinningsanlegget. Se egen omtale.

Liv og røre i gågaten under feiringen.

Den 10. juni arrangerte vi jubileumsfest i gågata i Ålesund. For en dag, for en fest, for en stemning!

Et mål vi hadde for jubileumsåret, var at alle i omgivelsene våre skulle få anledning til å være med på feiringen. Dette innebar at vi måtte ut, til byen og gågata, for å skape den største festen i vår 100-årige historie.

For å bistå oss med dette, hadde vi invitert flere av de lag og organisasjoner vi sponser til å bidra med underholdning og stands denne dagen. Og de stilte opp, til stor glede for alle som besøkte arrangementet denne dagen.

Med flere turistskip til kai, og mange besøkende fra byen og omlandet, var det stor stemning de timene arrangementet pågikk. Vi hadde solen med oss og gågata var fylt med folk, musikk, dans, kaffe og bursdagskaker.

Henrik Overaa Bjørnson var dagens konferansier og ledet oss gjennom dagen. Byens ordfører, Eva Vinje Aurdal, stod for åpningen av arrangementet og minnet alle om den betydningen konsernet har hatt for utviklingen av regionen. Konsernsjef Erik Espeset fulgte opp med historier fra fortiden og med sine tanker om hva TAFJORD er, og skal bli.

Tafjordbandets flotte toner ble spilt fra scenen og stemningen steg ytterligere da 600 turnere marsjerte gjennom gaten. Jubileet ble markert med underholdning fra fire ulike korps som stilte opp for å hedre jubilaranten. Alle som var til stede fikk i tillegg oppvisning av representanter fra Ålesund Sportsdrill, Sula danseklubb og Sula Cheer Team. Andre lag og organisasjoner vi sponser, stilte opp og deltok med oppvisning og egne stands denne dagen. Dette var kjekt!

Henrik Overaa Bjørnson var dagens konferansier. Ordfører Eva Vinje Aurdal gjør seg klar til åpningstalen.

Tafjordbandet - vi er så stolte av dere!

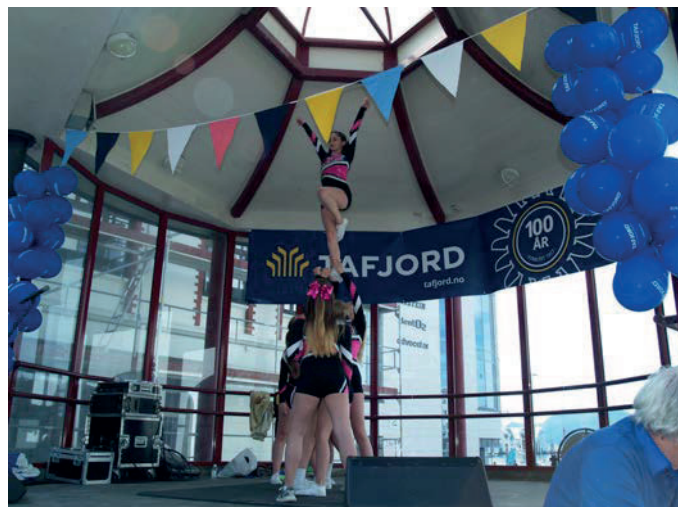
Alle fikk smake på bursdagskaken.

Det var turnstevne i byen – og de la selsagt turen innom feiringen i gågata. Stas!

Musikkorpset Gjallarhorn bidro med en musikalsk festreise under arrangementet.

Flotte representanter fra Sula Cheer Team.

Ålesund sportsdrill imponerte!

Lerstad skolekorps, Ellingsøy skolekorps og Larsgården skolekorps stilte opp og hedret jubilanten.

Ålesund og Vigra bueskytterklubb bidro med demonstrasjon av sporten sin.

Ålesund Sharks basketball hadde med sine unge lovende spillere som skapte liv og røre i gågata.

Sula Danseklubb stilte med både store og små utøvere – og vi lot oss rive med!

Fra åpningen av TAFJORDs jubileumsgave til bygda.

Den 19. august inviterte vi med oss tidligere direktører, styreledere og representanter for eierne våre på jubileumstur til Tafjord. Det ble en aktiv dag med mange opplevelser.

Vi startet i Ålesund med guidet tur til Tafjord denne dagen. Forventningene til en flott dag utendørs var store, men været var usikkert.

Da vi ankom Zakariasdammen litt utpå formiddagen, lå tåken tykk. Vi fikk likevel demonstrert rappellering og ikke mindre enn tre kyndige personer klatret over kanten og rappellerte ned til bunnen av den 95 meter høye dammen. Dette til stor begeistring for oss som stod på toppen og så dem forsvinne i tåken nedenfor.

Omvisning i kraftstasjonen Tafjord 4 hører selvsagt med når en har med seg gjester til Tafjord. Ved denne kraftstasjonen produseres det nok strøm til å forsyne mer enn hele Ålesunds befolkning, og de dimensjonene en får et innblikk i ved en omvisning her, imponerte stort.

Besøk på det nye aktivitetssenteret i Tafjord, Ville krefter, stor også på programmet. Der ble vi møtt av styreleder Bjørn Inge Ruset, som fortalte om bakgrunnen for etableringen og om det vi kunne finne der. Her var det bare å gå inn og forsøke seg på ulike aktiviteter, alt etter lyst og interesse. Klatreveggen fristet ikke våre gjester, men Escape-rommene som er etablerte i senteret, vakte stor oppmerksomhet. Likeså skredsalen, informasjonen om Tafjordulykken og de mulighetene som finnes der for aktiv læring.

I anledning konsernets 100-års jubileum, valgte TAFJORD å gi en gave til Tafjord-bygda. Denne dagen, under oppholdet i Tafjord, fikk vi delta på åpning av denne. Gaven, et flott parkanlegg som er etablert ved inngangen til Jimdalen, ble høytidelig overrakt av Stig Falling som er direktør i Tafjord Kraftproduksjon. Under åpningsseremonien fikk vi høre historien om Jimdalen og vi fikk servert flott musikalsk underholdning og noe å bite i.

Solen tittet frem under åpningsarrangementet, og vi inviterte gjestene med på en tur i trallebanen som ligger like ved. Det var ikke alle som lot seg friste, men de som tok turen fikk seg en opplevelse vi tror de sent vil glemme. Trallebanen er nesten 500 lang og har en stigning på 300 meter. På det bratteste har den en helling på 60 grader!

Jubileumsturen til Tafjord ble avsluttet med festmiddag ved Valldal Fjordhotell.

Spennende med rappellering fra toppen av den 95 meter høye Zakariasdammen i tåken.

Det er store dimensjoner inne i kraftstasjonene.

En engasjert styreleder forteller om aktivitetssenteret Ville Krefter.

Stig Falling stod for overleveringen av det nye parkanlegget ved inngangen til Jimdalen.

Full sal under innovasjonskonferansen på Øygardshamn.

Den 22. september 2017 var alle ansatte i konsernet invitert til en intern innovasjonskonferanse på Øygardshamn på Giske. Dette som en del av konsernets 100 års feiring.

Inspirerende foredragsholdere, innholdsrikt sosialt program og godt samvær blant kollegaer stod på programmet denne dagen. Det er ingen tvil om at denne konferansen ga mange gode innspill som vi vil ta med oss videre.

Det faglige programmet tok utgangspunkt i de utfordringene som ligger foran oss og var ment å inspirere og motivere oss alle til nytenkning. Foredragsholder Silvija Seres snakket om at fremtiden er her, men påpekte også at det ikke er for sent å melde seg på. Vi ser allerede enorme teknologiske fremskritt og utviklingen er eksponentiell. Her vil det bli store endringer fremover – og det vil skje enormt fort når ballen først har begynt å rulle.

Foredragsholder Ole Erik Almlid fra NHO, rettet vår oppmerksomhet mot fremtidens arbeidsliv og hvordan det gode samarbeidet mellom arbeidstaker og arbeidsgivere styrker landets konkurransekraft. Han sa at det stadig blir viktigere å gjøre arbeidsoppgaver raskere. Samtidig presiserte han at vi må spørre oss om vi fokuserer på de riktige arbeidsoppgavene; kan kundenes behov dekkes på helt nye måter ved hjelp av ny teknologi?

Under sitt foredrag fortalte divisjonssjef fiber i markedsselskapet, Ola Engvik, hva de hadde jobbet med i det siste i forhold til «Smarte hjem». Han fortalte at utviklingen går fort og at mye av den nye teknologien er spennende. Men – vi må være bevisst på hva det er kundene våre anser som verdifullt og dermed vil være villige til å betale for.

Som en avslutning på det faglige programmet hadde Pellegrino Riccardo et skråblikk på kommunikasjon og dens rolle for å få til godt samarbeid. Gjennom foredraget, der latteren satt løst blant tilhørerne, presiserte han at mennesker med ulik bakgrunn tenker og handler forskjellig. Han påpekte at forståelse og evne til å ta hensyn til dette, vil legge forholdene til rette for å fremme effektiv kommunikasjon, et godt arbeidsmiljø og bedre resultater.

Arrangører og foredragsholdere tar en pust i bakken.

Foredragsholder Silvija Seres.

Foredragsholder Pellegrino Riccardo.

For en utsikt det er fra Ruggå!

I forbindelse med markeringen av konsernets 100-års jubileum ønsket vi å engasjere kundene våre på ulike måter. Det ble både Stikk UT!-turer og omvisninger.

Det første arrangementet vi inviterte alle kundene våre til, var en Stikk UT!-tur til Taustua i Sula kommune. Dette er en fin familietur og den 23. mai stilte 150 små og store sprekinger opp, klar for en tur i strålende sol. Humøret var på topp hos samtlige.

Ved veien opp til Taustua stod representanter fra TAFJORD da vi kom. De delte ut quiz, vannflasker, sitteunderlag og sjokolade til alle som ville ha. Her var alt på stell.

Blide turgåere skinte om kapp med solen de vel tre kilometerne til topps, der de ble tatt godt imot. Etter litt hvile, mye koselig prat og TAFJORD-karameller var det på tide å ta fatt på nedturen for de som ikke valgte å gå videre.

Tur til Ruggå

Vi ønsket også å arrangere en Stikk UT!-tur i indre strøk, og valget falt på Ruggå den 17. september. Også her viste sol, blå himmel og TAFJORD seg å være en uslåelig kombinasjon.

Stort oppmøte skapte tilbøyeligheter til trafikkaos på Hauge, der turen startet. Det var likevel bare blide fjes og glade barn å se.

Turen til Ruggå går i lett terreng, så her kunne alle være med. Flere var det også som prøvde Ruggesteinen, som ligger på kanten mot Valldal. Ved å rugge på denne steinen kan en høre en karakteristisk «hjertelyd», og det var flere som prøvde. På denne nydelige dagen var det også fint å nyte utsikten mot Valldal. Det ble en flott dag for alle store og små som var med i turfølget denne dagen. Med TAFJORD-vann og energibar i sekken koste vi oss sammen både på vei mot målet og etter at vi nådde frem.

Omvisninger

Gjennom hele året gjennomførte vi flere jubileumskonkurranser i våre sosiale kanaler. Vi invitert også de som følger oss på Facebook til å melde sin interesse for omvisninger ved vår største kraftstasjon Tafjord 4 i Tafjord, og ved Energigjenvinningsanlegget på Grautneset.

Interessen for disse omvisningene overrasket oss og vi er imponerte over hvor langt mange reiste for å kunne bli med. På grunn av sikkerheten kunne vi ikke ta inn mer enn 20 personer pr omvisning. Med tre omvisninger i Tafjord 4 og tre i Energigjenvinningsanlegget, har totalt 120 personer fått delta på disse begivenhetene i jubileumsåret - og alle har vært strålende fornøyde.

Tilbakemeldingene viser at samtlige er svært imponerte over dimensjonen og hvor ryddig det er ved anleggene våre. For mange er også det å få ta på seg verneutstyr og bli med innover i fjellet en opplevelse i seg selv. Dette var en fornøyelse!

Alt klart for Stikk UTI-tur til Taustua.

Vel fremme på Taustua er det bare å nyte omgivelsene.

Nydelig natur og fint å gå opp til Ruggå.

Fra kontrollrommet ved Energigjenvinningsanlegget.

Facebook-venner på besøk ved Energigjenvinningsanlegget.

Etter endt omvisning ved Tafjord 4.

På vei gjennom fjellet og ut av Tafjord 4.

Alle virksomhetsområder i TAFJORD er representerte i digitaliseringsprogrammet. Fv: Anders Teigen Hole, Synnøve Sætre Brevik, Sondre Kvalem Seljelid, Stephan Knudsen, Tore Vadset, Alexander Støhle og Martin J. Emblem. Andreas Huss, Christian Solevågseide og Frank Iversen var ikke til stede da bildet ble tatt

Gjennom hele året har digitalisering vært på dagsorden på ulike nivå i konsernet. Digitalisering ble ytterligere aktualisert i strategisamling med konsernstyret og med innovasjonskonferansen for alle ansatte i september.

For å sette ytterligere fokus på digitalisering og innovasjon i konsernet, utfordret konsernsjefen i etterkant utvalgte ansatte til å komme med sine ufiltrerte digitaliseringsforslag til konsernledergruppen - og fikk en rekke innspill.

I løpet av året satte flere selskaper og avdelinger i gang egne digitaliseringsprosjekter. Vi opplevde også at mange av disse stoppet opp på grunn av behov for systemstøtte, ressurser og kompetanse. Dette innebar et behov for et apparat som kunne håndtere alle initiativene. På slutten av året ble det derfor utarbeidet et rammeverk for et digitaliseringsprogram i konsernet, med kvalitetssjef/systemkoordinator Anders Teigen Hole som leder.

Han forteller at digitaliseringsprogrammet skal være en sterk bidragsyter til fremdrift i de prioriterte initiativene for digitalisering.

- I tillegg er det viktig at vi sørger for informasjon om disse prosjektene, samt synliggjøring av dem. Vi skal også bidra til at alle ansatte får et digitalt kompetanseløft, sier Teigen Hole.

Den digitale visjonen det arbeides etter i konsernet er «Økt digitalisering skal styrke konsernets konkurransekraft gjennom økt kostnadseffektivitet og forbedret kundeopplevelse.»

- I dette ligger det at TAFJORD skal ta i bruk ny teknologi, men også øke forståelsen mellom teknologiendring og hva dette kan innebære for TAFJORDs virksomhetsområder, forteller Teigen Hole.

For TAFJORD betyr digitalisering både automatisering og forretningstransformasjon:

- Automatisering – fokus på hvordan. Gjennom tilgang på ny teknologi kan vi automatisere flere av arbeidsoppgavene, gjøre dem raskere

og på den måten bli mer effektive.

- Forretningstransformasjon – fokus på hvorfor. Når vi utfører en oppgave er det for å dekke et behov. Ny teknologi kan gi muligheter for å dekke behovet på en helt ny måte å gjøre den gamle arbeidsmåten overflødig/lite effektiv.

Det er også pekt ut noen prioriterte områder hvor digitalisering vil være sentralt og fokus er på «Bedre kundeopplevelser», «Bedre vedlikehold» og «Bedre drift».

Leder for digitaliseringsprogrammet sier at «Bedre kundeopplevelser» fortrinnsvis vil være knyttet til virksomhetsområdene strøm og fiber, mens «Bedre vedlikehold» fortrinnsvis vil være knyttet til virksomhetsområdene vannkraft og energigjenvinning.

- Det tredje løpet har et generelt fokus på «Bedre drift» gjennom å effektivisere prosesser og arbeidsrutiner innen alle virksomhetsområdene våre. I tillegg vil det kreves en «basis», i form av sentrale it-infrastruktur/systemer, og fellesressurser for å få løsninger på plass, sier han.

TAFJORD cup hadde i 2017 nærmere 2200 påmeldte spillere i alderen 6-12 år. Hele 230 lag var med og det ble spilt over 800 kamper på 14 baner på Blindheim Idrettspark.

TAFJORD er en stor og lokal samfunnsaktør som har et klart ansvar for å bidra til vekst og utvikling i det samfunnet vi er en del av. Hvert år bidrar vi blant annet med sponsormidler til frivillige lag og organisasjoner innen idrett og kultur. Vi har spesielt fokus på barn og unge, og vi er opptatt av at flest mulig skal få glede av de midlene vi gir.

Leder av sponsergruppen i TAFJORD, Harald O. Nøstdahl, forteller at de aller fleste, om ikke alle, idrettslag i vår region er sponset av TAFJORD.

- Så også Blindheim Idrettslag, som er det største idrettslaget mellom Trondheim og Bergen – målt i antall aktive. Disse arrangerer hvert eneste år TAFJORD cup, til stor glede for alle fotballelskende barn, trenere og foreldre. Det er kjekt å få bidra!, sier han.

Denne fotballcupen er den største som arrangeres i regionen. Cupen er delt i to og arrangeres over en helg i april og en helg i slutten av september.

- BIL har mange års erfaring med dette arrangementet, og vi ser at alle som er til stede, enten de spiller eller er med for å se, koser seg. Det er kjekt å registrere at BIL har som hovedfokus å gi barna så mye spilletid som mulig gjennom effektiv kampavvikling. I tillegg har barna tilgang til et rikt mangfold av aktiviteter mellom kampene. De trives og lagene kommer igjen år etter år. Jeg må bare si det: Det er en glede å være stolt sponsor av dette arrangementet, sier Nøstdahl.

Under cupen er arenaene profilert med TAFJORD flagg, banner og rollups.

- Parkeringsvaktene og vertene har i tillegg TAFJORD vester på seg. Vi deler ut en giveaway til alle som deltar og tar hånd om alt avfall under arrangementet. Så dette er et arrangement som både BIL, deltakerne og vi har stor glede av, sier sponsorsjefen.

Energiledelse: Miljøleder Anne-Berit Salen, styringssystemansvarlig Tore Vadseth og energiansvarlig Erling Sijtsma-Oma utgjør energiledelsesgruppen sammen med energitekniker Lars-Helge Hasfjord. Sistnevnte var ikke til stede da bildet ble tatt.

I 2017 besluttet Tafjord Kraftvarme at de ville bli sertifisert innen energiledelse etter standarden NS-EN ISO 50001:2011. Etter noen måneder med intensivt arbeid, ble de tildelt sertifikatet i februar 2018.

Miljøleder i selskapet, Anne-Berit Salen forteller at de i denne prosessen har hatt god hjelp av revisjonsleder Kristinn Erlingsson fra KIWA-Teknologisk Institutt og fagrevisor Kjell-Olav Nerland fra Norsk Energi. Det var også disse to som sertifisert Tafjord Kraftvarme etter den nye miljøstandarden NS-EN ISO 14001:2015 i 2016.

NS-EN ISO 50001 er et anerkjent rammeverk og et styringssystem for å øke energieffektiviteten, redusere kostnader og forbedre energiytelsen i sin virksomhet.

- Vi kan i liten grad påvirke energipriser, myndighetenes politikk eller den globale økonomien, men vi forbedrer måten vi selv bruker energi på gjennom et godt fungerende styringssystem, sier Salen og presiserer at Tafjord Kraftvarme gjennom dette styringssystemet vil ha tilgang til en enkel, harmonisert standard for implementering i hele organisasjonen. Dette basert på en logisk og konsistent metodikk for å identifisere og implementere forbedringer.

ISO 50001 kan:

- bistå i å gjøre bedre bruk av sine eksisterende energikrevende produksjonsmidler
- skape åpenhet og lette kommunikasjonen om forvaltning av energiresurser
- fremme beste praksis innenfor energiledelse og vise god energiledelsesatferd
- bistå ved vurdering og prioritering av nye energieffektive teknologier
- gi et rammeverk for å fremme energieffektivitet gjennom hele organisasjonens forsynings- og produksjonskjede
- vise hvordan energiledelse bør integreres med andre organisatoriske styringssystemer som miljø, helse og sikkerhet

Kiwa Teknologisk Institutt
Sertifisering og
Kvalitetssikring
Kubergsgaten 2, 0540 Oslo

Management System Certificate

To certify conformity with // Godkjent overensstemmelse med
the Management System Requirements of // Styringssystemkravene i henhold til

NS-EN ISO 50001:2011

awarded // tildelt

Tafjord Kraftvarme AS
Breivika Industriveien 1, 6018 Ålesund

Bingsa Avfallsplass og Deponi
Ålvikvegen, 6019 Ålesund

Manufacturing/supplying following products/services:
for produksjon/leveranse av følgende produkter/tjenester:

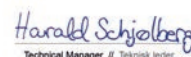
**Mottak av avfall, forbrenning, produksjon og distribusjon
av fjernvarme og strøm**

Certificate No // Sertifikat nr.:

1799

First issued // Utstedt første gang: 2018-02-02
Valid until // Gyldig til: 2021-02-02
Issued // Utstedt: 2018-02-02
Audit: Annual // Oppfølging: Årlig

Managing Director // Daglig leder

Technical Manager // Teknisk leder

- Vi valgte å starte denne sertifiseringsprosessen fordi vi mener det er viktig å ha fokus på interne kostnader og vårt eget strømforbruk er en faktor vi vil ha et bevisst og kontrollert forhold til. Vi ønsker også å optimalisere forvaltningen av fjernvarmenettet og vår egenenergiutnyttelse og energieffektivitet. Det blir dessuten stilt stadig strengere krav til internkontrollsystem fra Norges vassdrags og energidirektorat (NVE) gjennom endringer i lover og forskrifter, forteller Salen, som er stolt over at selskapet nå er sertifisert innen energiledelse.

- Det er motiverende når hele organisasjonen jobber sammen for at vi skal bli bedre. Vi syns det er interessant å ha fokus på energiledelse, være bevisste på egne energiindikatorer og sette mål for disse. Vi har opprettet en energiledelsesgruppe som består av Erling Sijtsma-Oma som er energiansvarlig fjernvarme, energitekniker Lars-Helge Hasfjord, Tore Vadseth som er ansvarlig for styringssystemene og meg selv som miljøleder. I tillegg er daglig leder engasjert i arbeidet. Og med den fokus vi har på dette nå, er det klart at hele organisasjonen er involvert. Dette betyr at samtlige ansatte her hos oss er opptatt av at vi skal nå de målene som er satt og av at vi stadig skal bli bedre, sier miljøleder Salen.

I 2016 ble Dyrkornvatnet senket til normal vannstand og dammen ble fjernet. Grunnet dårlige værforhold ble ikke reetableringen av området som ønsket. Sommeren 2017 tok vi derfor fatt på nytt.

Plan-/utbyggingssjef i Tafjord Kraftproduksjon, Per Kåre Skudal, forteller at et godt resultat for dette arbeidet har høy prioritet.

- Reetablering av naturlig tilstand i tidligere neddemte areal utføres sjelden og mange har forventninger til et godt resultat i dette prosjektet. Vårt ønske at det vi gjør her skal bli et godt eksempel på hvordan slikt arbeid skal utføres, sier han.

I forbindelse med fjerning av dammen i 2016 ble arbeidet med å gjenskape terrenget rundt Dyrkornvanten satt i gang. Resultatet var imidlertid ikke tilfredsstillende. Skudal forteller at de derfor våren 2017 planla det videre arbeidet i samarbeid med grunneiere, kommunen, Norges vassdrags og energidirektorat (NVE) og entreprenøren Busengdal Transport. Prosjektleder var Ragnhild Hoel.

- Arbeidet ble utført av entreprenøren i løpet av sommeren. Jobben innebar en del endringer i forhold til det som ble gjort i 2016. Drenering av sigevann var nødvendig for å unngå utvasking av området som var påfylt jord. Det ble etablert et bredere utløp og jevnere fall i utløpselven for å unngå for stor vannstandsstigning i vannet ved mye nedbør. I tillegg la vi på mange flere billass med myrjord fra et nydyrkingsområde like ved, sier Skudal.

Så langt ser resultatet fint ut. Nå venter vi spent på å se området etter at naturlig revegetering har etablert seg. Naturlig revegetering er det eneste NVE aksepterer.

- Ut fra de erfaringene vi har skal det ikke gå så langt ut på sommeren 2018 før vi vil se at gresset begynner å gro der, og ut på høsten regner jeg med at mye av den tilkjørte myrjorden er dekket av et grønt teppe, sier plan- og bygningssjefen.

I tillegg til å reetablere naturen der vannet er nedtappet har Tafjord Kraftproduksjon også kjørt på sand for å lage badestrand og gangvei i området, samt etablere parkeringsplass. Dette etter ønske fra grunneiere.

Dam Kolbeinsvatn nedstrøms etter oppgradering.

I løpet av sommerhalvåret ble det gjennomført et større arbeid med rehabilitering av dammene ved Kolbeinsvatn.

Prosjektleder Frode Oksnes forteller at jobben ble gjennomført for å oppfylle krav fra Norges vassdrags og energidirektorat (NVE). Fyllingsdammen hadde for lite fribord både til topp tettakerne og til topp dam etter nye flomberegninger som ble godkjent av NVE i 2016. I tillegg var høyden på brystningen på begge sider av overløpet i overløpsdammen for lav til å hindre bølgeoverskylling med fare for erosjon i fundamentet.

Entreprenør Busengdal Transport har gjort en flott jobb. De startet i slutten av juli etter at snøen hadde smeltet i damområdet. Toppen av fyllingsdammen ble hevet med 1,4 meter og topp tettakerne ble hevet 0,6 meter. I tillegg fikk både oppstrøms- og nedstrøms side samt damkronen ny plastring av stor stein. All masse til oppbyggingen ble hentet fra magasinet.

- Nå ser det riktig så fint ut, selv om det var svært utfordrende for entreprenøren å finne egnet plastringsstein i magasinet, sier Oksnes.

For å hindre bølgeoverskylling over brystningen på overløpsdammen ble det etablert en horisontal berme av blokk med ca. 5 meters bredde i nivå med høyeste regulerte vannstand på begge sider av selve overløpet på magasinsiden av dammen.

Prosjektleder Oksnes forteller at denne skal sørge for at store bølger bryter og reduserer oppskyllingen på dammen.

- Ved å gjøre det på denne måten, slapp vi å gjøre noe med betongbrystningen. Dermed slapp vi også å rigge for betongarbeider, sier han.

At dammen ligger nær verdensarvområdet, var en av flere utfordringer både vi og entreprenøren møtte underveis. Grensen til verdensarvområdet ligger tett inntil overløpsdammen, og denne grensen hadde ikke gravemaskinene lov å krysse. Det er også en del restriksjoner for bruk og vedlikehold av adkomstvei i verdensarvområdet.

- Det meste av arbeidet foregikk i magasinet og like nedenfor fyllingsdammen, så det området som ble påvirket av anleggsarbeidet var godt innenfor de grensene som er gitt i den godkjente miljøplanen, forteller prosjektlederen, som er svært fornøyd med resultatet etter oppgraderingen.

Entreprenøren avsluttet arbeidet 3. oktober, og den første snøen i området kom samtidig med at den siste gravemaskinen beltet seg ut fra området.

Dam Kolbeinsvatn før oppgradering.

Dam Kolbeinsvatn oppstrøms etter oppgradering.

Vedlikeholdsarbeidet relatert til kraftstasjonen Tafjord 2 startet i februar og ble avsluttet i juni.

I februar 2017 startet avdeling Kraftverksdrift i produksjonsselskapet på årets største prosjekt som innebar vedlikehold både av vannveien, ventilkammer og maskinene i vårt nest eldste kraftverk, Tafjord 2.

Vedlikeholdsarbeidet som ble gjennomført i kraftstasjonen denne våren var omfattende og innebar stopp i produksjonen på vel 4 måneder. Det var i hovedsak fem hovedleverandører som bistod oss med arbeidet; Solid Vedlikehold, GE Renewable Energy, Voith Hydro, Brødrene Dahl og Kvenna EMT. I tillegg hadde noen av disse lokale underleverandører som bidro inn i prosjektet.

Prosjektleder Thor Gunnar Hovlid fra Tafjord Kraftproduksjon, forteller at personell fra produksjonsselskapet bisto leverandørene med montørarbeid, rigging og ved helikoptertransporter. De gjorde også en stor jobb med å sørge for at vannet fra Heimste og Fremste Kaldhussætervatn ikke ble et problem i forbindelse med sandblåsing av røret i vannveien og ved arbeidet i ventilkammer Kvilebakken, som ligger like nedenfor inntaket.

- Jobben for oss i Tafjord Kraftproduksjon startet med at vi rigget brakkeleir i Storflåna som mannskapet fra Solid Vedlikehold kunne bo i mens de gjennomførte sandblåsing og vedlikehold av vannveien. Dette arbeidet pågikk over lengre tid, og mannskapet bodde der en uke om gangen. Brakkeleiren bestod både av vaskebrakke, matbrakke, sovebrakker og toalett. Vi måtte i tillegg sørge for provisorisk strømtilførsel både til brakkeleiren og til ventilkammer for at leverandørene våre skulle kunne gjennomføre jobbene de hadde ansvaret for, forteller prosjektlederen.

Vårens vedlikeholdsprosjekt hadde en kostnadsramme på 23. mill. kroner. Solid Vedlikehold stod for sandblåsing og maling av rørene i vannveien og turbinhus, mens GE Renewable Energy gjennomførte revisjon på generator og turbin og satte inn nye ventiler. Voith Hydro installerte nytt kontrollanlegg, magnetiseringsutstyr og elektronisk turbinregulator. Ombygging av ventilstyring på ventilkammer Kvilebakken var det Brødrene Dahl som hadde ansvaret for. Kvenna EMT gjennomførte revisjon av ventil og stod for ombygging av ventilstyring i ventilkammer T4.

Prosjektleder Hovlid forteller om stor aktivitet de månedene vedlikeholdsarbeidet pågikk, og at flere selskaper bidro til en vellykket gjennomføring.

- For å få etablert strømtilførsel til brakkeleiren og til de mer ufremkommelige stedene jobbene skulle utføres måtte vi leie trafo og aggregat fra Mørenett og strømkasser og kabler fra Cramo. Disse, samt brakkene vi leide fra Ramirent, måtte selvsagt fraktes opp i fjellet. Helikopter var det eneste fornuftige alternativet, så Nordhelikopter var ofte i luften for oss under dette prosjektet. I tillegg til utstyr, bistod de oss også med frakt av forsyninger til mannskapene – og med frakt av mannskap når de skulle til og fra brakkeleiren, sier Hovlid.

I ventilkammer T4 ble det benyttet en beltegående minikran ved reovering og ombygging.

- Å få fraktet denne opp i fjellet og få den på plass der den skulle være, var litt av en utfordring. Minikranen var litt for tung for helikopteret, noe som innebar at vi måtte demontere noen komponenter på den før den kunne flys inn. Det gikk greit, og ved hjelp av lange ledetau greide vi å få kranen på plass. Neste utfordring var at helikopterpiloten som bistod oss med jobben ikke hadde oversikt over området der kranen skulle plasseres, så han jobbet nærmest «i blinde». Men med god radiokommunikasjon mellom han og den som ledet operasjonen, gikk dette over all forventning, forteller Hovlid.

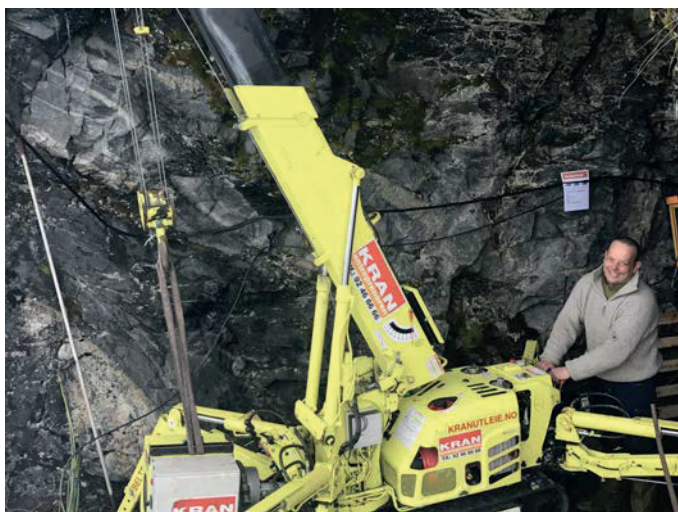
Prosjekt Tafjord 2 startet i februar og vannvegen til kraftstasjonen ble tappet ned i midten av mars. I midten av mai, etter at vedlikeholdet var avsluttet, ble vannveien fylt opp igjen. Den siste maskinen i kraftstasjonen startet opp igjen i juni og da var kraftstasjon Tafjord 2 i normal drift igjen.

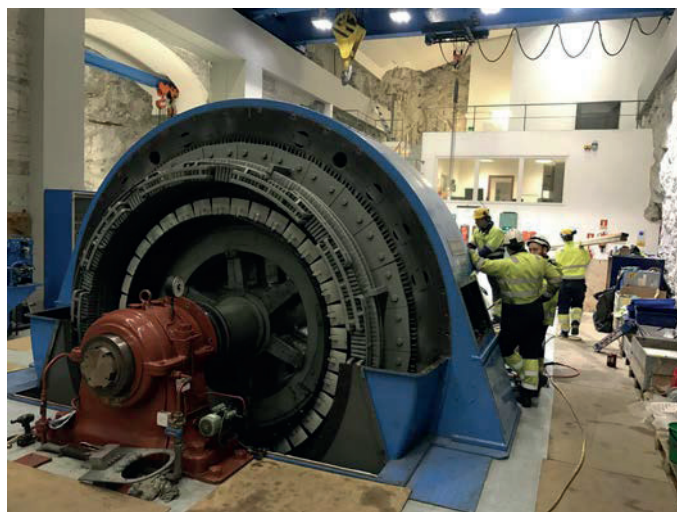
I februar ble det gjennomført nedtapping av Fremste Kaldhussætervatn. Dette grunnet vedlikeholdet som skulle gjennomføres på tappeventilen fra Heimste Kaldhussætervatn.

Nålestengsel ble montert ved inntaket til Fremste Kaldhussætervatn før revisjon av tappetunnelen kunne settes i gang.

Jogeir Almstaad i sving med å frakte minikranen inn i tunnelen. Kranen ble benyttet under rehabilitering av rørbruddsventilen.

Vedlikehold pågår inne i Tafjord 2.

Prosjektgruppen som jobber med GDPR. Fv.: Tove Synnøve Breivik, Elin Hessen, prosjektleder Olaug Vedeld, Alexander Støhle, Harald O. Nøstdahl og konsulent Henning Dahl fra Knowit. Frode Sighaug og Rune C. Slinning var ikke til stede da bildet ble tatt.

Den 25. mai 2018 blir EUs forordning for personopplysning, The General Data Protection Regulation (GDPR), lov i Norge. Det nye regelverket vil gi oss som virksomhet nye plikter – og enkeltpersoner nye rettigheter.

For å legge til rette for innføringen av GDPR og sørge for at TAFJORD møter de nye utfordringene med riktige og tilpassede tiltak ble prosjektet «GDPR-2018» etablert i november 2017. Olaug Vedeld er intern prosjektleder og prosjektgruppen har med seg ekstern kompetanse fra selskapet Knowit i Bergen. Styringsgruppe for prosjekter er Konsernledergruppen.

Vedeld forteller at den nye personopplysningsloven vil gi oss som virksomhet nye plikter – og enkeltpersoner nye rettigheter.

– Prosjektgruppen skal kartlegge nåsituasjonen og utarbeide handlingsplaner for lukking av avvik. Vi skal også få på plass planer for hvordan vi skal etterleve de nye kravene som kommer med innføringen av GDPR. Målet er at TAFJORD skal ha tilpasset rutiner, prosesser og systemer slik at vi tilfredsstiller regelverket i den nye personopplysningsloven fra mai 2018, sier hun.

Omfattende kartleggingsprosess

Det er førende for prosjektet at man prioriterer de endringer og tilpassinger som er nødvendige for måloppnåelse. Dette innebærer en omfattende kartleggingsprosess der en først må sette seg inn i de kravene som gjelder i forhold til det å føre register over alle typer persondata og databehandlinger av disse. Prosjektgruppen må så skaffe oversikt over hvilke data som samles inn om den enkelte person pr i dag, samt hva som er begrunnelsen for og nødvendigheten av å samle og oppbevare slike data.

– Prosjektet er delt inn i to faser. I løpet av fase 1 skal vi legge frem et underlag for styringsgruppen slik at de kan beslutte hvilke tiltak som skal gjennomføres, samt prioriteringen av disse. Dette betyr at vi må ha på plass en god beskrivelse av nåsituasjonen, begrunnelse og kostnader relatert til gjennomføring av nødvendige tiltak, samt legge frem en plan for gjennomføring, forteller Vedeld.

Flere virksomhetsområder berørt

I prosjektets andre fase står selve gjennomføringen av vedtatte og prioriterte tiltak i fokus. Her er det andre og flere ressurser enn prosjektgruppen som må komme på banen.

– Vi har fem virksomhetsområder og flere av disse vil bli berørte av den nye personopplysningsloven. Det vil være flere endringer som må gjennomføres i rutiner og prosesser og vi ser at for å komme i mål innen 25. mai 2018, er det nødvendig at de ulike virksomhetsområdene tar ansvar for de endringene som de må gjennomføre for å etterleve det nye regelverket. Retningslinjer og rutiner for personopplysning skal legges inn som krav i de enkelte prosesser - og kvalitetssikres mot etablerte prosesser. I tillegg skal det utarbeides rutiner for vedlikehold og avvik, for varsling, innsyn, endring, sletting og portabilitet. Vi må også få på plass opplæringstiltak for ansatte og innleide medarbeidere, sier Vedeld, som påpeker at det er en stor jobb som skal gjennomføres.

Redusert forretningsmessig risiko

– Dette er imidlertid vel anvendt tid. Resultatet av arbeidet med personvern og personopplysninger vil bli redusert forretningsmessig risiko. Vi vil få bedre kvalitet i interne og kunderettede prosesser, og et høyere sikkerhetsnivå totalt i konsernet. Vårt ønske er at vi skal bruke GDPR til å styrke merkevaren og kundelojaliteten. I prosjektet vil vi derfor legge stor vekt på utarbeidelse av rutiner for bruk av samtykke fra kunden for oppbevaring og bruk av personopplysninger, sier hun.

Prosjektet avsluttes med en rapport som beskriver hva som er utført og den nye nåsituasjonen som skal vise at TAFJORD etterlever det nye regelverket som trår i kraft i mai 2018.